

Vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer

Aantallen, omvang en administratieve lasten

EINDRAPPORT

drs. J.P. Vendrig
drs. M. Folkeringa
C.M. Hartog Msc.
drs. P.J.M. Vroonhof
J.J. Boog

Zoetermeer, juli 2009

Dit onderzoek is gefinancierd door het Ministerie van Financiën.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij EIM bv. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van EIM bv. EIM bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

The responsibility for the contents of this report lies with EIM bv. Quoting numbers or text in papers, essays and books is permitted only when the source is clearly mentioned. No part of this publication may be copied and/or published in any form or by any means, or stored in a retrieval system, without the prior written permission of EIM bv. EIM bv does not accept responsibility for printing errors and/or other imperfections.

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding	11
2 Gevolgde onderzoeksaanpak	13
2.1 Verstrekkingen en vergoedingen in onderzoek	13
2.2 In onderzoek betrokken sectoren	14
2.3 Onderzoeksverantwoording	14
3 Onderzoeksresultaten: gebruik en omvang van de vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer	21
3.1 Inleiding	21
3.2 Gebruik en belastingvrije omvang per vergoeding en verstrekking op landelijk niveau	21
3.3 Gebruik en belastingvrije omvang per vergoeding en verstrekking in detail	28
4 Onderzoeksresultaten administratieve lasten van vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer	115
4.1 Inleiding	115
4.2 Bepalen administratieve lasten van onbelaste en belaste vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer	115
4.3 Administratieve handelingen inzake de vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer	116
4.4 Omvang administratieve lasten inzake de vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer	118
4.5 De periodieke algemene onkostenvergoeding	120
Bijlagen	
I Vragenformulier telefonische interviews	121
II Vragenformulier Internetenquête	129
III Onderzoeksresultaten per sector	135

Samenvatting

Het Ministerie van Financiën heeft EIM opdracht verleend om:

- onderzoek te verrichten in de loonadministratie van werkgevers naar de omvang en frequentie van vergoedingen en verstrekkingen;
- onderzoek te doen naar de administratieve lasten van deze verstrekkingen en vergoedingen en daarmee de nulmeting te verdiepen zodat reductieplannen kunnen worden doorgerekend;
- op micro-, meso- en macroniveau een indicatie te geven van de bedragen die met de verschillende vergoedingen en verstrekkingen zijn gemoeid;
- op micro-, meso- en macroniveau een indicatie te geven van het aantal keren dat verschillende vergoedingen en verstrekkingen worden gegeven.

Als uitgangspunt gelden de verschillende categorieën vergoedingen en verstrekkingen zoals die in de Wet op de Loonbelasting 1964 zijn opgenomen.

Gebruik

Er bestaat een enorme variatie in het gebruik van de 29 verschillende vergoedingen en verstrekkingen die geselecteerd zijn voor dit onderzoek. Vergoedingen en verstrekkingen voor specifieke doeleinden voor werknemers, zoals outplacement, voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of het vergoeden van verhuiskosten, worden door relatief weinig werkgevers aangeboden. Bij vergoedingen/verstrekkingen die voor grote groepen werknemers relevant zijn, zoals voor consumpties tijdens werktijd en personeelsfeesten e.d., is het gebruik juist heel hoog vanwege het generieke karakter van de vergoedingen.

Het gebruik kan tevens sterk variëren naar sector. Vergoedingen voor werkkleding en uniformen komen vooral in de industrie, bouw en overige dienstverlening (o.a. schoonmaakbedrijven) voor. Ook naar grootteklasse bestaan verschillen. Het gratis of met korting verstrekken van producten van het eigen bedrijf bijvoorbeeld gebeurt veel binnen kleinschalige bedrijven in de detailhandel en horeca. Het verstrekken van fietsen voor woon-werkverkeer komt juist relatief vaak voor onder grotere bedrijven.

De vergoedingen en verstrekkingen die in 2008 het meest verstrekt zijn door werkgevers zijn die voor:

- consumpties tijdens werktijd
- personeelsfeesten, personeelsreizen e.d.
- reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer
- bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.
- werkkleding, uniformen e.d.
- maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.

Elk van de bovenstaande vergoedingen/verstrekkingen is in 2008 door meer dan 400.000 werkgevers aangeboden aan (een deel van) hun werknemers. Als naar het gebruik van deze vergoedingen/verstrekkingen onder *werknemers* wordt gekeken, is het beeld vergelijkbaar.

Omvang

Naast het gebruik onder werkgevers en werknemers is de gemiddelde omvang per vergoeding/verstrekking gemeten, die belastingvrij is verstrekt aan medewerkers.

De totale belastingvrije omvang die met alle in dit onderzoek betrokken vergoedingen en verstrekkingen gepaard gaat bedroeg in 2008 naar schatting 10,7 miljard euro. Dit bedrag komt overeen met ongeveer 3,6 procent van de totale loonsom. Volgens de schattingen is met de vergoedingen voor en verstrekkingen van personeelsfeesten, personeelsreizen e.d. het meeste geld gemoeid. In 2008 is door werkgevers naar schatting bijna € 1,3 miljard belastingvrij verstrekt aan werknemers. Ook vergoedingen voor bijscholing, cursussen, congressen, training e.d. (€ 0,9 miljard) en reiskostenvergoedingen (€ 0,7 tot 1 miljard) zijn in belastingvrije termen sterk van belang.

Naar sector bezien is in de zakelijke dienstverlening het hoogste totaalbedrag belastingvrij verstrekt, gevolgd door industrie, zorg en overheid. In relatieve termen (totaalbedrag als aandeel in de loonsom per sector) zijn ook de landbouw, horeca, overige dienstverlening en bouwsector van belang.

tabel 1 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking naar sector, absoluut (in € mln.) en als aandeel in de loonsom (%), 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking</i>				<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige</i>		<i>Loonsom</i>	
		<i>directeuren*</i>	<i>Totaal</i>		
	<i>in mln. €</i>				
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	234	33	267	3.208	8,3%
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	1.549	60	1.609	43.366	3,7%
Bouw	601	52	652	17.595	3,7%
Groothandel	533	62	594	21.855	2,7%
Detailhandel en reparatie	472	82	555	17.154	3,2%
Horeca	199	32	231	4.822	4,8%
Vervoer, opslag en communicatie	422	28	450	18.636	2,4%
Financiële dienstverlening	258	15	273	18.810	1,5%
Zakelijke dienstverlening	2.140	178	2.318	55.676	4,2%
Overige dienstverlening	366	28	394	10.146	3,9%
Zorg	1.601	56	1.657	35.084	4,7%
Onderwijs	587	18	605	22.391	2,7%
Overheid	1.041	6	1.047	22.373	4,7%
Totaal	10.003	650	10.653	291.117	3,6%

* Voor een zestal vergoedingen/verstrekkingen was geen schatting van bedragen mogelijk door een gebrek aan waarnemingen. Deze zijn hier dan ook niet in de bedragen inbegrepen.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 2 Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, op landelijk niveau in 2008

	<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>	<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Bedrag belasting-vrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>
1	Persoonlijke verzorging	23.097	40,3	0,01%	2,9%	73.487	1,0%	2.287
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	17.470	20,8	0,01%	2,2%	35.681	0,5%	3.285
3	Verhuiskosten	24.796	240,0	0,08%	3,1%	52.205	0,7%	597
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	13.938	35,9	0,01%	1,7%	37.545	0,5%	1.291
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	8.741	0,8	0,00%	1,1%	18.607	0,2%	1.069
6	Outplacement	9.396	88,7	0,03%	1,2%	32.634	0,4%	73
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	11.518	22,9	0,01%	1,4%	59.849	0,8%	270
8	Werkkleding en uniformen	439.735	243,1	0,08%	54,9%	1.521.106	20,2%	30.226
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	250.370	317,2	0,11%	31,3%	578.986	7,7%	72.247
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	102.043	363,0	0,12%	12,7%	469.562	6,2%	33.760
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	30.285	48,5	0,02%	3,8%	176.260	2,3%	12.039
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	60.824	626,1	0,22%	7,6%	453.173	6,0%	25.154
13	Bedrijfsfitness	23.738	29,5	0,01%	3,0%	223.968	3,0%	6.500
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	501.600	1288,5	0,44%	62,6%	3.789.434	50,3%	265.522
15	Contributie van personeelsverenigingen	47.361	245,9	0,08%	5,9%	942.623	12,5%	15.586
16	Producten van het eigen bedrijf	246.146	235,8	0,08%	30,7%	821.740	10,9%	38.778
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	170.899	359,1	0,12%	21,3%	856.431	11,4%	53.017

	<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>	<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Bedrag belasting-vrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>
18	Fiets voor woon-werkverkeer	97.022	183,7	0,06%	12,1%	371.420	4,9%	8.787
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	311.788	488,7	0,17%	38,9%	1.090.729	14,5%	142.246
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	607.210	686,4	0,24%	75,8%	4.806.662	63,8%	379.819
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	414.534	213,0	0,07%	51,8%	1.701.906	22,6%	151.097
22	Arbo-voorzieningen	393.395	379,5	0,13%	49,1%	1.603.253	21,3%	94.115
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	147.147	170,5	0,06%	18,4%	830.774	11,0%	82.873
24	Bijbscholing, cursussen, congressen, training e.d.	454.687	906,6	0,31%	56,8%	2.038.993	27,0%	118.954
25	Studiekosten van medewerkers	298.790	631,5	0,22%	37,3%	816.199	10,8%	46.346
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	138.170	915,8	0,31%	17,3%	852.278	11,3%	3.229
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	214.239	144,7	0,05%	26,8%	660.355	8,8%	24.688
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	477.341	1005,8	0,35%	59,6%	1.957.770	26,0%	74.335
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	82.093	720,8	0,25%	10,3%	1.216.332	16,1%	19.399

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Administratieve lasten

In totaal bedragen de administratieve lasten voor de 29 geselecteerde vergoedingen en verstrekkingen ruim € 331 miljoen.

Voornamelijk door de hoge mate van voorkomen, kennen de 'vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer tot aan of van maximaal € 0,19 per kilometer' naar verhouding de hoogste administratieve lasten, gevolgd door 'maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.' en de 'producten van het eigen bedrijf'.

1 Inleiding

Vorig jaar is door de minister van SZW en de staatssecretaris van Financiën een verkenning naar mogelijke vereenvoudigingen van de premieheffing naar de Tweede Kamer gestuurd. In deze verkenning is onder meer aandacht besteed aan het loonbegrip, en in het bijzonder aan de fiscale behandeling van vergoedingen en verstrekkingen die in het loonbegrip zijn begrepen. Daarbij is aangekondigd dat het met het oog op mogelijk in de toekomst op dit terrein door te voeren wijzigingen noodzakelijk is meer inzicht te krijgen in de absolute omvang van door werkgevers aan hun werknemers verstrekte vergoedingen en verstrekkingen en de administratieve lasten. Bij de totstandkoming van de nulmeting administratieve lasten 2007 is voorts geconstateerd dat ook bij de actualisering van de administratieve lasten van handelingen die betrekking hebben op vergoedingen en verstrekkingen niet kan worden volstaan met de actualisering op basis van oude onderzoeksgegevens die in dat kader heeft plaatsgevonden.

Onderzoeksbehoefte

In artikel 11, eerste lid, onderdeel a en onderdeel b van de Wet op de Loonbelasting 1964 is geregeld dat vergoedingen en verstrekkingen niet tot het loon voor de loonheffingen behoren, een en ander binnen de kaders van de normeringen en beperkingen die in hoofdstuk IIA van de Wet op de Loonbelasting 1964 zijn uitgewerkt. In hoofdstuk IIA is vervolgens uitgewerkt welke vergoedingen en verstrekkingen geheel vrij van loonheffing kunnen plaatsvinden en welke vergoedingen en verstrekkingen gedeeltelijk vrij van loonheffing kunnen plaatsvinden. Waar de wetgever dat nodig achtte, is aan geheel en gedeeltelijke vrijstellingen van loonheffing nadere uitwerking gegeven in hoofdstuk 4 van de Uitvoeringsregeling Loonbelasting 2001.

Vorenbedoeld vergoedingen- en verstrekkingenregime maakt thans op basis van verouderde gegevens deel uit van de nulmeting 2007 administratieve lasten. Een verbetering van dit onderdeel van de nulmeting vergt nader onderzoek dat qua diepgang niet mogelijk was in het kader van de nulmeting 2007 zelf. Binnen het ministerie van Financiën en de Belastingdienst wordt voorts nagedacht over een herziening van het huidige vergoedingen- en verstrekkingenregime in de loonheffingen. Naast de effecten op de omvang van de administratieve lasten zullen mogelijke aanpassingen ook budgettaire effecten hebben; aanpassingen van het vergoedingen- en verstrekkingenregime zullen er immers toe leiden dat vergoedingen en verstrekkingen in hogere of juist in mindere mate deel zullen uitmaken van het loon waarover de loonheffingen worden geheven. Dit heeft niet alleen consequenties voor de schatkist en de sociale fondsen (macro-effecten), maar werkt ook door in het loon van individuele werknemers (microniveau) en dus in de kosten van werkgevers (mesoniveau). Dergelijke effecten zullen naar verwachting mede een rol spelen bij de beoordeling van te formuleren voorstellen op hun wenselijkheid en houdbaarheid.

De betrokken ministeries (waaronder de ministeries van Financiën, SZW en VWS als betrokkenen bij de nulmeting loonheffingen 2007) en de Belastingdienst beschikken niet over informatie die het mogelijk maakt een verantwoorde inschatting van de genoemde effecten te maken. Met de aangifte loonheffingen wordt deze informatie niet op een voldoende gedetailleerd niveau uitgevraagd, in de

(standaard)koopkrachtplaatjes speelt deze niet op dit gedetailleerde niveau een rol. De benodigde informatie is vastgelegd in de loonadministratie van werkgevers en zal op dat niveau ontsloten moeten worden.

Het Ministerie van Financiën heeft EIM daarom opdracht verleend om:

- onderzoek te verrichten in de loonadministratie van werkgevers naar de omvang en frequentie van vergoedingen en verstrekkingen;
- onderzoek te doen naar de administratieve lasten van deze verstrekkingen en vergoedingen en daarmee de nulmeting te verdiepen zodat reductieplannen kunnen worden doorgerekend;
- op micro-, meso- en macroniveau een indicatie te geven van de bedragen die met de verschillende vergoedingen en verstrekkingen zijn gemoeid. Vergoedingen en verstrekkingen waarvan op voorhand vaststaat dat die niet dan zeer sporadisch voorkomen kunnen daarbij buiten beschouwing worden gelaten;
- op micro-, meso- en macroniveau een indicatie te geven van het aantal keren dat verschillende vergoedingen en verstrekkingen worden gegeven.

Als uitgangspunt gelden de verschillende categorieën vergoedingen en verstrekkingen zoals die in de Wet op de Loonbelasting 1964 zijn opgenomen.

Deze rapportage is de weerslag van de opdrachtverlening door het Ministerie van Financiën.

Opbouw rapportage

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de vergoedingen en verstrekkingen die in het onderzoek zijn betrokken, de sectoren waarnaar onderscheid is gemaakt, alsmede de onderzoeksaanpak.

In de hoofdstukken 3 en 4 wordt ingegaan op de onderzoeksresultaten, te weten:

- hoofdstuk 3:
  - de aantallen en (belastingvrije) omvang van de verschaftte verstrekkingen en vergoedingen;
- hoofdstuk 4:
  - de omvang van de administratieve lasten van de verschaftte verstrekkingen en vergoedingen.

In de bijlagen I en II zijn de enquêteformulieren opgenomen die voor het veldwerk gehanteerd zijn. Bijlage III bevat de onderzoeksresultaten op sectorniveau.

2 Gevolgde onderzoeksanpak

2.1 Verstrekkingen en vergoedingen in onderzoek

In tabel 3 is aangegeven welke verstrekkingen en vergoedingen zijn onderzocht. Deze lijst is in samenwerking met de vertegenwoordigers van het Ministerie van Financiën samengesteld.

Tabel 3 Vergoedingen en verstrekkingen in loonsfeer wel en niet meenemen in onderzoek

	<i>omschrijving</i>
1	Persoonlijke verzorging
2	Werkruimte bij de werknemer thuis
3	Verhuiskosten
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continu-diensten
6	Outplacement
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen
8	Werkkleding en uniformen
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders
13	Bedrijfsfitness
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke
15	Contributie van personeelsverenigingen
16	Producten van het eigen bedrijf
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten
18	Fiets voor woon-werkverkeer
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.
22	Arbo-voorzieningen
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.
25	Studiekosten van medewerkers
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer

In totaal gaat het om 29 verstrekkingen en vergoedingen die in het onderzoek betrokken zijn.

2.2 In onderzoek betrokken sectoren

De volgende sectoren zijn in het onderzoek betrokken:

- 1 landbouw, visserij, winning delfstoffen;
- 2 industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven;
- 3 bouw;
- 4 groothandel;
- 5 detailhandel en reparatie;
- 6 horeca;
- 7 vervoer, opslag en communicatie;
- 8 financiële dienstverlening;
- 9 zakelijke dienstverlening;
- 10 overige dienstverlening;
- 11 zorg;
- 12 onderwijs;
- 13 overige overheid.

Deze sectoren zijn in samenwerking met de vertegenwoordigers van het Ministerie van Financiën samengesteld.

2.3 Onderzoeksverantwoording

2.3.1 Inleiding

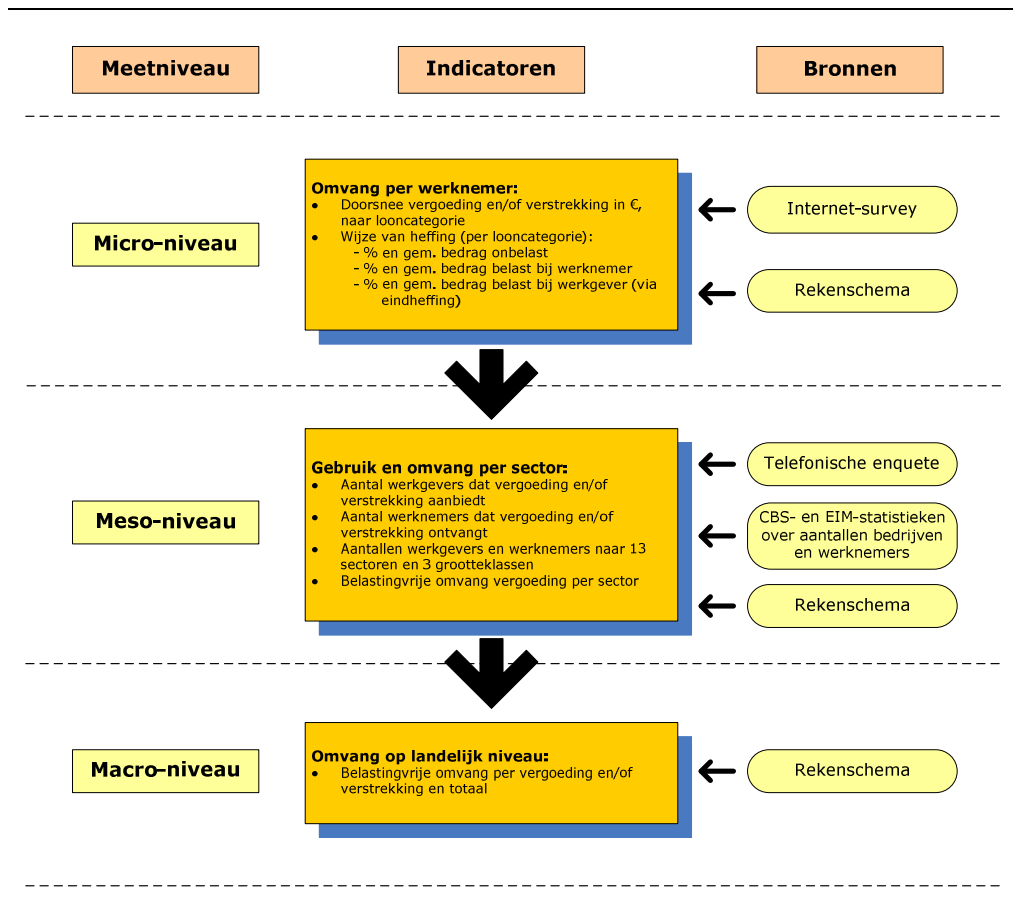
Deze paragraaf beschrijft de gehanteerde methodiek en gaat in op de informatie en bronnen die zijn gebruikt voor de analyses. Vervolgens worden enkele kanttekeningen geplaatst bij de analyses, die van belang zijn voor de interpretatie van de resultaten.

2.3.2 Gebruik en effecten van vergoedingen en verstrekkingen: toelichting methodiek en gebruikte informatie

De gehanteerde methodiek en de gebruikte bronnen zijn schematisch weergegeven in figuur 1. De belangrijkste informatiebronnen zijn:

- een telefonische enquête onder bedrijven en instellingen;
- een follow-up internet-survey onder een subset van de bedrijven en instellingen uit de telefonische enquête;
- statistisch materiaal over aantal bedrijven, werknemers en loonsom naar sector en grootteklasse (CBS en EIM).

figuur 1 Methodiek en bronnen voor het berekenen van effecten van vergoedingen en verstrekkingen

Telefonische enquête onder werkgevers

Voor het onderzoek is gekozen voor een (telefonische) enquête onder werkgevers om het gebruik van vergoedingen en verstrekkingen uit te vragen. Binnen ieder bedrijf/iedere instelling (op organisatieniveau¹) is naar de functionaris gevraagd die verantwoordelijk is voor de salarisadministratie². Omwille van de snelheid is er niet voor gekozen om interviews bij externen (boekhouders, accountants, etc.) uit te voeren. Men geeft de namen niet en als men dat wel doet, verstrekt de accountant of boekhouder geen informatie.

Het vragenformulier is via proefgesprekken getest, waarbij vertegenwoordigers van de opdrachtgever aanwezig geweest zijn. (Voor het vragenformulier wordt verwezen naar Bijlage I.)

Er is een representatieve steekproef getrokken waarbij gestratificeerd is naar 13 sectoren en 3 grootteklassen. Het gaat hierbij alleen om bedrijven en instellingen

¹ EIM gaat ervan uit dat 'de organisatie' de beste ingang is, omdat verstrekkingen en vergoedingen veelal op centraal niveau (holdings, hoofdkantoor e.d.) verschaft worden.

² In eerste instantie hebben we gevraagd naar het hoofd van de financiële administratie of de administrateur. Als deze functionaris geen informatie over vergoedingen en verstrekkingen kon verschaffen, hebben we doorgevraagd om de juiste persoon te achterhalen.

die minimaal 5 medewerkers hebben. Deze organisaties vertegenwoordigen ca. 90% van alle werknemers. Het argument hierbij was om te voorkomen onevenredig veel energie te steken in het benaderen van kleine bedrijven en instellingen waaronder zzp'ers, eenmansbedrijven, bedrijven met medewerkende echtgenoten, enz. Het veldwerk en de steekproef is door Stratus¹ verzorgd.

Een deel van de kleinere bedrijven, zoals zzp'ers, eenmansbedrijven, bedrijven met meewerkende echtgenoten etc., zal waarschijnlijk geen vergoedingen en verstrekkingen verschaffen omdat deze ondernemers amper of geen personeel binnen hun bedrijf hebben. Via een extrapolatiemethode hebben we vervolgens de verzamelde gegevens doorgetrokken om ook iets te kunnen zeggen over de klasse van bedrijven met 1 tot en met 5 medewerkers. Daarmee wordt een beeld verkregen van het gebruik en de omvang voor het gehele bedrijfsleven.

In totaal zijn 1966 interviews afgenomen. Met behulp van statistische gegevens van het CBS (algemene bedrijfsregister) en EIM (reeksen kerngegevens MKB) zijn deze waarnemingen herwogen en opgehoogd naar populatiecijfers.²

Aan werkgevers is gevraagd of zij de geselecteerde vergoedingen en verstrekkingen verschaffen aan hun werknemers. Vervolgens is voor maximaal drie vergoedingen gevraagd hoeveel werknemers binnen hun bedrijf de betreffende vergoeding ontvangen.³ De vragen zijn gesteld op organisatieniveau (in plaats van vestigingsniveau), omdat verstrekkingen en vergoedingen veelal op centraal niveau (holdings, hoofdkantoor e.d.) verschaft worden.

Leden van directies, raden van bestuur en directeuren-grootaandeelhouders (dga's) zijn apart onderscheiden. Het idee hierachter is dat deze categorie meer invloed heeft op de eigen beloning, een minder heldere scheiding tussen loon en overige inkomensbestanddelen kent en relatief vaak verstrekkingen en vergoedingen zal gebruiken als beloningsvorm.

Tussenstap

Na informatie over zo'n 1.200 vergoedingen en verstrekkingen verkregen te hebben, is EIM nagegaan of de antwoorden van de respondenten aanleiding gaven het veldwerk bij te sturen, bijvoorbeeld door specifieke vergoedingen en verstrekkingen aan specifieke functionarissen voor te leggen (zoals een HRM-manager). Het veldwerk heeft daarvoor geen aanleiding gegeven.

¹ Stratus maakt, net als EIM BV, deel uit van Panteia en is een full service marktonderzoeksbureau dat bedrijven en organisaties ondersteunt bij het nemen van beslissingen. De belangrijkste werkterreinen van Stratus zijn marktonderzoek, klant- en medewerkersonderzoek, monitoring, bedrijfsvergelijking en benchmarking.

² Voor het herwegen en ophogen van respondenten in de sector overheid is een andere bron gebruikt. De reden hiervoor is dat het CBS overheidsinstellingen op een relatief hoog niveau heeft gedefinieerd. Zo is een ministerie als één werkgever gedefinieerd, terwijl de steekproef instellingen bevat die onderdeel kunnen zijn van een ministerie. Voor het herwegen en ophogen is hier gebruik gemaakt van het aantal instellingen naar grootteklasse uit de DMCD-database, de database waaruit de steekproef is getrokken.

³ Dit aantal is beperkt gehouden om niet een te groot beslag te leggen op de beschikbare tijd van de respondenten.

Follow-up internetsurvey

Aan de bedrijven en instellingen die zijn bevraagd in de telefonische enquête is gevraagd of ze bereid waren om mee te doen aan een verdiepende internetsurvey. Het belangrijkste doel van deze internetsurvey was het meten van de gemiddelde bedragen die werkgevers aan hun werknemers vergoeden of verstrekken. Vervolgens is de werkgevers gevraagd naar de wijze van heffing: welk deel (%) van de vergoeding is onbelast, welk deel belast bij de werknemer en/of welk deel belast is bij de werkgever (via eindheffing). Met deze gegevens kan worden bepaald welk deel van de vergoeding/verstrekking belastingvrij is verstrekt.

In totaal zijn 373 vragenlijsten ingevuld. Per respondent zijn maximaal drie vergoedingen en verstrekkingen aan bod gekomen, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen werknemers enerzijds, en leden van directies, raden van bestuur en dga's anderzijds.

(Voor het vragenformulier wordt verwezen naar Bijlage II.)

Berekening van de omvang op micro-, meso- en macroniveau

Het onderzoek geeft op verschillende niveaus een indicatie van de bedragen die met de verschillende vergoedingen en verstrekkingen zijn gemoeid. De omvang is op drie niveaus berekend:

- Micro: individuele werknemers en werkgevers
- Meso: groepen werknemers en groepen werkgevers, sectoraal beeld
- Macro: landelijke beeld.

Op basis van de verzamelde gegevens uit de enquêtes en de relevante belastingwetgeving kunnen per vergoeding en verstrekking bedragen worden berekend voor een individuele gemiddelde werknemer. Uit de internetsurvey komt naar voren welk deel van een gemiddelde vergoeding/verstrekking onbelast is, welk deel belast bij de werknemer (via de loonheffing) en welk deel bij de werkgever (eindheffing). Hiermee kan het belastingvrije deel van de vergoeding/verstrekking worden bepaald.

Zoals eerder vermeld, wordt een onderscheid gemaakt tussen werknemers enerzijds en leden directies, raden van bestuur en dga's anderzijds.¹

Kanttekeningen bij de analyses

Bij het interpreteren van de resultaten moet rekening worden gehouden met een aantal beperkingen van het onderzoek en de wijze van dataverzameling, zoals in de ontwerpfase van het onderzoek in samenspraak met de opdrachtgever is overeengekomen. Deze beperkingen hebben geleid tot een aantal beargumenteerde methodologische keuzes.

- In de enquête is gevraagd naar een gemiddeld bedrag voor een doorsnee/gemiddelde werknemer (per loongroep). De variatie tussen werknemers (uitgezonderd dga's etc.) die in werkelijkheid soms groot is, valt daarom deels buiten het zicht van dit onderzoek.

¹ Overigens lijkt het voor dga's aannemelijk dat deze in de meeste gevallen in werkelijkheid binnen de hoogste looncategorie vallen voor de loonbelasting.

- Het aantal waarnemingen waarop de schatting van de gemiddelde omvang (in euro's) van de vergoedingen/verstrekkingen gebaseerd is, is soms beperkt. Bij de betreffende gegevens wordt dit aangegeven in de tekst.
- Een deel van de kleinere bedrijven, zoals zzp'ers, eenmansbedrijven, bedrijven met meewerkende echtgenoten etc., zal waarschijnlijk geen vergoedingen en verstrekkingen verschaffen omdat deze ondernemers amper of geen personeel binnen hun bedrijf hebben. Via een extrapolatiemethode hebben we vervolgens de verzamelde gegevens doorgetrokken om ook iets te kunnen zeggen over de klasse van bedrijven met 1 tot en met 5 medewerkers. Daarmee wordt een beeld verkregen van het gebruik en de omvang voor het gehele bedrijfsleven.

2.3.3 Onderzoeksaanpak administratieve lasten verstrekkingen en vergoedingen

Vergoedingen en verstrekkingen van werkgevers aan werknemers kunnen, afhankelijk van de soort, onbelast en belast gegeven worden. Het verwerken in de loonadministratie brengt administratieve lasten met zich mee.

De volgende onderzoeksstappen voor het onderdeel AL van het onderzoek zijn uitgevoerd:

- 1 inventarisatie administratieve handelingen van bedrijven voor de verschillende vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer;
- 2 in samenspraak met de ministeries bepalen welke administratieve handelingen op het terrein van de Loonheffing tot de definitie van administratieve lasten behoren en segmenteren naar verschillende vormen van uitvoering;
- 3 stopwatchonderzoek;
- 4 verwerken in spreadsheets Loonheffing en eindrapportage deel AL.

Hierna wordt successievelijk ingegaan op de onderzoeksstappen.

Stap 1: inventarisatie administratieve handelingen van bedrijven voor de verschillende vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer

Het is zaak om in de praktijk de handelingen die moeten worden gemeten goed te onderkennen en te detailleren.

De wens van de opdrachtgever is om exact achter de inhoud van deze handelingen de omschrijving te zien van wat er in de praktijk gebeurt. De huidige handelingen zijn daartoe in deelhandelingen uitgewerkt, waarbij het ook van belang is om een goed startpunt te formuleren.

Het gaat om handelingen rond de ontvangst, het inboeken in de administratie, bepalen belast/onbelast, controle/correctie, archiveren en versturen. We zijn er daarbij van uitgegaan dat er een grote mate is van gelijke afhandeling die niet per verstrekking/vergoeding uiteenloopt.

In deze onderzoeksstap zijn een vijftal expertinterviews gehouden om dit te toetsen en om de administratieve handelingen nader uit te werken voor een aantal vergoedingen en verstrekkingen. De expertinterviews zijn gehouden met vertegenwoordigers van de loon-/HRM-administratie van EIM-Panteia, een dga, een accountant, een salarisservicebureau, en MKB-Nederland.

Stap 2: het bepalen welke administratieve handelingen op het terrein van de Loonheffing die tot de definitie van administratieve lasten behoren en segmenteren naar verschillende vormen van uitvoering

Op basis van stap 1 is in samenspraak met het Ministerie van Financiën besloten welke in kaart gebrachte administratieve handelingen onder de definitie van de administratieve lasten van bedrijven, in het kader van vergoedingen en verstrekkingen, vallen. Vervolgens is een keuze gemaakt van de handelingen die via het stopwatchonderzoek zijn gemeten.

Stap 3: stopwatchonderzoek

Het idee is dat met name hoogfrequente berichten onder routine worden uitgevoerd en daardoor administratieve handelingen kennen die in tijd onderdelen van een minuut in beslag nemen. Uitvragen via interviews levert een tijdoverschating op.

Omdat deze berichten in een dergelijk hoge frequentie voorkomen, leidt een minuut tijdbesteding reeds tot een omvangrijke last. Derhalve is het noodzakelijk om de tijden exact vast te stellen. De methode die zich daar het best voor leent is de stopwatchmethode. Na een nadere uitwerking van administratieve handelingen in deelhandelingen kan door middel van het 'klokken' van de tijd een zuiverder tijdmeting worden gedaan. Op basis van deze stopwatchresultaten zijn de uitkomsten genormeerd per deelhandeling.

Gegeven de hoge aantallen is het belangrijk de tijdbesteding exact vast te stellen. Dat kan door het klokken van de tijd die een administrateur/ondernemer aan een doorsneeoverstrekking/-vergoeding besteedt; een doorsneeoverstrekking/-vergoeding in de zin van een gemiddelde (niet te eenvoudig en niet te complex).

Het meten van tijden is ter plaatse, op de werkplek van de administrateur, verricht. In totaal zijn 20 respondenten bij de stopwatchmeting betrokken, rekening houdend met segmentatie naar verschillende vormen van uitvoering.

Stap 4: verwerken in spreadsheets

Per respondent zijn de meetresultaten verwerkt in een spreadsheet. Eerst zijn de handelingen per respondent voor de administratieve afhandelingen van de vergoedingen en verstrekkingen gespecificeerd inclusief de meetresultaten. Daarna heeft er een vertaalslag plaatsgevonden naar de standaardhandelingen, inclusief kwalitatieve kenmerken over onder anderen een handmatige of elektronische verwerking en een versturing per post of op elektronische wijze. De resultaten vanuit de stopwatchmetingen zijn niet naar sector en grootteklasse gespecificeerd.

Aan deze spreadsheets en berekeningen zijn de Q's toegevoegd en opgenomen in deze rapportage. De Q's zijn waargenomen in de telefonische enquête, zoals beschreven in paragraaf 2.3.2.

3 Onderzoeksresultaten: gebruik en omvang van de vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op het gebruik en de omvang in bedragen van de 29 geselecteerde vergoedingen en verstrekkingen. Het gebruik wordt uitgedrukt in aantallen werkgevers die een bepaalde vergoeding of verstrekking aanbieden, en in aantallen werknemers die een vergoeding of verstrekking van hun werkgever ontvangen. Aan de hand van de gemiddelde bedragen die met een bepaalde vergoeding of verstrekking gemoeid zijn, is vervolgens de omvang in bedragen gemeten. In de resultaten wordt steeds de belastingvrije omvang gepresenteerd op drie niveaus:

- microniveau: gemiddelde vergoeding/verstrekking per werkgever en per werknemer
- mesoniveau: de totale omvang per sector
- macroniveau: de totale omvang op landelijk niveau.

Het hoofdstuk is als volgt opgebouwd:

- Paragraaf 3.2 geeft een overzicht van het gebruik, de omvang en de effecten van alle 29 vergoedingen en verstrekkingen op landelijk niveau voor het jaar 2008.
- Paragraaf 3.3 gaat vervolgens in meer detail in op deze grootheden voor elke afzonderlijke vergoeding en verstrekking. Het gebruik onder werkgevers en werknemers wordt hier gepresenteerd naar dertien sectoren en drie grootteklassen, zowel in absolute aantallen als in relatieve termen (zoals percentage van het totaal aantal werkgevers en werknemers). Ten slotte wordt de omvang op micro-, meso- en macroniveau gepresenteerd.

3.2 Gebruik en belastingvrije omvang per vergoeding en verstrekking op landelijk niveau

De volgende paragraaf gaat in op het gebruik, de omvang en de effecten van elke afzonderlijke vergoeding en verstrekking. In deze paragraaf volgt eerst een totaaloverzicht van alle 29 geselecteerde vergoedingen en verstrekkingen. De volgende tabellen presenteren per vergoeding en verstrekking de volgende macrocijfers:

- aantal werkgevers dat de betreffende vergoeding/verstrekking aanbiedt (absoluut en relatief in % van aantal werkgevers met vijf of meer werknemers)
- aantal werknemers dat de betreffende vergoeding/verstrekking ontvangt (absoluut en relatief in % van aantal werknemers in werkgevers met vijf of meer werknemers)
- de totale belastingvrije omvang per vergoeding/verstrekking, in miljoenen euro's en als aandeel van de totale loonsom
- ook wordt een indicatie gegeven van de betrouwbaarheid van de schatting en de met de geschatte bedragen gepaard gaande onzekerheidsmarges.

Gebruik

Er bestaat een enorme variatie in het gebruik van de 29 verschillende vergoedingen en verstrekkingen die geselecteerd zijn voor dit onderzoek. Dit is mede ge-

relateerd aan de aard en bestemming van de vergoeding (het doel waarvoor de vergoeding bestemd is). Vergoedingen en verstrekkingen voor specifieke doeleinden voor werknemers, zoals outplacement, voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of het vergoeden van verhuiskosten, worden door relatief weinig werkgevers aangeboden. Bij dergelijke vergoedingen en verstrekkingen is zowel het gebruik onder werkgevers als onder werknemers relatief gering. Bij vergoedingen/verstrekkingen die voor grote groepen werknemers relevant zijn, zoals bijvoorbeeld voor consumpties tijdens werktijd en personeelsfeesten e.d., is het gebruik juist heel hoog vanwege het generieke karakter van de vergoedingen.

Het gebruik kan tevens sterk variëren naar sector. Ook dit houdt verband met de aard en bestemming van de vergoeding. Het wekt bijvoorbeeld geen verbazing dat vergoedingen voor werkkleding en uniformen vooral in de industrie, bouw en overige dienstverlening (o.a. schoonmaakbedrijven) worden verstrekt. Ook naar grootteklasse bestaan verschillen. Het gratis of met korting verstrekken van producten van het eigen bedrijf bijvoorbeeld gebeurt veel binnen kleinschalige bedrijven in de detailhandel en horeca. Het verstrekken van fietsen voor woon-werkverkeer komt juist relatief vaak voor onder grotere bedrijven.

De vergoedingen en verstrekkingen die in 2008 het meest verstrekt zijn door werkgevers zijn die voor:

- consumpties tijdens werktijd
- personeelsfeesten, personeelsreizen e.d.
- reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer
- bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.
- werkkleding, uniformen e.d.
- maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.

Elk van deze vergoedingen/verstrekkingen is in 2008 door meer dan 400.000 werkgevers aangeboden aan (een deel van) hun werknemers. Als naar het gebruik van deze vergoedingen/verstrekkingen onder *werknemers* wordt gekeken, is het beeld vergelijkbaar. De eerdergenoemde vergoedingen/verstrekkingen verschijnen ook dan ook in de top van de lijst.

Omvang

Naast het gebruik onder werkgevers en werknemers is de gemiddelde omvang per vergoeding/verstrekking gemeten, die belastingvrij is verstrekt aan medewerkers. Dit gemiddelde bedrag is vervolgens als representatief beschouwd en hiermee is de belastingvrije omvang op mesoniveau (per sector) en op macroniveau (landelijk) bepaald. Uiteraard kunnen de gemiddelde bedragen sterk variëren voor individuele werkgevers en werknemers. Bij de resultaten is een indicatie gegeven van de spreiding en de onzekerheidsmarge die met de bedragen gepaard gaan.¹

De totale belastingvrije omvang die met alle in dit onderzoek betrokken vergoedingen en verstrekkingen gepaard gaat bedroeg in 2008 naar schatting 10,7 miljard euro. Dit bedrag komt overeen met ongeveer 3,6 procent van de totale

¹ In een achtergronddocument wordt per vergoeding/verstrekking dieper ingegaan op de spreiding van de gemiddelde bedragen. De conclusies hiervan zijn opgenomen in dit rapport.

loonsom. Volgens de schattingen is met de vergoedingen voor en verstrekkingen van personeelsfeesten, personeelsreizen e.d. het meeste geld gemoeid. In 2008 is door werkgevers naar schatting bijna € 1,3 miljard belastingvrij verstrekt aan werknemers. Ook vergoedingen voor bijscholing, cursussen, congressen, training e.d. (€ 0,9 miljard) en reiskostenvergoedingen (€ 0,7 tot 1 miljard) zijn in belastingvrije termen sterk van belang.

Naar sector bezien is in de zakelijke dienstverlening het hoogste totaalbedrag belastingvrij verstrekt, gevolgd door industrie, zorg en overheid. In relatieve termen (totaalbedrag als aandeel in de loonsom per sector) zijn ook de landbouw, horeca, overige dienstverlening en bouwsector van belang.

tabel 4 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking naar sector, absoluut (in € mln.) en als aandeel in de loonsom (%), 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking</i>					<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige</i>		<i>Loonsom</i>		
		<i>directeuren*</i>	<i>Totaal</i>			
	<i>in mln. €</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	234	33	267	3.208	8,3%	
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	1.549	60	1.609	43.366	3,7%	
Bouw	601	52	652	17.595	3,7%	
Groothandel	533	62	594	21.855	2,7%	
Detailhandel en reparatie	472	82	555	17.154	3,2%	
Horeca	199	32	231	4.822	4,8%	
Vervoer, opslag en communicatie	422	28	450	18.636	2,4%	
Financiële dienstverlening	258	15	273	18.810	1,5%	
Zakelijke dienstverlening	2.140	178	2.318	55.676	4,2%	
Overige dienstverlening	366	28	394	10.146	3,9%	
Zorg	1.601	56	1.657	35.084	4,7%	
Onderwijs	587	18	605	22.391	2,7%	
Overheid	1.041	6	1.047	22.373	4,7%	
Totaal	10.003	650	10.653	291.117	3,6%	

* Voor een zestal vergoedingen/verstrekkingen was geen schatting van bedragen mogelijk door een gebrek aan waarnemingen. Deze zijn hier dan ook niet in de bedragen inbegrepen.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 5 Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, op landelijk niveau in 2008

	<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>	<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>
1	Persoonlijke verzorging	23.097	2,9%	73.487	1,0%	2.287
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	17.470	2,2%	35.681	0,5%	3.285
3	Verhuiskosten	24.796	3,1%	52.205	0,7%	597
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	13.938	1,7%	37.545	0,5%	1.291
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	8.741	1,1%	18.607	0,2%	1.069
6	Outplacement	9.396	1,2%	32.634	0,4%	73
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	11.518	1,4%	59.849	0,8%	270
8	Werkkleding en uniformen	439.735	54,9%	1.521.106	20,2%	30.226
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	250.370	31,3%	578.986	7,7%	72.247
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	102.043	12,7%	469.562	6,2%	33.760
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	30.285	3,8%	176.260	2,3%	12.039
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	60.824	7,6%	453.173	6,0%	25.154
13	Bedrijfsfitness	23.738	3,0%	223.968	3,0%	6.500
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	501.600	62,6%	3.789.434	50,3%	265.522
15	Contributie van personeelsverenigingen	47.361	5,9%	942.623	12,5%	15.586
16	Producten van het eigen bedrijf	246.146	30,7%	821.740	10,9%	38.778
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	170.899	21,3%	856.431	11,4%	53.017
18	Fiets voor woon-werkverkeer	97.022	12,1%	371.420	4,9%	8.787
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	311.788	38,9%	1.090.729	14,5%	142.246
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	607.210	75,8%	4.806.662	63,8%	379.819
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	414.534	51,8%	1.701.906	22,6%	151.097

	<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>
<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>					
22 Arbo-voorzieningen	393.395	49,1%	1.603.253	21,3%	94.115
23 Boeken en abonnementen op het werkterrein	147.147	18,4%	830.774	11,0%	82.873
24 Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	454.687	56,8%	2.038.993	27,0%	118.954
25 Studiekosten van medewerkers	298.790	37,3%	816.199	10,8%	46.346
26 Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	138.170	17,3%	852.278	11,3%	3.229
27 Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	214.239	26,8%	660.355	8,8%	24.688
28 Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	477.341	59,6%	1.957.770	26,0%	74.335
29 Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	82.093	10,3%	1.216.332	16,1%	19.399

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 6 Totale belastingvrije omvang per vergoeding/verstrekking, in mln. euro en als aandeel in de loonsom, indicatie betrouwbaarheid geschatte bedragen en indicatie van onzekerheidsmarge rondom het geschatte totale bedrag, op landelijk niveau in 2008

	<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>	<i>Betrouwbaarheid schatting</i>	<i>Onzekerheidsmarge</i>
1	Persoonlijke verzorging	40,3*	0,01	zeer indicatief	te weinig waarnemingen
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	20,8*	0,01	zeer indicatief	te weinig waarnemingen
3	Verhuiskosten	240,0	0,08	voldoende	groot
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	35,9	0,01	zeer indicatief	te weinig waarnemingen
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	0,8*	0,00	zeer indicatief	te weinig waarnemingen
6	Outplacement	88,7*	0,03	voldoende	groot
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	22,9*	0,01	voldoende	klein
8	Werkkleding en uniformen	243,1	0,08	voldoende	klein
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	317,2	0,11	voldoende	groot
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	363,0	0,12	voldoende	klein
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	48,5	0,02	voldoende	klein
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	626,1	0,22	voldoende	groot
13	Bedrijfsfitness	29,5	0,01	voldoende	klein
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	1.288,5	0,44	voldoende	groot
15	Contributie van personeelsverenigingen	245,9	0,08	voldoende	groot
16	Producten van het eigen bedrijf	235,8	0,08	voldoende	klein
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	359,1	0,12	voldoende	klein
18	Fiets voor woon-werkverkeer	183,7	0,06	voldoende	klein
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	488,7	0,17	voldoende	klein
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	686,4	0,24	voldoende	klein
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	213,0	0,07	voldoende	klein
22	Arbo-voorzieningen	379,5	0,13	voldoende	groot

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrek- king (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>	<i>Betrouwbaarheid schatting</i>	<i>Onzekerheidsmarge</i>
<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>				
23 Boeken en abonnementen op het werkterrein	170,5	0,06	voldoende	klein
24 Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	906,6	0,31	voldoende	klein
25 Studiekosten van medewerkers	631,5	0,22	voldoende	klein
26 Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	915,8*	0,31	voldoende	klein
27 Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	144,7	0,05	voldoende	groot
28 Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	1.005,8	0,35	voldoende	groot
29 Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	720,8	0,25	voldoende	klein
TOTAAL	10.653,1	3,66	-	-

* Geen schatting voor dga's en overige directeuren mogelijk door gebrek aan waarnemingen.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3 Gebruik en belastingvrije omvang per vergoeding en verstrekking in detail

Deze paragraaf gaat in op het gebruik, de omvang en de effecten van elke afzonderlijke vergoeding en verstrekking.

3.3.1 *Persoonlijke verzorging*

Het gaat bij de vergoedingen en verstrekkingen van persoonlijke verzorging om producten zoals een toupet, haarverzorging, gebitsverfraaiing, andere kleding of schoeisel dan werkkleding, sieraden of andere accessoires etc.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 23.097 werkgevers een vergoeding of verstrekking met betrekking tot persoonlijke verzorging verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 2,9 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers heeft een U-vormig verband met bedrijfsgrootte: het gebruik is in de kleinste en grootste grootteklasse relatief hoog.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overige dienstverlening (11,0 procent)
- bouw (6,1 procent)
- horeca (4,9 procent).

In totaal krijgen 73.487 werknemers een vergoeding of verstrekking voor persoonlijke verzorging (1,0 procent van het totaal aantal werknemers). In 2.287 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overige dienstverlening (6,4 procent)
- onderwijs (1,8 procent)
- horeca (1,7 procent).

Het gebruik onder werkgevers neemt af met de bedrijfsgrootte.

tabel 7 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding of verstrekking met betrekking tot persoonlijke verzorging, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	12	0,0	690	0,6	21
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	169	0,4	5.588	0,6	337
Bouw	5.860	6,1	3.077	0,8	60
Groothandel	1.128	1,9	3.676	0,8	195
Detailhandel en reparatie	2.540	2,4	4.904	0,6	759
Horeca	1.780	4,9	4.463	1,7	90
Vervoer, opslag en communicatie	741	2,6	3.415	0,8	119
Financiële dienstverlening	476	2,8	716	0,3	47
Zakelijke dienstverlening	4.621	2,3	12.893	0,9	0
Overige dienstverlening	5.629	11,0	18.756	6,4	621
Zorg	48	0,1	4.322	0,4	0
Onderwijs	14	0,1	8.247	1,8	0
Overheid	80	2,2	2.739	0,6	39
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	21.495	2,9	27.756	2,0	1.195
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	1.361	2,2	23.223	1,2	1.076
Bedrijven met 100 werknemers of meer	241	3,1	22.509	0,5	16
Totaal	23.097	2,9	73.487	1,0	2.287

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 566 bedroeg.

Voor dga's etc. is geen informatie beschikbaar over de gemiddelde netto-omvang van de vergoeding/verstrekking (geen waarnemingen).

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- overige dienstverlening (€ 10,3 mln.)
- zakelijke dienstverlening (€ 7,3 mln.)
- onderwijs (€ 4,7 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 40,3 miljoen. Dit is 0,01 procent van de totale loonsom. Voor dga's etc. bleek een schatting van de belastingvrije omvang niet mogelijk.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding is gebaseerd op een zeer gering aantal waarnemingen (3). De schatting van de bedragen op meso- en

macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 8 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking persoonlijke verzorging, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom*</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	566	n.b.	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	0,4	n.b.	3.208	0,01%
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	3,0	n.b.	43.366	0,01%
Bouw	1,7	n.b.	17.595	0,01%
Groothandel	2,0	n.b.	21.855	0,01%
Detailhandel en reparatie	2,3	n.b.	17.154	0,01%
Horeca	2,5	n.b.	4.822	0,05%
Vervoer, opslag en communicatie	1,9	n.b.	18.636	0,01%
Financiële dienstverlening	0,4	n.b.	18.810	0,00%
Zakelijke dienstverlening	7,3	n.b.	55.676	0,01%
Overige dienstverlening	10,3	n.b.	10.146	0,10%
Zorg	2,4	n.b.	35.084	0,01%
Onderwijs	4,7	n.b.	22.391	0,02%
Overheid	1,5	n.b.	22.373	0,01%
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	40,3	n.b.	291.117	0,01%

n.b. = schatting niet mogelijk vanwege gebrek aan waarnemingen in enquête.

* Exclusief deel dga's en overige directeuren.

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.2 Werkruimte bij de werknemer thuis

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen en verstrekkingen met betrekking tot uitgaven ten behoeve van de werkruimte bij werknemers thuis.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 17.470 werkgevers een vergoeding of verstrekking verschaft aan (een deel van) hun werknemers, voor uitgaven ten behoeve van de werk-

ruimte bij werknemers. Dit betreft 2,2 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 9 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding of verstrekking met betrekking tot uitgaven ten behoeve van de werkruimte bij de werknemers thuis, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	84	0,1	254	0,2	0
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	501	1,0	725	0,1	142
Bouw	190	0,2	603	0,2	211
Groothandel	2.853	4,8	5.525	1,2	537
Detailhandel en reparatie	33	0,0	65	0,0	0
Horeca	36	0,1	42	0,0	15
Vervoer, opslag en communicatie	146	0,5	147	0,0	24
Financiële dienstverlening	1.125	6,7	1.542	0,6	152
Zakelijke dienstverlening	10.357	5,2	19.514	1,3	1.897
Overige dienstverlening	60	0,1	60	0,0	0
Zorg	1.260	2,7	2.087	0,2	154
Onderwijs	685	3,8	1.947	0,4	87
Overheid	141	3,8	3.169	0,7	67
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	13.743	1,9	19.522	1,4	398
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	3.299	5,2	9.563	0,5	2.560
Bedrijven met 100 werknemers of meer	428	5,6	6.596	0,2	326
Totaal	17.470	2,2	35.681	0,5	3.285

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- financiële dienstverlening (6,7 procent)
- zakelijke dienstverlening (5,2 procent)
- groothandel (4,8 procent).

In totaal krijgen 35.681 werknemers een vergoeding of verstrekking voor uitgaven ten behoeve van hun werkruimte thuis (0,5 procent van het totaal aantal werknemers). In 3.285 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (1,3 procent)
- groothandel (1,2 procent)
- overheid (0,7 procent).

Het gebruik onder werknemers blijkt niet toe te nemen met de bedrijfsgrootte; dit neemt juist af.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 643 bedroeg.

Voor dga's etc. is geen informatie beschikbaar over de gemiddelde belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking (geen waarnemingen).

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 11,3 mln.)
- groothandel (€ 3,2 mln.)
- overheid (€ 2,0 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 20,8 miljoen. Dit is 0,01 procent van de totale loonsom. Voor dga's etc. bleek een schatting van de belastingvrije omvang niet mogelijk.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding is gebaseerd op een zeer gering aantal waarnemingen (3). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 10 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking werkruimte bij de werknemer thuis, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom*</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	643	n.b.	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	0,2	n.b.	3.208	0,01
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	0,4	n.b.	43.366	0,00
Bouw	0,3	n.b.	17.595	0,00
Groothandel	3,2	n.b.	21.855	0,01
Detailhandel en reparatie	0,0	n.b.	17.154	0,00
Horeca	0,0	n.b.	4.822	0,00
Vervoer, opslag en communicatie	0,1	n.b.	18.636	0,00
Financiële dienstverlening	0,9	n.b.	18.810	0,00
Zakelijke dienstverlening	11,3	n.b.	55.676	0,02
Overige dienstverlening	0,0	n.b.	10.146	0,00
Zorg	1,2	n.b.	35.084	0,00
Onderwijs	1,2	n.b.	22.391	0,01
Overheid	2,0	n.b.	22.373	0,01
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	20,8	n.b.	291.117	0,01

n.b. = schatting niet mogelijk vanwege gebrek aan waarnemingen in enquête.

* *Exclusief deel dga's en overige directeuren.*

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.3 Verhuiskosten

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor verhuiskosten.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 24.796 werkgevers een vergoeding voor verhuiskosten verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 3,1 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers concentreert zich bij de grote bedrijven.

tabel 11 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor verhuiskosten, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	45	0,0	135	0,1	5
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	1.930	4,0	5.101	0,5	166
Bouw	2.018	2,1	3.130	0,8	0
Groothandel	1.344	2,2	2.240	0,5	0
Detailhandel en reparatie	2.217	2,1	3.103	0,4	0
Horeca	26	0,1	176	0,1	0
Vervoer, opslag en communicatie	165	0,6	952	0,2	0
Financiële dienstverlening	475	2,8	925	0,3	5
Zakelijke dienstverlening	13.667	6,9	24.163	1,6	0
Overige dienstverlening	1.233	2,4	2.027	0,7	0
Zorg	317	0,7	3.090	0,3	175
Onderwijs	510	2,9	2.030	0,5	68
Overheid	850	22,9	5.135	1,1	178
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	20.877	2,9	31.341	2,3	0
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	1.556	2,5	2.051	0,1	151
Bedrijven met 100 werknemers of meer	2.363	30,7	18.813	0,4	446
Totaal	24.796	3,1	52.205	0,7	597

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (22,9 procent)
- zakelijke dienstverlening (6,9 procent)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (4,0 procent).

In totaal krijgen 52.205 werknemers een vergoeding voor verhuiskosten (0,7 procent van het totaal aantal werknemers). In 597 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (1,6 procent)
- overheid (1,1 procent)
- bouw (0,8 procent).

Het gebruik onder werknemers blijkt niet toe te nemen met de bedrijfsgrootte; het gebruik is vooral hoog in de kleinste grootteklasse.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 4.573 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 6.715.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 110,5 mln.)
- overheid (€ 22,7 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 22,6 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 240 miljoen. Dit is 0,08 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (27). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. Wel is de spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding relatief hoog, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief hoge onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op slechts één waarneming. De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 12 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking verhuiskosten, absoluut en als
aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	4.573	6.715	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	0,6	0,0	3.208	0,02
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	22,6	1,1	43.366	0,05
Bouw	14,3	0,0	17.595	0,08
Groothandel	10,2	0,0	21.855	0,05
Detailhandel en reparatie	14,2	0,0	17.154	0,08
Horeca	0,8	0,0	4.822	0,02
Vervoer, opslag en communicatie	4,4	0,0	18.636	0,02
Financiële dienstverlening	4,2	0,0	18.810	0,02
Zakelijke dienstverlening	110,5	0,0	55.676	0,20
Overige dienstverlening	9,3	0,0	10.146	0,09
Zorg	13,3	1,2	35.084	0,04
Onderwijs	9,0	0,5	22.391	0,04
Overheid	22,7	1,2	22.373	0,11
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	236,0	4,0	291.117	0,08

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.4 Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor en verstrekkingen van kosten van huisvesting buiten de woonplaats.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 13.938 werkgevers een vergoeding voor of verstrekking van verhuiskosten buiten de woonplaats verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 1,7 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers concentreert zich bij de grote bedrijven.

tabel 13 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van kosten van huisvesting buiten de woonplaats, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	62	0,1	225	0,2	0
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	578	1,2	3.274	0,4	84
Bouw	6.054	6,3	13.134	3,4	438
Groothandel	1.281	2,1	2.319	0,5	29
Detailhandel en reparatie	15	0,0	360	0,0	0
Horeca	69	0,2	248	0,1	75
Vervoer, opslag en communicatie	38	0,1	131	0,0	0
Financiële dienstverlening	67	0,4	356	0,1	20
Zakelijke dienstverlening	5.387	2,7	8.813	0,6	440
Overige dienstverlening	51	0,1	825	0,3	36
Zorg	45	0,1	1.827	0,2	0
Onderwijs	45	0,3	749	0,2	21
Overheid	246	6,6	5.283	1,2	145
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	11.272	1,5	15.793	1,2	395
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	1.801	2,9	3.568	0,2	583
Bedrijven met 100 werknemers of meer	865	11,2	18.184	0,4	312
Totaal	13.938	1,7	37.545	0,5	1.291

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (6,6 procent)
- bouw (6,3 procent)
- zakelijke dienstverlening (2,7 procent).

In totaal krijgen 37.545 werknemers een vergoeding voor huisvesting buiten de woonplaats (0,5 procent van het totaal aantal werknemers). In 1.291 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- bouw (3,4 procent)
- overheid (1,2 procent)
- zakelijke dienstverlening (0,6 procent).

Het gebruik onder werknemers blijkt niet toe te nemen met de bedrijfsgrootte; het gebruik is relatief hoog in de kleinste grootteklasse.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 989 bedroeg. De respondenten gaven voor dga's en overige directeuren aan dat de vergoeding/verstrekking volledig belast was: de omvang van het belastingvrije deel is nihil.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- bouw (€ 12,6 mln.)
- zakelijke dienstverlening (8,3 procent)
- overheid (€ 5,1 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 35,9 miljoen. Dit is 0,01 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding is voor zowel werknemers als dga's en overige directeuren gebaseerd op een zeer gering aantal waarnemingen (6 respectievelijk 2). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 14 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking huisvesting buiten de woonplaats, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	989	0	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	0,2	0,0	3.208	0,01
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	3,2	0,0	43.366	0,01
Bouw	12,6	0,0	17.595	0,07
Groothandel	2,3	0,0	21.855	0,01
Detailhandel en reparatie	0,4	0,0	17.154	0,00
Horeca	0,2	0,0	4.822	0,00
Vervoer, opslag en communicatie	0,1	0,0	18.636	0,00
Financiële dienstverlening	0,3	0,0	18.810	0,00
Zakelijke dienstverlening	8,3	0,0	55.676	0,01
Overige dienstverlening	0,8	0,0	10.146	0,01
Zorg	1,8	0,0	35.084	0,01
Onderwijs	0,7	0,0	22.391	0,00
Overheid	5,1	0,0	22.373	0,02
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	35,9	0,0	291.117	0,01

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.5 Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor extra kosten van werknemers voor voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 8.741 werkgevers een vergoeding voor extra kosten van werknemers voor voeding, verlichting of verwarming verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 1,1 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 15 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor extra kosten van werknemer voor voeding, verlichting of verwarming, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	109	0,1	199	0,2	0
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	301	0,6	2.020	0,2	0
Bouw	2.128	2,2	4.493	1,2	169
Groothandel	27	0,0	27	0,0	0
Detailhandel en reparatie	2.136	2,1	4.208	0,5	806
Horeca	3	0,0	4	0,0	0
Vervoer, opslag en communicatie	58	0,2	842	0,2	0
Financiële dienstverlening	33	0,2	63	0,0	18
Zakelijke dienstverlening	15	0,0	300	0,0	0
Overige dienstverlening	3.293	6,4	4.813	1,6	0
Zorg	38	0,1	76	0,0	0
Onderwijs	539	3,0	647	0,1	75
Overheid	61	1,6	915	0,2	0
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	7.817	1,1	11.701	0,9	881
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	716	1,1	4.918	0,3	187
Bedrijven met 100 werknemers of meer	208	2,7	1.988	0,0	0
Totaal	8.741	1,1	18.607	0,2	1.069

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overige dienstverlening (6,4 procent)
- onderwijs (3,0 procent)
- bouw (2,2 procent).

In totaal krijgen 18.607 werknemers een vergoeding voor voeding, verlichting of verwarming (0,2 procent van het totaal aantal werknemers). In 1.069 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overige dienstverlening (1,6 procent)
- bouw (1,2 procent)
- detailhandel en reparatie (0,5 procent).

Het gebruik onder werknemers blijkt af te nemen met de bedrijfsgrootte.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 45 bedroeg. Voor dga's etc. is geen informatie beschikbaar (geen waarnemingen).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 0,8 miljoen; gerelateerd aan de totale loonsom is dit bedrag verwaarloosbaar. Voor dga's etc. bleek een schatting van de belastingvrije omvang niet mogelijk.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding is gebaseerd op een zeer gering aantal waarnemingen (2). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 16 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking voeding, verlichting of verwarming, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom*</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	45	n.b.	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	0,0	n.b.	3.208	0,00
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	0,1	n.b.	43.366	0,00
Bouw	0,2	n.b.	17.595	0,00
Groothandel	0,0	n.b.	21.855	0,00
Detailhandel en reparatie	0,2	n.b.	17.154	0,00
Horeca	0,0	n.b.	4.822	0,00
Vervoer, opslag en communicatie	0,0	n.b.	18.636	0,00
Financiële dienstverlening	0,0	n.b.	18.810	0,00
Zakelijke dienstverlening	0,0	n.b.	55.676	0,00
Overige dienstverlening	0,2	n.b.	10.146	0,00
Zorg	0,0	n.b.	35.084	0,00
Onderwijs	0,0	n.b.	22.391	0,00
Overheid	0,0	n.b.	22.373	0,00
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	0,8	n.b.	291.117	0,00

n.b. = schatting niet mogelijk vanwege gebrek aan waarnemingen in enquête.

* Exclusief deel dga's en overige directeuren.

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.6 Outplacement

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor en verstrekkingen van kosten van outplacement.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 9.396 werkgevers een vergoeding voor kosten van outplacement verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 1,2 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers is geconcentreerd bij de grote bedrijven.

tabel 17 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van kosten van outplacement, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	8	0,0	39	0,0	6
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	498	1,0	5.646	0,6	0
Bouw	112	0,1	255	0,1	0
Groothandel	83	0,1	137	0,0	0
Detailhandel en reparatie	48	0,0	153	0,0	0
Horeca	9	0,0	105	0,0	0
Vervoer, opslag en communicatie	746	2,6	1.774	0,4	0
Financiële dienstverlening	492	2,9	784	0,3	25
Zakelijke dienstverlening	5.114	2,6	12.829	0,9	0
Overige dienstverlening	24	0,0	156	0,1	0
Zorg	287	0,6	2.358	0,2	0
Onderwijs	1.439	8,1	3.482	0,8	42
Overheid	536	14,5	4.916	1,1	0
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	6.508	0,9	9.749	0,7	42
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	1.198	1,9	5.256	0,3	25
Bedrijven met 100 werknemers of meer	1.690	22,0	17.629	0,4	6
Totaal	9.396	1,2	32.634	0,4	73

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (14,5 procent)
- onderwijs (8,1 procent)
- financiële dienstverlening (2,9 procent).

In totaal krijgen 32.634 werknemers een vergoeding voor kosten van outplacement (0,4 procent van het totaal aantal werknemers). In 73 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (1,1 procent)
- zakelijke dienstverlening (0,9 procent)
- onderwijs (0,8 procent).

Het gebruik onder werknemers is het hoogst in de kleinste grootteklasse.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 2.723 bedroeg. Voor dga's etc. is geen informatie beschikbaar (geen waarnemingen).

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 34,9 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 15,4 mln.)
- overheid (€ 13,4 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 88,7 miljoen. Dit is 0,03 procent van de totale loonsom. Voor dga's etc. bleek een schatting van de belastingvrije omvang niet mogelijk.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (17). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarmee als redelijk indicatief te beschouwen. Wel is het zo dat de spreiding van het gemiddelde bedrag relatief hoog is. Daarmee zijn ook de onzekerheidsmarges van de geschatte bedragen op meso- en macroniveau relatief hoog.

tabel 18 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking outplacement, absoluut en als
aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom*</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	2.723	n.b.	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	0,1	n.b.	3.208	0,00
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	15,4	n.b.	43.366	0,04
Bouw	0,7	n.b.	17.595	0,00
Groothandel	0,4	n.b.	21.855	0,00
Detailhandel en reparatie	0,4	n.b.	17.154	0,00
Horeca	0,3	n.b.	4.822	0,01
Vervoer, opslag en communicatie	4,8	n.b.	18.636	0,03
Financiële dienstverlening	2,1	n.b.	18.810	0,01
Zakelijke dienstverlening	34,9	n.b.	55.676	0,06
Overige dienstverlening	0,4	n.b.	10.146	0,00
Zorg	6,4	n.b.	35.084	0,02
Onderwijs	9,4	n.b.	22.391	0,04
Overheid	13,4	n.b.	22.373	0,06
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	88,7	n.b.	291.117	0,03

n.b. = schatting niet mogelijk vanwege gebrek aan waarnemingen in enquête.

* Exclusief deel dga's en overige directeuren.

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.7 Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen

De volgende gegevens hebben betrekking op verstrekkingen van rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 11.518 werkgevers een verstrekking van rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 1,4 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 19 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met verstrekking van rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	1.779	1,9	2.237	1,8	0
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	475	1,0	16.438	1,8	0
Bouw	435	0,5	577	0,1	0
Groothandel	1.714	2,9	3.488	0,7	0
Detailhandel en reparatie	240	0,2	304	0,0	0
Horeca	126	0,3	503	0,2	0
Vervoer, opslag en communicatie	842	2,9	1.467	0,3	0
Financiële dienstverlening	540	3,2	12.102	4,3	202
Zakelijke dienstverlening	4.923	2,5	16.701	1,1	0
Overige dienstverlening	180	0,4	654	0,2	0
Zorg	104	0,2	104	0,0	65
Onderwijs	28	0,2	2.413	0,5	0
Overheid	133	3,6	2.863	0,6	0
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	8.260	1,1	11.785	0,9	0
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	2.611	4,1	4.838	0,3	65
Bedrijven met 100 werknemers of meer	647	8,4	43.226	1,0	202
Totaal	11.518	1,4	59.849	0,8	270

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (3,6 procent)
- financiële dienstverlening (3,2 procent)
- groothandel (2,9 procent).

In totaal krijgen 59.849 werknemers een verstrekking van rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen (0,8 procent van het totaal aantal werknemers). In 270 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- financiële dienstverlening (4,3 procent)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (1,8 procent)
- landbouw, visserij, winning delfstoffen (1,8 procent).

Het gebruik onder werknemers is hoog in de kleinste en de grootste grootteklasse.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 384 bedroeg. Voor dga's etc. is geen informatie beschikbaar (geen waarnemingen).

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 6,4 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 6,3 mln.)
- financiële dienstverlening (€ 4,6 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 22,9 miljoen. Dit is 0,01 procent van de totale loonsom. Voor dga's etc. bleek een schatting van de belastingvrije omvang niet mogelijk.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (12). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarmee als redelijk indicatief te beschouwen. De spreiding van het gemiddelde bedrag is niet erg hoog. De onzekerheidsmarges die met de schatting van de bedragen op meso- en macroniveau gepaard gaan zijn daarmee relatief gering.

tabel 20 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom*</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	384	n.b.	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	0,9	n.b.	3.208	0,03
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	6,3	n.b.	43.366	0,01
Bouw	0,2	n.b.	17.595	0,00
Groothandel	1,3	n.b.	21.855	0,01
Detailhandel en reparatie	0,1	n.b.	17.154	0,00
Horeca	0,2	n.b.	4.822	0,00
Vervoer, opslag en communicatie	0,6	n.b.	18.636	0,00
Financiële dienstverlening	4,6	n.b.	18.810	0,02
Zakelijke dienstverlening	6,4	n.b.	55.676	0,01
Overige dienstverlening	0,3	n.b.	10.146	0,00
Zorg	0,0	n.b.	35.084	0,00
Onderwijs	0,9	n.b.	22.391	0,00
Overheid	1,1	n.b.	22.373	0,00
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	22,9	n.b.	291.117	0,01

n.b. = schatting niet mogelijk vanwege gebrek aan waarnemingen in enquête.

* *Exclusief deel dga's en overige directeuren.*

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.8 Werkkleding en uniformen

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor en verstrekkingen van werkkleding en uniformen.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 439.735 werkgevers een vergoeding voor of verstrekking van werkkleding en uniformen verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 54,9 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 21 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van werkkleding en uniformen, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	72.009	77,4	83.827	69,1	4.135
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	34.138	70,8	214.406	23,0	3.190
Bouw	89.900	93,0	194.569	49,8	6.163
Groothandel	41.414	69,2	173.533	36,5	2.296
Detailhandel en reparatie	70.282	67,6	202.919	25,6	4.914
Horeca	25.972	71,6	113.453	43,1	6.686
Vervoer, opslag en communicatie	14.810	51,0	85.579	19,4	596
Financiële dienstverlening	2.362	14,0	7.200	2,6	212
Zakelijke dienstverlening	31.185	15,8	139.213	9,4	0
Overige dienstverlening	33.984	66,2	124.816	42,3	1.497
Zorg	18.997	41,1	133.451	11,4	374
Onderwijs	2.583	14,5	8.125	1,8	129
Overheid	2.098	56,6	40.015	8,9	35
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	395.016	54,1	612.559	45,0	18.640
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	39.138	62,0	760.287	40,9	11.362
Bedrijven met 100 werknemers of meer	5.581	72,6	148.260	3,4	225
Totaal	439.735	54,9	1.521.106	20,2	30.226

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- bouw (93,0 procent)
- landbouw, visserij, winning delfstoffen (77,4 procent)
- horeca (71,6 procent).

In totaal krijgen 1.521.106 werknemers een vergoeding voor of verstrekking van werkkleding en uniformen (20,2 procent van het totaal aantal werknemers). In 30.226 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- landbouw, visserij, winning delfstoffen (69,1 procent)
- bouw (49,8 procent)
- horeca (43,1 procent).

Het gebruik onder werknemers neemt af met de bedrijfsgrootte.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 161 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 105.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 34,0 mln.)
- detailhandel en reparatie (€ 31,9 mln.)
- bouw (€ 30,3 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 243,1 miljoen. Dit is 0,08 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (27). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief gering, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief lage onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (4). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 22 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking werkkleding en uniformen, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	161	105	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	12,8	0,4	3.208	0,41
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	34,0	0,3	43.366	0,08
Bouw	30,3	0,6	17.595	0,18
Groothandel	27,6	0,2	21.855	0,13
Detailhandel en reparatie	31,9	0,5	17.154	0,19
Horeca	17,2	0,7	4.822	0,37
Vervoer, opslag en communicatie	13,7	0,1	18.636	0,07
Financiële dienstverlening	1,1	0,0	18.810	0,01
Zakelijke dienstverlening	22,4	0,0	55.676	0,04
Overige dienstverlening	19,8	0,2	10.146	0,20
Zorg	21,4	0,0	35.084	0,06
Onderwijs	1,3	0,0	22.391	0,01
Overheid	6,4	0,0	22.373	0,03
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	239,9	3,2	291.117	0,08

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.9 Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 250.370 werkgevers een vergoeding voor representatiekosten en relatiegeschenken verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 31,3 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 23 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor representatiekosten en relatiegeschenken, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	16.065	17,3	22.189	18,3	2.247
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	18.531	38,5	85.707	9,2	10.639
Bouw	30.058	31,1	52.521	13,5	9.773
Groothandel	27.812	46,5	36.466	7,7	8.625
Detailhandel en reparatie	16.805	16,2	19.305	2,4	6.379
Horeca	5.162	14,2	11.669	4,4	1.872
Vervoer, opslag en communicatie	8.776	30,2	14.034	3,2	5.107
Financiële dienstverlening	8.515	50,4	13.387	4,8	1.372
Zakelijke dienstverlening	87.314	44,2	195.206	13,2	17.608
Overige dienstverlening	16.336	31,8	26.097	8,8	3.722
Zorg	7.989	17,3	57.004	4,9	2.602
Onderwijs	6.317	35,4	28.597	6,3	2.097
Overheid	690	18,6	16.804	3,7	205
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	220.179	30,2	288.988	21,2	30.144
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	26.173	41,4	107.704	5,8	35.617
Bedrijven met 100 werknemers of meer	4.018	52,2	182.293	4,2	6.486
Totaal	250.370	31,3	578.986	7,7	72.247

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- financiële dienstverlening (50,4 procent)
- groothandel (46,5 procent)
- zakelijke dienstverlening (44,2 procent).

In totaal krijgen 578.986 werknemers een vergoeding voor representatiekosten en relatiegeschenken (7,7 procent van het totaal aantal werknemers). In 72.247 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- landbouw, visserij, winning delfstoffen (18,3 procent)
- bouw (13,5 procent)
- zakelijke dienstverlening (13,2 procent).

Het gebruik onder werknemers neemt af met de bedrijfsgrootte.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 451 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 1.227.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 80,1 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 33,9 mln.)
- zorg (€ 24,5 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 317,2 miljoen. Dit is 0,11 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor zowel werknemers als dga's en overige directeuren is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (25 respectievelijk 14). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief hoog, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief hoge onzekerheidsmarges gepaard gaan. Dit geldt voor beide groepen.

tabel 24 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking representatiekosten en relatiegeschenken, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	451	1.227	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	9,0	2,8	3.208	0,37
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	33,9	13,1	43.366	0,11
Bouw	19,3	12,0	17.595	0,18
Groothandel	12,6	10,6	21.855	0,11
Detailhandel en reparatie	5,8	7,8	17.154	0,08
Horeca	4,4	2,3	4.822	0,14
Vervoer, opslag en communicatie	4,0	6,3	18.636	0,06
Financiële dienstverlening	5,4	1,7	18.810	0,04
Zakelijke dienstverlening	80,1	21,6	55.676	0,18
Overige dienstverlening	10,1	4,6	10.146	0,14
Zorg	24,5	3,2	35.084	0,08
Onderwijs	12,0	2,6	22.391	0,06
Overheid	7,5	0,3	22.373	0,03
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	228,6	88,6	291.117	0,11

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.10 Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor en verstrekkingen van apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 102.043 werkgevers een vergoeding voor apparatuur, gereedschappen en instrumenten verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 12,7 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 25 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van apparatuur, gereedschappen en instrumenten, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	10.577	11,4	16.448	13,6	2.326
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	3.947	8,2	78.497	8,4	1.836
Bouw	13.483	13,9	41.401	10,6	1.375
Groothandel	12.309	20,6	30.694	6,5	4.642
Detailhandel en reparatie	2.735	2,6	6.046	0,8	1.823
Horeca	1.694	4,7	5.300	2,0	438
Vervoer, opslag en communicatie	4.453	15,3	24.336	5,5	1.669
Financiële dienstverlening	3.542	21,0	11.082	4,0	1.010
Zakelijke dienstverlening	35.144	17,8	128.944	8,7	14.892
Overige dienstverlening	6.758	13,2	15.918	5,4	1.140
Zorg	3.855	8,3	63.611	5,4	804
Onderwijs	3.102	17,4	22.424	5,0	1.337
Overheid	446	12,0	24.860	5,5	470
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	87.625	12,0	122.706	9,0	11.865
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	12.274	19,4	106.250	5,7	16.455
Bedrijven met 100 werknemers of meer	2.144	27,9	240.605	5,6	5.440
Totaal	102.043	12,7	469.562	6,2	33.760

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- financiële dienstverlening (21,0 procent)
- groothandel (20,6 procent)
- zakelijke dienstverlening (17,8 procent).

In totaal krijgen 469.562 werknemers een vergoeding voor apparatuur, gereedschappen en instrumenten (6,2 procent van het totaal aantal werknemers). In 33.760 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- landbouw, visserij, winning delfstoffen (13,6 procent)
- bouw (10,6 procent)
- zakelijke dienstverlening (8,7 procent).

Het gebruik onder werknemers neemt af met de bedrijfsgrootte.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 712 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 1.564.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 81,2 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 54,6 mln.)
- zorg (€ 44,7 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 363 miljoen. Dit is 0,12 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (22). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief gering, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief lage onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (7). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 26 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking apparatuur, gereedschappen en instrumenten, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	712	1.564	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	10,1	3,6	3.208	0,43
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	54,6	2,9	43.366	0,13
Bouw	28,5	2,2	17.595	0,17
Groothandel	18,5	7,3	21.855	0,12
Detailhandel en reparatie	3,0	2,9	17.154	0,03
Horeca	3,5	0,7	4.822	0,09
Vervoer, opslag en communicatie	16,1	2,6	18.636	0,10
Financiële dienstverlening	7,2	1,6	18.810	0,05
Zakelijke dienstverlening	81,2	23,3	55.676	0,19
Overige dienstverlening	10,5	1,8	10.146	0,12
Zorg	44,7	1,3	35.084	0,13
Onderwijs	15,0	2,1	22.391	0,08
Overheid	17,4	0,7	22.373	0,08
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	310,2	52,8	291.117	0,12

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.11 Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders

De volgende gegevens hebben betrekking op vaste verblijfskostenvergoedingen door tijdelijke werkzaamheden elders.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 30.285 werkgevers een vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 3,8 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 27 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	1.815	1,9	3.621	3,0	12
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	4.823	10,0	53.913	5,8	1.405
Bouw	4.543	4,7	15.545	4,0	0
Groothandel	4.994	8,3	9.219	1,9	1.972
Detailhandel en reparatie	48	0,0	1.351	0,2	0
Horeca	78	0,2	156	0,1	0
Vervoer, opslag en communicatie	1.166	4,0	6.410	1,4	81
Financiële dienstverlening	1.458	8,6	3.483	1,2	487
Zakelijke dienstverlening	9.297	4,7	41.838	2,8	7.360
Overige dienstverlening	1.186	2,3	2.142	0,7	359
Zorg	18	0,0	8.934	0,8	0
Onderwijs	648	3,6	14.880	3,3	362
Overheid	212	5,7	14.769	3,3	0
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	25.926	3,6	32.719	2,4	8.221
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	3.431	5,4	25.107	1,3	3.805
Bedrijven met 100 werknemers of meer	928	12,1	118.433	2,7	12
Totaal	30.285	3,8	176.260	2,3	12.039

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (10,0 procent)
- financiële dienstverlening (8,6 procent)
- groothandel (8,3 procent).

In totaal krijgen 176.260 werknemers een vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders (2,3 procent van het aantal werknemers in bedrijven van vijf of meer werknemers). In 12.039 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (5,8 procent)
- bouw (4,0 procent)
- overheid en onderwijs (3,3 procent).

Het gebruik onder werknemers is hoog in zowel de kleinste als de grootste grootteklasse.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 267 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 500.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 14,0 mln.)
- zakelijke dienstverlening (€ 9,2 mln.)
- bouw (€ 4,2 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 48,5 miljoen. Dit is 0,02 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (10). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kunnen als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief gering, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief lage onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op slechts één waarneming. De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 28 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	267	500	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	1,0	0,0	3.208	0,03
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	14,0	0,7	43.366	0,03
Bouw	4,2	0,0	17.595	0,02
Groothandel	1,9	1,0	21.855	0,01
Detailhandel en reparatie	0,4	0,0	17.154	0,00
Horeca	0,0	0,0	4.822	0,00
Vervoer, opslag en communicatie	1,7	0,0	18.636	0,01
Financiële dienstverlening	0,8	0,2	18.810	0,01
Zakelijke dienstverlening	9,2	2,3	55.676	0,02
Overige dienstverlening	0,5	0,2	10.146	0,01
Zorg	2,4	0,0	35.084	0,01
Onderwijs	3,9	0,2	22.391	0,02
Overheid	4,0	0,0	22.373	0,02
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	43,9	4,6	291.117	0,02

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.12 Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders

De volgende gegevens hebben betrekking op variabele verblijfskostenvergoedingen door tijdelijke werkzaamheden elders.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 60.824 werkgevers een variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 7,6 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 29 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	5.323	5,7	7.713	6,4	396
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	4.409	9,2	92.369	9,9	5.278
Bouw	6.997	7,2	42.194	10,8	2.047
Groothandel	7.071	11,8	22.568	4,7	4.026
Detailhandel en reparatie	697	0,7	8.344	1,1	1.104
Horeca	120	0,3	1.934	0,7	136
Vervoer, opslag en communicatie	3.230	11,1	34.800	7,9	1.985
Financiële dienstverlening	1.538	9,1	9.243	3,3	710
Zakelijke dienstverlening	25.508	12,9	100.234	6,8	7.956
Overige dienstverlening	1.280	2,5	3.733	1,3	123
Zorg	1.326	2,9	50.204	4,3	232
Onderwijs	2.905	16,3	28.129	6,2	802
Overheid	421	11,4	51.708	11,5	360
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	48.992	6,7	65.902	4,8	7.274
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	9.683	15,3	61.963	3,3	14.877
Bedrijven met 100 werknemers of meer	2.149	27,9	325.308	7,5	3.002
Totaal	60.824	7,6	453.173	6,0	25.154

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- onderwijs (16,3 procent)
- zakelijke dienstverlening (12,9 procent)
- groothandel (11,8 procent).

In totaal krijgen 453.173 werknemers een variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders (6,0 procent van het totaal aantal werknemers). In 25.154 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (11,5 procent)
- bouw (10,8 procent)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (9,9 procent).

Het gebruik onder werknemers is het hoogst in de grootste grootteklasse.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 1.380 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 1.413.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 127,3 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 120,2 mln.)
- overheid (€ 70,8 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 626,1 miljoen. Dit is 0,22 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (22). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief hoog, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief hoge onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (6). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 30 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	1.380	1.413	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	10,1	0,6	3.208	0,33
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	120,2	7,5	43.366	0,29
Bouw	55,4	2,9	17.595	0,33
Groothandel	25,6	5,7	21.855	0,14
Detailhandel en reparatie	10,0	1,6	17.154	0,07
Horeca	2,5	0,2	4.822	0,06
Vervoer, opslag en communicatie	45,3	2,8	18.636	0,26
Financiële dienstverlening	11,8	1,0	18.810	0,07
Zakelijke dienstverlening	127,3	11,2	55.676	0,25
Overige dienstverlening	5,0	0,2	10.146	0,05
Zorg	68,9	0,3	35.084	0,20
Onderwijs	37,7	1,1	22.391	0,17
Overheid	70,8	0,5	22.373	0,32
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	590,5	35,6	291.117	0,22

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.13 Bedrijfsfitness

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor bedrijfsfitness.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 23.738 werkgevers een vergoeding voor bedrijfsfitness verschafte aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 3,0 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers concentreert zich onder de grote bedrijven.

tabel 31 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van bedrijfsfitness, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	1.818	2,0	3.310	2,7	8
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	1.271	2,6	60.639	6,5	578
Bouw	2.214	2,3	3.419	0,9	773
Groothandel	715	1,2	4.389	0,9	1.145
Detailhandel en reparatie	2.292	2,2	2.446	0,3	605
Horeca	24	0,1	1.022	0,4	24
Vervoer, opslag en communicatie	296	1,0	3.043	0,7	127
Financiële dienstverlening	1.909	11,3	6.896	2,5	422
Zakelijke dienstverlening	9.363	4,7	40.436	2,7	1.529
Overige dienstverlening	1.498	2,9	7.687	2,6	607
Zorg	335	0,7	39.245	3,4	202
Onderwijs	912	5,1	9.034	2,0	204
Overheid	1.092	29,5	42.403	9,4	277
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	17.895	2,5	20.403	1,5	2.266
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	3.898	6,2	34.802	1,9	3.925
Bedrijven met 100 werknemers of meer	1.945	25,3	168.763	3,9	308
Totaal	23.738	3,0	223.968	3,0	6.500

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (29,5 procent)
- financiële dienstverlening (11,3 procent)
- onderwijs (5,1 procent).

In totaal krijgen 223.968 werknemers een vergoeding voor bedrijfsfitness (3,0 procent van het totaal aantal werknemers). In 6.500 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (9,4 procent)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (6,5 procent)
- zorg (3,4 procent).

Het gebruik onder werknemers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 117 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 630.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 7,0 mln.)
- overheid (€ 4,9 mln.)
- zorg (€ 4,6 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 29,5 miljoen. Dit is 0,01 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (34). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief laag, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief lage onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (4). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 32 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking bedrijfsfitness, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	117	630	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	0,4	0,0	3.208	0,01
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	7,0	0,4	43.366	0,02
Bouw	0,3	0,5	17.595	0,00
Groothandel	0,4	0,7	21.855	0,01
Detailhandel en reparatie	0,2	0,4	17.154	0,00
Horeca	0,1	0,0	4.822	0,00
Vervoer, opslag en communicatie	0,3	0,1	18.636	0,00
Financiële dienstverlening	0,8	0,3	18.810	0,01
Zakelijke dienstverlening	4,5	1,0	55.676	0,01
Overige dienstverlening	0,8	0,4	10.146	0,01
Zorg	4,6	0,1	35.084	0,01
Onderwijs	1,0	0,1	22.391	0,01
Overheid	4,9	0,2	22.373	0,02
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	25,4	4,1	291.117	0,01

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.14 Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor en verstrekkingen van personeelsfeesten, personeelsreizen en dergelijke.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 501.600 werkgevers een vergoeding voor en verstrekking van personeelsfeesten, personeelsreizen e.d. verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 62,6 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 33 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	63.161	67,9	93.503	77,0	18.265
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	25.314	52,5	630.084	67,6	19.686
Bouw	55.650	57,6	243.206	62,3	29.650
Groothandel	37.850	63,2	235.658	49,5	7.182
Detailhandel en reparatie	65.733	63,2	248.599	31,3	61.231
Horeca	20.635	56,9	127.428	48,4	22.664
Vervoer, opslag en communicatie	15.212	52,4	168.188	38,0	6.017
Financiële dienstverlening	9.872	58,5	94.784	34,0	3.010
Zakelijke dienstverlening	124.650	63,0	643.521	43,5	47.335
Overige dienstverlening	35.130	68,5	164.790	55,9	12.046
Zorg	34.770	75,3	626.502	53,7	34.849
Onderwijs	11.732	65,7	242.516	53,8	3.118
Overheid	1.892	51,1	270.655	60,1	469
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	451.396	61,8	830.871	61,0	155.023
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	44.208	70,0	976.362	52,5	106.837
Bedrijven met 100 werknemers of meer	5.996	78,0	1.982.201	45,9	3.662
Totaal	501.600	62,6	3.789.434	50,3	265.522

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- zorg (75,3 procent)
- overige dienstverlening (68,5 procent)
- landbouw, visserij, winning delfstoffen (67,9 procent).

In totaal krijgen 3.789.434 werknemers een vergoeding voor of verstrekking van personeelsfeesten, personeelreizen e.d. (50,3 procent van het totaal aantal werknemers). In 265.522 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- landbouw, visserij, winning delfstoffen (77,0 procent)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (67,6 procent)
- bouw (62,3 procent).

Het gebruik onder werknemers neemt af met de grootteklassen.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 344 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 287.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 210,0 mln.)
- zakelijke dienstverlening (€ 205,1 mln.)
- zorg (€ 203,5 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 1.288,5 miljoen. Dit is 0,44 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor zowel werknemers als dga's en overige directeuren is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (26 respectievelijk 15). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief hoog, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief hoge onzekerheidsmarges gepaard gaan. Dit geldt voor beide groepen.

tabel 34 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	344	287	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	25,9	5,2	3.208	0,97
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	210,0	5,7	43.366	0,50
Bouw	73,5	8,5	17.595	0,47
Groothandel	78,6	2,1	21.855	0,37
Detailhandel en reparatie	64,5	17,6	17.154	0,48
Horeca	36,0	6,5	4.822	0,88
Vervoer, opslag en communicatie	55,8	1,7	18.636	0,31
Financiële dienstverlening	31,6	0,9	18.810	0,17
Zakelijke dienstverlening	205,1	13,6	55.676	0,39
Overige dienstverlening	52,5	3,5	10.146	0,55
Zorg	203,5	10,0	35.084	0,61
Onderwijs	82,4	0,9	22.391	0,37
Overheid	92,9	0,1	22.373	0,42
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	1.212,3	76,2	291.117	0,44

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.15 Subsidie of vergoeding van de contributie van personeelsverenigingen

De volgende gegevens hebben betrekking op subsidies of vergoedingen van de contributie van personeelsverenigingen.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 47.361 werkgevers een subsidie of vergoeding van de contributie van personeelsverenigingen verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 5,9 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 35 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met subsidie of vergoeding van de contributie van personeelsverenigingen, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	203	0,2	4.425	3,6	504
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	5.273	10,9	160.598	17,2	1.677
Bouw	8.854	9,2	39.240	10,1	233
Groothandel	2.291	3,8	56.389	11,9	931
Detailhandel en reparatie	2.695	2,6	31.342	4,0	783
Horeca	56	0,2	10.400	4,0	197
Vervoer, opslag en communicatie	391	1,3	19.974	4,5	114
Financiële dienstverlening	938	5,6	33.955	12,2	1.318
Zakelijke dienstverlening	14.477	7,3	110.192	7,5	3.968
Overige dienstverlening	5.793	11,3	28.250	9,6	752
Zorg	4.073	8,8	228.616	19,6	1.856
Onderwijs	1.539	8,6	69.494	15,4	2.801
Overheid	779	21,0	149.749	33,2	452
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	38.129	5,2	47.974	3,5	3.206
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	6.893	10,9	188.266	10,1	7.913
Bedrijven met 100 werknemers of meer	2.339	30,4	706.383	16,4	4.468
Totaal	47.361	5,9	942.623	12,5	15.586

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (21,0 procent)
- overige dienstverlening (11,3 procent)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (10,9 procent).

In totaal krijgen 942.623 werknemers een subsidie of vergoeding van contributie van personeelsverenigingen (12,5 procent van het totaal aantal werknemers). In 15.586 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (33,2 procent)
- zorg (19,6 procent)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (17,2 procent).

Het gebruik onder werknemers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 264 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 68.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zorg (€ 59,9 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 42,0 mln.)
- overheid (€ 39,4 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 246 miljoen. Dit is 0,08 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor zowel werknemers als dga's en overige directeuren is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (25 respectievelijk 11). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief hoog, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief hoge onzekerheidsmarges gepaard gaan. Dit geldt voor beide groepen.

tabel 36 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking subsidie of vergoeding van de contributie van personeelsverenigingen, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	264	68	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	1,0	0,0	3.208	0,03
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	42,0	0,1	43.366	0,10
Bouw	10,3	0,0	17.595	0,06
Groothandel	14,7	0,1	21.855	0,07
Detailhandel en reparatie	8,1	0,1	17.154	0,05
Horeca	2,7	0,0	4.822	0,06
Vervoer, opslag en communicatie	5,2	0,0	18.636	0,03
Financiële dienstverlening	8,6	0,1	18.810	0,05
Zakelijke dienstverlening	28,1	0,3	55.676	0,05
Overige dienstverlening	7,3	0,1	10.146	0,07
Zorg	59,9	0,1	35.084	0,17
Onderwijs	17,6	0,2	22.391	0,08
Overheid	39,4	0,0	22.373	0,18
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	244,9	1,1	291.117	0,08

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.16 Producten van het eigen bedrijf

De volgende gegevens hebben betrekking op gratis of met korting verstrekte producten van het eigen bedrijf.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 246.146 werkgevers gratis of met korting verstrekte producten verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 30,7 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt af met de bedrijfsgrootte.

tabel 37 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met gratis of met korting verstrekte producten van het eigen bedrijf, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	28.034	30,1	29.591	24,4	4.923
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	14.373	29,8	76.098	8,2	2.595
Bouw	28.334	29,3	36.470	9,3	1.422
Groothandel	16.522	27,6	97.670	20,5	2.405
Detailhandel en reparatie	74.155	71,3	209.750	26,4	12.448
Horeca	9.214	25,4	62.249	23,7	6.501
Vervoer, opslag en communicatie	3.430	11,8	19.846	4,5	692
Financiële dienstverlening	4.793	28,4	32.516	11,7	1.091
Zakelijke dienstverlening	23.226	11,7	85.749	5,8	2.570
Overige dienstverlening	34.475	67,2	101.910	34,6	3.469
Zorg	7.221	15,6	16.608	1,4	523
Onderwijs	2.307	12,9	47.029	10,4	140
Overheid	62	1,7	6.253	1,4	0
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	226.814	31,1	322.712	23,7	20.108
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	17.703	28,0	236.082	12,7	18.204
Bedrijven met 100 werknemers of meer	1.629	21,2	262.946	6,1	466
Totaal	246.146	30,7	821.740	10,9	38.778

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- detailhandel en reparatie (71,3 procent)
- overige dienstverlening (67,2 procent)
- landbouw, visserij, winning delfstoffen (30,1 procent).

In totaal krijgen 821.740 werknemers gratis of met korting verstrekte producten van het eigen bedrijf (10,9 procent van het totaal aantal werknemers). In 38.778 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overige dienstverlening (34,6 procent)
- detailhandel en reparatie (26,4 procent)
- landbouw, visserij, winning delfstoffen (24,4 procent).

Het gebruik onder werknemers neemt af met de bedrijfsgrootte.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 281 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 402.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- detailhandel en reparatie (€ 55,5 mln.)
- overige dienstverlening (€ 27,7 mln.)
- groothandel (€ 26,8 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 235,8 miljoen. Dit is 0,08 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (21). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief laag, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief lage onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (8). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 38 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking producten van het eigen bedrijf, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	281	402	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	6,9	2,0	3.208	0,28
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	20,7	1,0	43.366	0,05
Bouw	9,9	0,6	17.595	0,06
Groothandel	26,8	1,0	21.855	0,13
Detailhandel en reparatie	55,5	5,0	17.154	0,35
Horeca	15,7	2,6	4.822	0,38
Vervoer, opslag en communicatie	5,4	0,3	18.636	0,03
Financiële dienstverlening	8,8	0,4	18.810	0,05
Zakelijke dienstverlening	23,4	1,0	55.676	0,04
Overige dienstverlening	27,7	1,4	10.146	0,29
Zorg	4,5	0,2	35.084	0,01
Onderwijs	13,2	0,1	22.391	0,06
Overheid	1,8	0,0	22.373	0,01
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	220,2	15,6	291.117	0,08

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.17 Periodieke algemene kostenvergoeding

De volgende gegevens hebben betrekking op periodieke algemene kostenvergoedingen in de vorm van een vast bedrag ter dekking van verschillende kosten.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 170.899 werkgevers een periodieke algemene kostenvergoeding verschaft aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 21,3 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 39 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met verstrekking van periodieke algemene kostenvergoeding, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	7.136	7,7	7.191	5,9	417
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	13.026	27,0	169.224	18,2	5.974
Bouw	31.031	32,1	58.880	15,1	3.301
Groothandel	12.841	21,5	55.171	11,6	6.656
Detailhandel en reparatie	6.977	6,7	27.498	3,5	3.122
Horeca	1.852	5,1	9.244	3,5	873
Vervoer, opslag en communicatie	5.586	19,2	41.011	9,3	2.752
Financiële dienstverlening	9.196	54,5	29.976	10,8	2.231
Zakelijke dienstverlening	73.815	37,3	264.662	17,9	24.284
Overige dienstverlening	1.895	3,7	19.048	6,5	646
Zorg	3.051	6,6	94.221	8,1	1.180
Onderwijs	3.814	21,3	44.120	9,8	1.263
Overheid	681	18,4	36.186	8,0	319
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	146.572	20,1	203.432	14,9	16.735
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	20.458	32,4	157.283	8,5	32.202
Bedrijven met 100 werknemers of meer	3.869	50,3	495.715	11,5	4.080
Totaal	170.899	21,3	856.431	11,4	53.017

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- financiële dienstverlening (54,5 procent)
- zakelijke dienstverlening (37,3 procent)
- bouw (32,1 procent).

In totaal krijgen 856.431 werknemers een periodieke algemene kostenvergoeding (11,4 procent van het totaal aantal werknemers). In 53.017 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (18,2 procent)
- zakelijke dienstverlening (17,9 procent)
- bouw (15,1 procent).

Het gebruik onder werknemers is het hoogst in de kleinste grootteklasse.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 379 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de netto omvang € 1.033.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 91,1 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 61,9 mln.)
- zorg (€ 35,3 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 359,1 miljoen. Dit is 0,12 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (28). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief laag, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief lage onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (8). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 40 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking periodieke algemene kostenvergoeding, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	379	1.033	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	2,6	0,4	3.208	0,09
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	61,9	6,2	43.366	0,16
Bouw	21,1	3,4	17.595	0,14
Groothandel	18,4	6,9	21.855	0,12
Detailhandel en reparatie	9,2	3,2	17.154	0,07
Horeca	3,2	0,9	4.822	0,08
Vervoer, opslag en communicatie	14,5	2,8	18.636	0,09
Financiële dienstverlening	10,5	2,3	18.810	0,07
Zakelijke dienstverlening	91,1	25,1	55.676	0,21
Overige dienstverlening	7,0	0,7	10.146	0,08
Zorg	35,3	1,2	35.084	0,10
Onderwijs	16,2	1,3	22.391	0,08
Overheid	13,6	0,3	22.373	0,06
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	304,4	54,7	291.117	0,12

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.18 Fiets voor woon-werkverkeer

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor en verstrekking van een fiets voor woon-werkverkeer.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 97.022 werkgevers een fiets voor woon-werkverkeer vergoed of verstrekt aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 12,1 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 41 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van een fiets voor woon-werkverkeer, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	5.509	5,9	7.963	6,6	264
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	7.225	15,0	63.672	6,8	0
Bouw	14.607	15,1	30.310	7,8	0
Groothandel	3.124	5,2	18.079	3,8	621
Detailhandel en reparatie	6.953	6,7	12.523	1,6	2.199
Horeca	2.622	7,2	5.159	2,0	675
Vervoer, opslag en communicatie	2.750	9,5	10.062	2,3	0
Financiële dienstverlening	1.362	8,1	9.600	3,4	1.151
Zakelijke dienstverlening	42.172	21,3	91.043	6,2	2.560
Overige dienstverlening	3.753	7,3	4.750	1,6	0
Zorg	3.301	7,1	50.187	4,3	643
Onderwijs	2.556	14,3	20.977	4,7	588
Overheid	1.088	29,4	47.096	10,5	85
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	82.649	11,3	109.030	8,0	5.405
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	10.633	16,8	40.487	2,2	1.742
Bedrijven met 100 werknemers of meer	3.740	48,6	221.902	5,1	1.640
Totaal	97.022	12,1	371.420	4,9	8.787

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (29,4 procent)
- zakelijke dienstverlening (21,3 procent)
- bouw (15,1 procent).

In totaal krijgen 371.420 werknemers een fiets voor woon-werkverkeer vergoed of verstrekt (4,9 procent van het totaal aantal werknemers). In 8.787 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (10,5 procent)
- bouw (7,8 procent)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (6,8 procent).

Het gebruik onder werknemers is het hoogst bij de kleinere bedrijven.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 498 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 375.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 44,0 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 31,7 mln.)
- zorg (€ 24,7 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 183,7 miljoen. Dit is 0,06 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (23). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief laag, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief lage onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (2). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 42 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking fiets voor woon-werkverkeer, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	498	375	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	3,8	0,1	3.208	0,12
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	31,7	0,0	43.366	0,07
Bouw	15,1	0,0	17.595	0,09
Groothandel	8,7	0,2	21.855	0,04
Detailhandel en reparatie	5,1	0,8	17.154	0,03
Horeca	2,2	0,3	4.822	0,05
Vervoer, opslag en communicatie	5,0	0,0	18.636	0,03
Financiële dienstverlening	4,2	0,4	18.810	0,02
Zakelijke dienstverlening	44,0	1,0	55.676	0,08
Overige dienstverlening	2,4	0,0	10.146	0,02
Zorg	24,7	0,2	35.084	0,07
Onderwijs	10,1	0,2	22.391	0,05
Overheid	23,4	0,0	22.373	0,10
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	180,4	3,3	291.117	0,06

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.19 Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor en verstrekkingen van telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 311.788 werkgevers telefoons, internet of andere communicatiemiddelen vergoed of verstrekt aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 38,9 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 43 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	42.253	45,4	71.631	59,0	8.466
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	17.736	36,8	173.834	18,7	19.671
Bouw	49.625	51,3	91.222	23,4	14.340
Groothandel	26.107	43,6	76.498	16,1	8.154
Detailhandel en reparatie	17.097	16,4	41.975	5,3	18.854
Horeca	7.554	20,8	19.956	7,6	1.632
Vervoer, opslag en communicatie	15.247	52,5	57.275	13,0	6.882
Financiële dienstverlening	10.116	59,9	31.568	11,3	465
Zakelijke dienstverlening	101.228	51,2	220.192	14,9	49.537
Overige dienstverlening	6.633	12,9	23.896	8,1	5.050
Zorg	8.955	19,4	140.371	12,0	7.787
Onderwijs	7.564	42,3	48.668	10,8	1.329
Overheid	1.675	45,2	93.643	20,8	81
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	271.973	37,3	303.465	22,3	59.014
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	33.557	53,1	247.557	13,3	77.176
Bedrijven met 100 werknemers of meer	6.258	81,4	539.707	12,5	6.057
Totaal	311.788	38,9	1.090.729	14,5	142.246

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- financiële dienstverlening (59,9 procent)
- vervoer, opslag en communicatie (52,5 procent)
- bouw (51,3 procent).

In totaal krijgen 1.090.729 werknemers een vergoeding voor of verstrekking van telefoons, internet of andere communicatiemiddelen (14,5 procent van het totaal aantal werknemers). In 142.246 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- landbouw, visserij, winning delfstoffen (59,0 procent)
- bouw (23,4 procent)
- overheid (20,8 procent).

Het gebruik onder werknemers is het hoogst bij de kleinere bedrijven.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 449 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 440.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 76,7 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 69,3 mln.)
- zorg (€ 59,6 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 488,7 miljoen. Dit is 0,17 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (20). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief laag, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief lage onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (7). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 44 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, me-so- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	449	440	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	28,4	3,7	3.208	1,00
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	69,3	8,6	43.366	0,18
Bouw	34,5	6,3	17.595	0,23
Groothandel	30,7	3,6	21.855	0,16
Detailhandel en reparatie	10,4	8,3	17.154	0,11
Horeca	8,2	0,7	4.822	0,19
Vervoer, opslag en communicatie	22,6	3,0	18.636	0,14
Financiële dienstverlening	14,0	0,2	18.810	0,08
Zakelijke dienstverlening	76,7	21,8	55.676	0,18
Overige dienstverlening	8,5	2,2	10.146	0,11
Zorg	59,6	3,4	35.084	0,18
Onderwijs	21,3	0,6	22.391	0,10
Overheid	42,0	0,0	22.373	0,19
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	426,2	62,5	291.117	0,17

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.20 Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor en verstrekkingen van consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 607.210 werkgevers consumpties tijdens werktijd (die geen deel uitmaken van de maaltijd) vergoed of verstrekt aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 75,8 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers verschilt weinig naar grootteklasse.

tabel 45 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van consumpties tijdens werktijd, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	73.647	79,1	97.639	80,4	31.174
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	36.132	75,0	538.614	57,8	34.845
Bouw	65.700	68,0	234.318	60,0	37.263
Groothandel	48.942	81,8	307.896	64,7	45.147
Detailhandel en reparatie	87.588	84,2	382.097	48,2	67.187
Horeca	29.310	80,8	175.264	66,6	53.695
Vervoer, opslag en communicatie	17.003	58,5	174.147	39,4	14.175
Financiële dienstverlening	12.388	73,4	124.960	44,8	3.057
Zakelijke dienstverlening	138.557	70,1	805.571	54,5	59.508
Overige dienstverlening	45.305	88,3	211.274	71,6	17.992
Zorg	36.531	79,1	1.103.778	94,6	10.582
Onderwijs	14.225	79,6	290.014	64,3	4.811
Overheid	1.880	50,7	361.092	80,1	383
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	551.572	75,6	1.029.631	75,6	231.460
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	49.765	78,8	1.020.150	54,8	132.041
Bedrijven met 100 werknemers of meer	5.873	76,4	2.756.882	63,9	16.318
Totaal	607.210	75,8	4.806.662	63,8	379.819

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overige dienstverlening (88,3 procent)
- detailhandel en reparatie (84,2 procent)
- groothandel (81,8 procent).

In totaal krijgen 4.806.662 werknemers consumpties tijdens werktijd (die geen deel uitmaken van de maaltijd) vergoed of verstrekt (63,8 procent van het totaal aantal werknemers). In 379.819 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- zorg (94,6 procent)
- landbouw, visserij, winning delfstoffen (80,4 procent)
- overheid (80,1 procent).

Het gebruik onder werknemers is het hoogst bij de kleinere bedrijven.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 146 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 103.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zorg (€ 159,8 mln.)
- zakelijke dienstverlening (€ 109,1 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 73,7 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 686,4 miljoen. Dit is 0,24 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (24). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief laag, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief lage onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (9). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 46 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	146	103	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	9,7	3,2	3.208	0,40
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	73,7	3,6	43.366	0,18
Bouw	28,8	3,8	17.595	0,19
Groothandel	38,4	4,7	21.855	0,20
Detailhandel en reparatie	46,0	6,9	17.154	0,31
Horeca	17,8	5,5	4.822	0,48
Vervoer, opslag en communicatie	23,4	1,5	18.636	0,13
Financiële dienstverlening	17,8	0,3	18.810	0,10
Zakelijke dienstverlening	109,1	6,1	55.676	0,21
Overige dienstverlening	28,3	1,9	10.146	0,30
Zorg	159,8	1,1	35.084	0,46
Onderwijs	41,7	0,5	22.391	0,19
Overheid	52,7	0,0	22.373	0,24
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	647,2	39,2	291.117	0,24

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.21 Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor en verstrekkingen van maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 414.534 werkgevers maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d. vergoed of verstrekt aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 51,8 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 47 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d., naar sector en grootteklasse, 2008

	<i>Werkgevers</i>		<i>Werknemers</i>		<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>
	<i>Aantal</i>	<i>%</i>	<i>Aantal</i>	<i>%</i>	<i>Aantal</i>
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	45.549	48,9	59.040	48,6	3.229
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	26.655	55,3	271.691	29,2	20.038
Bouw	38.800	40,1	88.599	22,7	8.984
Groothandel	27.482	45,9	105.624	22,2	15.629
Detailhandel en reparatie	72.535	69,7	156.672	19,8	31.932
Horeca	18.187	50,2	71.889	27,3	15.629
Vervoer, opslag en communicatie	13.922	47,9	67.950	15,4	1.849
Financiële dienstverlening	9.067	53,7	41.933	15,0	264
Zakelijke dienstverlening	109.830	55,5	284.264	19,2	26.607
Overige dienstverlening	33.629	65,5	88.051	29,9	9.324
Zorg	7.365	15,9	219.379	18,8	15.134
Onderwijs	9.530	53,3	80.641	17,9	2.478
Overheid	1.982	53,5	166.173	36,9	0
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	370.768	50,8	462.707	34,0	84.442
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	38.203	60,5	383.042	20,6	65.952
Bedrijven met 100 werknemers of meer	5.563	72,3	856.156	19,8	702
Totaal	414.534	51,8	1.701.906	22,6	151.097

Bron: *Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.*

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- detailhandel en reparatie (69,7 procent)
- overige dienstverlening (65,5 procent)
- zakelijke dienstverlening (55,5 procent).

In totaal krijgen 1.701.906 werknemers maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d. vergoed of verstrekt (22,6 procent van het totaal aantal werknemers). In 151.097 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- landbouw, visserij, winning delfstoffen (48,6)
- overheid (36,9 procent)
- overige dienstverlening (29,9 procent).

Het gebruik onder werknemers is het hoogst bij de kleinere bedrijven.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 126 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 112.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 32,6 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 31,8 mln.)
- zorg (€ 25,8 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 212,9 miljoen. Dit is 0,07 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (17). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief laag, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief lage onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (6). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 48 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d., absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	126	112	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	7,1	0,4	3.208	0,23
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	31,8	2,2	43.366	0,08
Bouw	10,1	1,0	17.595	0,06
Groothandel	11,4	1,7	21.855	0,06
Detailhandel en reparatie	15,8	3,6	17.154	0,11
Horeca	7,1	1,7	4.822	0,18
Vervoer, opslag en communicatie	8,4	0,2	18.636	0,05
Financiële dienstverlening	5,3	0,0	18.810	0,03
Zakelijke dienstverlening	32,6	3,0	55.676	0,06
Overige dienstverlening	10,0	1,0	10.146	0,11
Zorg	25,8	1,7	35.084	0,08
Onderwijs	9,9	0,3	22.391	0,05
Overheid	21,0	0,0	22.373	0,09
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	196,0	16,9	291.117	0,07

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.22 Arbo-voorzieningen

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor en verstrekkingen van Arbo-voorzieningen.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 393.395 werkgevers Arbo-voorzieningen vergoed of verstrekt aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 49,1 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 49 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van Arbo-voorzieningen, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	61.704	66,3	64.199	52,9	15.809
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	27.967	58,0	272.419	29,2	10.688
Bouw	58.027	60,0	110.149	28,2	12.000
Groothandel	39.329	65,7	108.767	22,9	11.717
Detailhandel en reparatie	50.237	48,3	89.180	11,2	10.808
Horeca	13.134	36,2	34.610	13,2	9.071
Vervoer, opslag en communicatie	14.282	49,2	65.424	14,8	2.522
Financiële dienstverlening	7.478	44,3	35.311	12,7	1.187
Zakelijke dienstverlening	55.810	28,2	265.143	17,9	7.917
Overige dienstverlening	27.133	52,9	59.656	20,2	2.279
Zorg	27.919	60,4	250.256	21,4	7.124
Onderwijs	8.404	47,0	98.862	21,9	2.992
Overheid	1.971	53,2	149.278	33,1	0
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	348.463	47,7	368.580	27,1	56.640
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	38.924	61,6	347.099	18,7	27.874
Bedrijven met 100 werknemers of meer	6.008	78,1	887.574	20,6	9.600
Totaal	393.395	49,1	1.603.253	21,3	94.115

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- landbouw, visserij, winning delfstoffen (66,3 procent)
- groothandel (65,7 procent)
- zorg (60,4 procent).

In totaal krijgen 1.603.253 werknemers Arbo-voorzieningen vergoed of verstrekt (21,3 procent van het totaal aantal werknemers). In 94.115 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- landbouw, visserij, winning delfstoffen (52,9 procent)
- overheid (33,1 procent)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (29,2 procent).

Het gebruik onder werknemers is het hoogst bij de kleinere bedrijven.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 237 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 227.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 62,1 mln.)
- zakelijke dienstverlening (€ 61,0 mln.)
- zorg (€ 57,7 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 379,5 miljoen. Dit is 0,13 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (26). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief hoog, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief hoge onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (6). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 50 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking arbo-voorzieningen, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	237	227	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	11,5	3,6	3.208	0,47
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	62,1	2,4	43.366	0,15
Bouw	23,3	2,7	17.595	0,15
Groothandel	23,0	2,7	21.855	0,12
Detailhandel en reparatie	18,6	2,5	17.154	0,12
Horeca	6,1	2,1	4.822	0,17
Vervoer, opslag en communicatie	14,9	0,6	18.636	0,08
Financiële dienstverlening	8,1	0,3	18.810	0,04
Zakelijke dienstverlening	61,0	1,8	55.676	0,11
Overige dienstverlening	13,6	0,5	10.146	0,14
Zorg	57,7	1,6	35.084	0,17
Onderwijs	22,7	0,7	22.391	0,10
Overheid	35,4	0,0	22.373	0,16
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	358,1	21,4	291.117	0,13

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.23 Boeken en abonnementen op het werkterrein

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor en verstrekkingen van boeken en abonnementen op het werkterrein.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 147.147 werkgevers boeken en abonnementen op het werkterrein vergoed of verstrekt aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 18,4 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 51 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van boeken en abonnementen op het werkterrein, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	12.477	13,4	14.588	12,0	3.371
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	7.394	15,3	168.063	18,0	9.606
Bouw	7.701	8,0	41.376	10,6	6.122
Groothandel	12.067	20,2	35.551	7,5	7.364
Detailhandel en reparatie	9.487	9,1	33.867	4,3	3.611
Horeca	3.500	9,7	13.261	5,0	3.745
Vervoer, opslag en communicatie	5.815	20,0	18.012	4,1	1.244
Financiële dienstverlening	6.936	41,1	25.578	9,2	2.216
Zakelijke dienstverlening	48.726	24,6	155.642	10,5	29.193
Overige dienstverlening	14.722	28,7	40.159	13,6	4.652
Zorg	14.029	30,4	149.064	12,8	8.545
Onderwijs	3.344	18,7	53.084	11,8	2.488
Overheid	950	25,6	82.530	18,3	716
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	128.140	17,6	151.017	11,1	30.739
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	15.093	23,9	120.829	6,5	36.478
Bedrijven met 100 werknemers of meer	3.914	50,9	558.927	13,0	15.656
Totaal	147.147	18,4	830.774	11,0	82.873

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- financiële dienstverlening (41,1 procent)
- zorg (30,4 procent)
- overige dienstverlening (28,7 procent).

In totaal krijgen 830.774 werknemers boeken en abonnementen op het werkterrein vergoed of verstrekt (11,0 procent van het totaal aantal werknemers). In 82.873 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (18,3 procent)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (18,0 procent)
- overige dienstverlening (13,6 procent).

Het gebruik onder werknemers is het hoogst bij de grotere bedrijven.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 206 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de netto-omvang € 198.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 32,6 mln.)
- zorg (€ 28,9 mln.)
- zakelijke dienstverlening (€ 26,0 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 170,4 miljoen. Dit is 0,06 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor zowel werknemers als dga's en overige directeuren is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (18 respectievelijk 12). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief laag, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief lage onzekerheidsmarges gepaard gaan. Dit geldt voor beide groepen.

tabel 52 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking boeken en abonnementen op het werkterrein, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	206	198	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	2,3	0,7	3.208	0,09
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	32,6	1,9	43.366	0,08
Bouw	7,3	1,2	17.595	0,05
Groothandel	5,8	1,5	21.855	0,03
Detailhandel en reparatie	6,2	0,7	17.154	0,04
Horeca	2,0	0,7	4.822	0,06
Vervoer, opslag en communicatie	3,5	0,2	18.636	0,02
Financiële dienstverlening	4,8	0,4	18.810	0,03
Zakelijke dienstverlening	26,0	5,8	55.676	0,06
Overige dienstverlening	7,3	0,9	10.146	0,08
Zorg	28,9	1,7	35.084	0,09
Onderwijs	10,4	0,5	22.391	0,05
Overheid	16,9	0,1	22.373	0,08
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	154,0	16,4	291.117	0,06

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.24 Bijscholing, cursussen, congressen, trainingen e.d.

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor en verstrekkingen van bijscholing, cursussen, congressen, trainingen e.d.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 454.687 werkgevers bijscholing, cursussen, congressen, trainingen e.d. vergoed of verstrekt aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 56,8 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 53 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van bijscholing, cursussen, congressen, trainingen, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	50.972	54,8	58.260	48,0	4.529
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	22.194	46,1	292.227	31,4	0
Bouw	48.119	49,8	115.840	29,7	7.529
Groothandel	33.398	55,8	106.588	22,4	12.439
Detailhandel en reparatie	48.591	46,7	106.041	13,4	19.111
Horeca	13.843	38,2	41.874	15,9	10.228
Vervoer, opslag en communicatie	16.169	55,7	84.987	19,2	3.914
Financiële dienstverlening	13.190	78,1	50.646	18,2	3.709
Zakelijke dienstverlening	120.976	61,2	429.391	29,0	22.831
Overige dienstverlening	38.653	75,3	94.205	31,9	11.300
Zorg	35.335	76,5	338.692	29,0	15.447
Onderwijs	10.866	60,8	122.818	27,2	5.388
Overheid	2.381	64,2	197.424	43,8	2.528
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	402.593	55,2	511.375	37,5	77.807
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	45.347	71,8	382.983	20,6	36.348
Bedrijven met 100 werknemers of meer	6.747	87,7	1.144.635	26,5	4.799
Totaal	454.687	56,8	2.038.993	27,0	118.954

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- financiële dienstverlening (78,1 procent)
- zorg (76,5 procent)
- overige dienstverlening (75,3 procent).

In totaal krijgen 2.038.993 werknemers bijscholing, cursussen, congressen, trainingen e.d. vergoed of verstrekt (27,0 procent van het totaal aantal werknemers). In 118.954 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- landbouw, visserij, winning delfstoffen (48,0 procent)
- overheid (43,8 procent)
- overige dienstverlening (31,9 procent).

Het gebruik onder werknemers is het hoogst bij de kleinere bedrijven.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 430 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 675.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 175,0 mln.)
- zorg (€ 139,1 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 125,8 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 906,6 miljoen. Dit is 0,31 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor zowel werknemers als dga's en overige directeuren is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (33 respectievelijk 10). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief laag, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief lage onzekerheidsmarges gepaard gaan. Dit geldt voor beide groepen.

tabel 54 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking bijscholing, cursussen, congressen, trainingen e.d., absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	430	675	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	23,1	3,1	3.208	0,82
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	125,8	0,0	43.366	0,29
Bouw	46,6	5,1	17.595	0,29
Groothandel	40,5	8,4	21.855	0,22
Detailhandel en reparatie	37,4	12,9	17.154	0,29
Horeca	13,6	6,9	4.822	0,43
Vervoer, opslag en communicatie	34,9	2,6	18.636	0,20
Financiële dienstverlening	20,2	2,5	18.810	0,12
Zakelijke dienstverlening	175,0	15,4	55.676	0,34
Overige dienstverlening	35,7	7,6	10.146	0,43
Zorg	139,1	10,4	35.084	0,43
Onderwijs	50,5	3,6	22.391	0,24
Overheid	83,9	1,7	22.373	0,38
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	826,3	80,3	291.117	0,31

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.25 Studiekosten van werknemers

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen van studiekosten van werknemers.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 298.790 werkgevers een vergoeding voor studiekosten van werknemers verstrekt aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 37,3 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfs grootte.

tabel 55 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van studiekosten van werknemers, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	38.610	41,5	40.652	33,5	5.220
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	16.534	34,3	105.682	11,3	0
Bouw	33.425	34,6	45.647	11,7	1.162
Groothandel	17.769	29,7	39.796	8,4	0
Detailhandel en reparatie	30.993	29,8	41.209	5,2	6.036
Horeca	4.070	11,2	10.621	4,0	319
Vervoer, opslag en communicatie	8.636	29,7	34.503	7,8	2.405
Financiële dienstverlening	10.977	65,0	21.537	7,7	2.124
Zakelijke dienstverlening	83.993	42,5	222.381	15,0	17.585
Overige dienstverlening	18.923	36,9	29.070	9,9	800
Zorg	25.763	55,8	117.691	10,1	9.200
Onderwijs	6.920	38,7	39.320	8,7	1.496
Overheid	2.178	58,8	68.089	15,1	0
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	256.706	35,2	275.075	20,2	30.877
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	35.264	55,8	192.998	10,4	14.624
Bedrijven met 100 werknemers of meer	6.820	88,7	348.127	8,1	845
Totaal	298.790	37,3	816.199	10,8	46.346

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- financiële dienstverlening (65,0 procent)
- overheid (58,8 procent)
- zorg (55,8 procent).

In totaal krijgen 816.199 werknemers een vergoeding voor studiekosten verstrekt (10,8 procent van het totaal aantal werknemers). In 46.346 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- landbouw, visserij, winning delfstoffen (33,5 procent)
- overheid (15,1 procent)
- zakelijke dienstverlening (15,0 procent).

Het gebruik onder werknemers neemt af met de bedrijfsgrootte.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 785 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 593.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 160,7 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 82,9 mln.)
- zorg (€ 85,1 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 631,5 miljoen. Dit is 0,22 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (29). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief gering, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief lage onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (5). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 56 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking studiekosten van werknemers, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	785	593	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	27,8	3,1	3.208	0,96
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	82,9	0,0	43.366	0,19
Bouw	34,9	0,7	17.595	0,20
Groothandel	31,2	0,0	21.855	0,14
Detailhandel en reparatie	27,6	3,6	17.154	0,18
Horeca	8,1	0,2	4.822	0,17
Vervoer, opslag en communicatie	25,2	1,4	18.636	0,14
Financiële dienstverlening	15,2	1,3	18.810	0,09
Zakelijke dienstverlening	160,7	10,4	55.676	0,31
Overige dienstverlening	22,2	0,5	10.146	0,22
Zorg	85,1	5,5	35.084	0,26
Onderwijs	29,7	0,9	22.391	0,14
Overheid	53,4	0,0	22.373	0,24
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	604,0	27,5	291.117	0,22

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.26 Abonnementen voor reizen met het openbaar vervoer

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoeding voor en verstrekking van abonnementen voor reizen met het openbaar vervoer.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 138.170 werkgevers abonnementen voor reizen met openbaar vervoer vergoed of verstrekt aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 17,3 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 57 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking abonnementen voor reizen met het openbaar vervoer, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	1.850	2,0	3.490	2,9	0
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	6.503	13,5	136.700	14,7	0
Bouw	8.442	8,7	39.610	10,1	0
Groothandel	3.314	5,5	18.581	3,9	0
Detailhandel en reparatie	15.736	15,1	29.206	3,7	0
Horeca	2.891	8,0	16.323	6,2	174
Vervoer, opslag en communicatie	5.730	19,7	36.074	8,2	356
Financiële dienstverlening	3.409	20,2	25.477	9,1	0
Zakelijke dienstverlening	66.266	33,5	185.770	12,6	0
Overige dienstverlening	13.017	25,4	22.571	7,7	1.354
Zorg	6.584	14,3	138.015	11,8	553
Onderwijs	3.233	18,1	52.674	11,7	0
Overheid	1.196	32,3	147.785	32,8	792
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	122.579	16,8	160.692	11,8	0
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	12.123	19,2	53.958	2,9	2.436
Bedrijven met 100 werknemers of meer	3.468	45,1	637.628	14,8	792
Totaal	138.170	17,3	852.278	11,3	3.229

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (33,5 procent)
- overheid (32,3 procent)
- overige dienstverlening (25,4 procent).

In totaal krijgen 852.278 werknemers abonnementen voor reizen met openbaar vervoer vergoed of verstrekt (11,3 procent van het totaal aantal werknemers). In 3.229 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (32,8 procent)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (14,7 procent)
- zakelijke dienstverlening (12,6 procent).

Het gebruik onder werknemers is het grootst in de hoogste grootteklasse.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 1.079 bedroeg. Voor dga's is geen informatie beschikbaar (geen waarnemingen).

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 200,4 mln.)
- overheid (€ 158,6 mln.)
- zorg (€ 148,3 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 915,8 miljoen. Dit is 0,31 procent van de totale loonsom. Voor dga's etc. bleek een schatting van de belastingvrije omvang niet mogelijk.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (22). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarmee als redelijk indicatief te beschouwen. De spreiding van het gemiddelde bedrag is niet erg hoog. De onzekerheidsmarges die met de schatting van de bedragen op meso- en macroniveau gepaard gaan zijn daarmee relatief gering.

tabel 58 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking abonnementen voor reizen met het openbaar vervoer, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom*</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	1.079	n.b.	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	3,8	n.b.	3.208	0,12
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	147,4	n.b.	43.366	0,34
Bouw	42,7	n.b.	17.595	0,24
Groothandel	20,0	n.b.	21.855	0,09
Detailhandel en reparatie	31,5	n.b.	17.154	0,18
Horeca	17,4	n.b.	4.822	0,36
Vervoer, opslag en communicatie	38,5	n.b.	18.636	0,21
Financiële dienstverlening	27,5	n.b.	18.810	0,15
Zakelijke dienstverlening	200,4	n.b.	55.676	0,36
Overige dienstverlening	22,9	n.b.	10.146	0,23
Zorg	148,3	n.b.	35.084	0,42
Onderwijs	56,8	n.b.	22.391	0,25
Overheid	158,6	n.b.	22.373	0,71
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	915,8	n.b.	291.117	0,31

n.b. = schatting niet mogelijk vanwege gebrek aan waarnemingen in enquête.

* Exclusief deel dga's en overige directeuren.

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.27 Losse kaartjes voor reizen met het openbaar vervoer

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen voor en verstrekkingen van losse kaartjes voor reizen met het openbaar vervoer.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 214.239 werkgevers losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer vergoed of verstrekt aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 26,8 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 59 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoeding voor en verstrekking van losse kaartjes voor reizen met het openbaar vervoer, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	3.748	4,0	6.397	5,3	0
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	8.345	17,3	81.188	8,7	835
Bouw	21.717	22,5	26.562	6,8	0
Groothandel	11.704	19,6	24.257	5,1	4.029
Detailhandel en reparatie	25.861	24,9	38.330	4,8	1.958
Horeca	8.356	23,0	17.064	6,5	600
Vervoer, opslag en communicatie	6.838	23,5	25.299	5,7	175
Financiële dienstverlening	4.211	24,9	14.590	5,2	137
Zakelijke dienstverlening	86.535	43,8	219.200	14,8	11.193
Overige dienstverlening	17.754	34,6	25.923	8,8	414
Zorg	10.272	22,2	92.735	7,9	4.933
Onderwijs	7.207	40,3	34.872	7,7	413
Overheid	1.692	45,7	53.939	12,0	0
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	183.811	25,2	246.145	18,1	13.273
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	24.667	39,1	100.206	5,4	10.944
Bedrijven met 100 werknemers of meer	5.761	74,9	314.004	7,3	472
Totaal	214.239	26,8	660.355	8,8	24.688

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (45,7 procent)
- zakelijke dienstverlening (43,8 procent)
- onderwijs (40,3 procent).

In totaal krijgen 660.355 werknemers losse kaartjes voor reizen met het openbaar vervoer vergoed of verstrekt (8,8 procent van het totaal aantal werknemers). In 24.688 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (14,8 procent)
- overheid (12,0 procent)
- overige dienstverlening (8,8 procent).

Het gebruik onder werknemers is het grootst in de kleinste grootteklasse.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 212 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 417.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 44,0 mln.)
- zorg (€ 18,6 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 17,0 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 144,8 miljoen. Dit is 0,05 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (28). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief hoog, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief hoge onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (3). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 60 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking losse kaartjes voor reizen met het openbaar vervoer, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	212	417	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	1,4	0,0	3.208	0,04
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	17,0	0,3	43.366	0,04
Bouw	5,6	0,0	17.595	0,03
Groothandel	4,3	1,7	21.855	0,03
Detailhandel en reparatie	7,7	0,8	17.154	0,05
Horeca	3,5	0,2	4.822	0,08
Vervoer, opslag en communicatie	5,3	0,1	18.636	0,03
Financiële dienstverlening	3,1	0,1	18.810	0,02
Zakelijke dienstverlening	44,0	4,7	55.676	0,09
Overige dienstverlening	5,4	0,2	10.146	0,05
Zorg	18,6	2,1	35.084	0,06
Onderwijs	7,3	0,2	22.391	0,03
Overheid	11,4	0,0	22.373	0,05
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	134,5	10,3	291.117	0,05

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.28 Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen, declaraties voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 477.341 werkgevers vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer verstrekt aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 59,6 procent van alle werkgevers met vijf of meer werknemers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 61 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	51.115	54,9	58.399	48,1	377
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	27.156	56,4	172.384	18,5	14.864
Bouw	39.949	41,3	70.501	18,1	1.610
Groothandel	36.347	60,7	104.060	21,9	2.177
Detailhandel en reparatie	55.307	53,2	112.958	14,2	19.678
Horeca	12.888	35,5	39.585	15,0	556
Vervoer, opslag en communicatie	15.540	53,5	90.007	20,4	3.953
Financiële dienstverlening	11.368	67,3	43.531	15,6	887
Zakelijke dienstverlening	156.258	79,0	499.862	33,8	0
Overige dienstverlening	28.702	55,9	65.593	22,2	2.387
Zorg	29.414	63,7	367.293	31,5	24.172
Onderwijs	11.672	65,3	122.598	27,2	3.674
Overheid	1.627	43,9	210.998	46,8	0
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	425.329	58,3	537.799	39,5	33.320
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	45.695	72,4	311.468	16,7	37.702
Bedrijven met 100 werknemers of meer	6.317	82,1	1.108.503	25,7	3.313
Totaal	477.341	59,6	1.957.770	26,0	74.335

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (79,0 procent)
- financiële dienstverlening (67,3 procent)
- onderwijs (65,3 procent).

In totaal krijgen 1.957.770 werknemers vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer verstrekt (26,0 procent van het totaal aantal werknemers). In 74.335 van de gevallen gaat het om dga-s, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- landbouw, visserij, winning delfstoffen (48,1 procent)
- overheid (46,8 procent)
- zorg (31,5 procent).

Het gebruik onder werknemers is het grootst in de kleinste grootteklasse.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 529 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de netto-omvang € 128.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zakelijke dienstverlening (€ 264,4 mln.)
- zorg (€ 181,5 mln.)
- overheid (€ 111,6 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 1.005,8 miljoen. Dit is 0,35 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (29). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief hoog, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief hoge onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (6). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 62 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	529	128	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	30,7	0,0	3.208	0,96
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	83,3	1,9	43.366	0,20
Bouw	36,4	0,2	17.595	0,21
Groothandel	53,9	0,3	21.855	0,25
Detailhandel en reparatie	49,3	2,5	17.154	0,30
Horeca	20,6	0,1	4.822	0,43
Vervoer, opslag en communicatie	45,5	0,5	18.636	0,25
Financiële dienstverlening	22,6	0,1	18.810	0,12
Zakelijke dienstverlening	264,4	0,0	55.676	0,47
Overige dienstverlening	33,4	0,3	10.146	0,33
Zorg	181,5	3,1	35.084	0,53
Onderwijs	62,9	0,5	22.391	0,28
Overheid	111,6	0,0	22.373	0,50
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	996,3	9,5	291.117	0,35

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

3.3.29 Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer

De volgende gegevens hebben betrekking op vergoedingen, declaraties voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer.

Gebruik werkgevers en werknemers

In totaal hebben 82.093 werkgevers vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer verstrekt aan (een deel van) hun werknemers. Dit betreft 10,3 procent van alle werkgevers. Het gebruik onder werkgevers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

tabel 63 Aantal werkgevers en bijbehorende werknemers en dga's etc. (absoluut en in percentages) met vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer, naar sector en grootteklasse, 2008

	Werkgevers		Werknemers		w.v. dga's en overige directeuren
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
<i>Sector</i>					
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	3.701	4,0	4.704	3,9	0
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	8.936	18,5	244.119	26,2	0
Bouw	5.768	6,0	55.913	14,3	0
Groothandel	3.680	6,1	36.039	7,6	1.408
Detailhandel en reparatie	10.969	10,5	18.545	2,3	767
Horeca	1.614	4,4	5.294	2,0	78
Vervoer, opslag en communicatie	2.072	7,1	36.335	8,2	774
Financiële dienstverlening	4.620	27,4	28.596	10,3	323
Zakelijke dienstverlening	21.862	11,1	170.585	11,5	8.195
Overige dienstverlening	3.048	5,9	24.437	8,3	164
Zorg	7.246	15,7	309.511	26,5	6.491
Onderwijs	6.754	37,8	65.466	14,5	962
Overheid	1.825	49,2	216.789	48,1	237
<i>Grootteklasse</i>					
Bedrijven met 0 tot en met 9 werknemers	64.153	8,8	80.875	5,9	1.232
Bedrijven met 10 tot en met 99 werknemers	13.440	21,3	160.616	8,6	15.165
Bedrijven met 100 werknemers of meer	4.500	58,5	974.842	22,6	3.002
Totaal	82.093	10,3	1.216.332	16,1	19.399

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Relatief gezien is het gebruik onder *werkgevers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (49,2 procent)
- onderwijs (37,8 procent)
- financiële dienstverlening (27,4 procent).

In totaal krijgen 1.216.332 werknemers vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer verstrekt (16,1 procent van het totaal aantal werknemers). In 19.399 van de gevallen gaat het om dga's, leden van directies en raden van bestuur.

Relatief gezien is het gebruik onder *werknemers* het hoogst in de volgende drie sectoren:

- overheid (48,1 procent)
- zorg (26,5 procent)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (26,2 procent).

Het gebruik onder werknemers neemt toe met de bedrijfsgrootte.

Omvang op micro-, meso- en macroniveau

Uit de tabel blijkt dat de belastingvrije omvang van deze vergoeding/verstrekking voor de werknemers die deze ontvingen in 2008 gemiddeld € 584 bedroeg. Voor dga's etc. bedroeg de belastingvrije omvang € 1.162.

De totale belastingvrije omvang van de vergoeding/verstrekking op sectorniveau (werknemers) is het grootst in de volgende drie sectoren:

- zorg (€ 176,9 mln.)
- industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven (€ 142,5 mln.)
- overheid (€ 126,4 mln.).

De totale omvang van het belastingvrije deel van deze vergoeding/verstrekking bedroeg € 720,8 miljoen. Dit is 0,25 procent van de totale loonsom. Het gaat hier om zowel werknemers als dga's en overige directeuren die de vergoeding/verstrekking hebben genoten.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor werknemers is gebaseerd op een voldoende aantal waarnemingen (24). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau kan als redelijk indicatief worden beschouwd. De spreiding van de waargenomen gemiddelde vergoeding is relatief gering, waardoor de bedragen op sectorniveau met relatief lage onzekerheidsmarges gepaard gaan.

De schatting van de gemiddelde belastingvrije vergoeding voor dga's en overige directeuren is gebaseerd op een gering aantal waarnemingen (3). De schatting van de bedragen op meso- en macroniveau is daarom niet erg betrouwbaar en moet als zeer indicatief worden beschouwd.

tabel 64 Omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer, absoluut en als aandeel in de loonsom, op micro-, meso- en macroniveau, 2008

	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/ verstrekking</i>			<i>Aandeel in de loonsom</i>
	<i>Werknemers</i>	<i>Dga's en overige directeuren</i>	<i>Loonsom</i>	
<i>Microniveau</i>	in €			in %
Gemiddeld per medewerker	584	1.162	-	-
<i>Mesoniveau</i>	in mln. €			
Landbouw, visserij, winning delfstoffen	2,7	0,0	3.208	0,09
Industrie, gas-, elektriciteits- en waterbedrijven	142,5	0,0	43.366	0,33
Bouw	32,6	0,0	17.595	0,19
Groothandel	20,2	1,6	21.855	0,10
Detailhandel en reparatie	10,4	0,9	17.154	0,07
Horeca	3,0	0,1	4.822	0,07
Vervoer, opslag en communicatie	20,8	0,9	18.636	0,12
Financiële dienstverlening	16,5	0,4	18.810	0,09
Zakelijke dienstverlening	94,8	9,1	55.676	0,19
Overige dienstverlening	14,2	0,2	10.146	0,14
Zorg	176,9	7,5	35.084	0,53
Onderwijs	37,7	1,1	22.391	0,17
Overheid	126,4	0,3	22.373	0,57
<i>Macroniveau</i>	in mln. €			
Totaal (som over alle sectoren)	698,7	22,1	291.117	0,25

Microniveau: gemiddelde belastingvrije vergoeding/verstrekking per werknemer en per dga en overige directeur etc.

Mesoniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking per sector.

Macroniveau: totale omvang belastingvrije vergoeding/verstrekking over alle sectoren.

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

4 Onderzoeksresultaten administratieve lasten van vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer

4.1 Inleiding

Het doel van het onderzoek is om de administratieve lasten van de verstrekkingen en vergoedingen te kwantificeren om daarmee de nulmeting Administratieve Lasten Loonheffing, d.d. maart 2007, te verdiepen zodat reductieplannen kunnen worden doorgerekend.

Dit hoofdstuk begint met een theoretische beschouwing over de plaatsbepaling van de administratieve lasten van de vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer (paragraaf 4.1.1 en 4.2.2.). De tekst leidt tot de conclusie dat ook de delen van de Loonheffing die vallen onder de Algemene Boekhoudverplichting, maar waarvoor de 'Wet op de Loonheffing' een vaste vorm (format) heeft voorgeschreven, als administratieve lasten moeten worden gekenmerkt.

Vervolgens wordt in paragraaf 4.2 ingegaan op de administratieve handelingen en vervolgens in paragraaf 4.3 op de omvang van de administratieve lasten inzake de vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer.

4.2 Bepalen administratieve lasten van onbelaste en belaste vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer

Definitie administratieve lasten en inhoudelijke nalevingskosten wettelijke verplichtingen Loonheffing

De wettelijke verplichtingen rondom de Loonheffing kunnen administratieve lasten en inhoudelijke nalevingskosten tot gevolg hebben. In het onderhavige onderzoek gaat het uitsluitend om de administratieve lasten. In deze paragraaf is uiteengezet wat administratieve lasten rondom de Loonheffing zijn.

Wettelijke verplichtingen rondom de Loonheffing met kostengevolgen voor bedrijven

De wettelijke verplichtingen rondom de Loonheffing kunnen voor bedrijven in principe drie typen verplichtingen voor inhoudingsplichtige werkgevers tot gevolg hebben. Alle drie kunnen ze in beginsel tot nalevingskosten voor de inhoudingsplichtige werkgevers leiden:

- 1 De inhoudelijke verplichting tot betaling van het werkgeversdeel en het inhouden en afdragen van het werknemersdeel van de Loonheffing. De inhoudelijke nalevingskosten zijn gelijk aan de som van alle werkgevers- en werknemersdelen die worden geheven via de Loonheffing. Dit zijn geen administratieve lasten.
- 2 De inhoudelijke verplichting tot het voldoen aan standaarden, normen met betrekking tot gebouwen, productiemiddelen, registraties en het gedrag van personen, evenals het informeren van derden, bijvoorbeeld het eigen personeel. Voor de Loonheffing zijn van belang de Algemene Boekhoudverplichting (Burgerlijk Wetboek en de Algemene wet inzake rijksbelastingen) en de informatieverplichtingen aan het personeel. De inhoudelijke nalevingskosten van de Loonheffing zijn gelijk aan het deel van de kosten van de Algemene Boekhoudverplichting, dat is toe te schrijven aan de Loonheffing evenals de kosten verbonden aan het informeren van het personeel. Hierop geldt één

uitzondering, namelijk het aan de Loonheffing gerelateerde niet vormvrije deel (vast format en/of voorgeschreven inhoud) van de Algemene Boekhoudverplichting. De kosten hiervan moeten, voor zover zij niet zouden zijn gemaakt zonder het overheidsvoorschrift, worden beschouwd als administratieve lasten.

- 3 De verplichting tot het informeren van de overheid met betrekking tot de Loonheffing. De hieraan verbonden kosten noemen we administratieve lasten.

In het onderhavige onderzoek gaat het om de administratieve lasten van vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer. In de volgende paragraaf wordt daar op ingezoomd.

4.3 Administratieve handelingen inzake de vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer

In de eerste subparagraaf wordt ingegaan op de praktijksituatie rondom de Loonheffing, zoals gebleken is uit de expertinterviews. De elektronische aangifte en het administreren van vergoedingen en verstrekkingen spelen daar een centrale rol in. In de tweede subparagraaf wordt een totaalbeeld gegeven van de administratieve handelingen die bedrijven verrichten rondom de Loonheffing en welke er specifiek zijn ten aanzien van het administreren van vergoedingen en verstrekkingen.

4.3.1 *Praktijk*

Elektronische aangifte

Veel van de fiscale informatieverplichtingen voor ondernemers komen voort uit de plicht om voor het betreffende fiscale domein aangifte te doen. Zo ook als het gaat om de aangifte Loonheffing. In toenemende mate is het fiscale domein voor ondernemers een complexe materie geworden, waardoor - zeker voor de kleinere ondernemingen - ondersteuning van derden noodzakelijk is geworden. Zo zullen bij een kleine schaalgrootte, in combinatie met de complexiteit van het fiscale domein, ondernemers intermediairs inschakelen om hen te ondersteunen bij de informatieverplichtingen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om accountants, administratieconsulenten en salarisservicebureaus.

Daar waar de omstandigheid van de ondernemer (zoals de bedrijfsgrootte en de aard van de onderneming etc.) van dien aard is dat de aangifte in meer of mindere mate zelfstandig kan worden verricht, brengt de complexiteit van het fiscale domein met zich mee dat er ondersteuning moet zijn middels de aanschaf van specifieke software (inclusief de jaarlijks terugkerende onderhouds- en servicekosten). De markt kenmerkt zich door een groot aanbod van dergelijke pakketten.

Er zijn de volgende verschijningsvormen mogelijk:

- De loon- of salarisadministratie en de aangifte Loonheffing bij de Belastingdienst zijn beide aan een intermediair uitbesteed (m.a.w. uitsluitend de basisgegevens moeten worden aangeleverd).
- De loon- of salarisadministratie wordt zelfstandig verzorgd; de aangifte Loonheffing is aan een intermediair uitbesteed.
- De loon- of salarisadministratie en de aangifte Loonheffing bij de Belastingdienst worden beide zelfstandig verzorgd.

Administreren per medewerker

In het Handboek Loonheffingen staat (in hoofdstuk 3.3.) vermeld dat de inhoudingsplichtige bij de loonadministratie per werknemer de volgende gegevens moet bijhouden:

- vrijgestelde vergoedingen, uitkeringen en verstrekkingen;
- beschikkingen en verklaringen;
- loonbestanddelen die onder de eindheffing vallen;
- spaarloonregeling;
- levensloopregeling;
- afdrachtverminderingen.

De conclusie is dat de administratieve verplichtingen voor zowel de belaste als de onbelaste verstrekkingen en vergoedingen gelden. Uit de expertinterviews is gebleken dat de administratie in dat kader ook daadwerkelijk wordt bijgehouden door bedrijven.

4.3.2 Inventarisatie administratieve handelingen Loonheffing en specifiek voor het administreren van vergoedingen en verstrekkingen

Aan de inventarisatie van administratieve handelingen ten behoeve van de Loonheffing en daarbij de vergoedingen en verstrekkingen liggen drie uitgangspunten ten grondslag.

- 1 De praktijk leert dat vrijwel alle ondernemingen de loon- of salarisadministratie en/of de aangifte Loonheffing bij de Belastingdienst aan een intermediair uitbesteden, of dat specifieke software (inclusief de jaarlijks terugkerende onderhouds- en servicekosten) is aangeschaft.
In beide gevallen betekent het dat de ondernemer zijn basisgegevens aangaande de Loonheffing zelf verwerkt (het gaat hierbij met name om het administreren/bijhouden etc. voortvloeiend uit de Algemene Boekhoudverplichting). Ofwel is daarvoor een PC/terminal beschikbaar, die is aangesloten op het eigen systeem dan wel via inloggen op het systeem van de intermediair, ofwel gaat dat nog via het verzamelen van de noodzakelijke bescheiden, die vervolgens naar de boekhouder worden gebracht.
Als alle noodzakelijke bescheiden zijn ingevoerd/verzameld vindt de salarisverwerking plaats. In het geval dat deze salarisverwerking is uitbesteed, worden daarvoor kosten in rekening gebracht. Is dat niet het geval, dus wordt de salarisverwerking zelfstandig uitgevoerd, dan staan daar softwarekosten tegenover om het eigen systeem te laten draaien. In beide gevallen betekent het dat via een salarisverwerkingssysteem, aan de hand van de ingevoerde gegevens, de eigenlijke Loonheffing wordt verzorgd.
- 2 Dat de vergoeding/verstrekking belast of onbelast is, maar zoals in de vorige paragraaf werd aangegeven, moet in de beide gevallen per werknemer bijgehouden worden welke vergoeding/verstrekking is toegekend.
- 3 Of er sprake is van een vergoeding (door middel van het indienen van een declaratie) of een verstrekking. Een declaratie zal in de regel plaatsvinden via het uitbetalen van het salaris en daarmee automatisch meelopen met de salarisverwerking (inclusief het al dan niet relevante deel voor de Loonaangifte). Vanzelfsprekend zullen declaraties ook via contante betalingen voorkomen, maar dat zal dan veelal de vorm hebben van voorschotten op het salaris, waardoor de betalingen toch via het salarisverwerkingssysteem worden verrekend.

De drie bovenstaande uitgangspunten in acht nemend, kunnen de administratieve handelingen inzake de vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer op basis van de expertinterviews gespecificeerd worden zoals weergegeven in tabel

65. Deze onderscheiden handelingen vormen een nadere uitwerking en actualisering van de handelingen zoals deze voor vergoedingen en verstrekkingen zijn opgenomen in de nulmeting loonheffing 2007.

De administratieve handelingen zijn voor de 29 verschillende vergoedingen en verstrekkingen overeenkomend. Alle vergoedingen, in de vorm van een declaratie, kennen dezelfde administratieve afhandeling, immers de verwerking verloopt langs het salarisverwerkingssysteem. Voor de verstrekkingen ligt het iets anders (afhankelijk van het type), maar grosso modo kunnen dezelfde handelingen onderscheiden worden:

Vergoeding belast en onbelast

Bij een vaste periodieke vergoeding (per werknemer)

- Verzamelen bronmateriaal (arbeidsovereenkomst, fiat)
- Selecteren werknemer in Salarispakket
- Controleren/fiatteren bronmateriaal
- Invoeren van de bedragen per werknemer
- Specifieke mutatiecontrole op de vergoeding (steekproefsgewijs)

Bij een incidentele vergoeding (per werknemer)

- Verzamelen bronmateriaal (facturen, declaraties, e.d.)
- Selecteren werknemer in Salarispakket
- Controleren/fiatteren bronmateriaal
- Invoeren van de bedragen per werknemer
- Specifieke mutatiecontrole op de vergoeding (steekproefsgewijs)

Verstrekking belast (per medewerker)

Financiële administratie (belaste en onbelaste verstrekkingen)

- Verzamelen bronmateriaal (facturen, aanvraagformulieren e.d.)
- Herleiding verstrekking naar loon volgens waarderingsvoorschriften en inboeken
- Invoeren van de bedragen per werknemer
- Specifieke controle op de geregistreerde verstrekking
- Archiveren overzicht met de geregistreerde verstrekkingen
- Salarisadministratie (alleen belaste verstrekkingen)
- Verzamelen bronmateriaal (overzicht met de geregistreerde verstrekkingen)
- Selecteren werknemer in Salarispakket
- Controleren/fiatteren bronmateriaal
- Invoeren van de bedragen per werknemer
- Specifieke mutatiecontrole op de vergoeding (steekproefsgewijs).

4.4 Omvang administratieve lasten inzake de vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer

In deze paragraaf zijn de administratieve handelingen en administratieve lasten voor de 29 onderzochte vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer opgenomen.

In totaal bedragen de administratieve lasten voor de 29 geselecteerde vergoedingen en verstrekkingen ruim € 331 miljoen.

Voornamelijk door de hoge mate van voorkomen, kennen de 'vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer tot aan of van maximaal € 0,19 per kilometer' naar verhouding de hoogste administratieve lasten, gevolgd door 'maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.' en de 'producten van het eigen bedrijf'.

De 'verhuiskostenvergoeding' kent de laagste administratieve lasten, gevolgd door de 'werkruimte bij de werknemer thuis' en de 'voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten'. Zie verder tabel 65.

tabel 65 Administratieve lasten Vergoedingen en verstrekkingen

	<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>	<i>AL Totaal (* € 1.000)</i>	<i>%</i>
1	Persoonlijke verzorging	1.071,71	0,32
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	475,43	0,14
3	Verhuiskosten	270,33	0,08
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	1.194,11	0,36
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	421,64	0,13
6	Outplacement	1.129,69	0,34
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	2.110,43	0,64
8	Werkkleding en uniformen	11.561,49	3,49
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	12.723,38	3,84
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	3.687,83	1,11
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	6.113,25	1,84
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	16.263,83	4,91
13	Bedrijfsfitness	2.466,00	0,74
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	3.031,38	0,91
15	Contributie van personeelsverenigingen	5.691,50	1,72
16	Producten van het eigen bedrijf	27.796,85	8,39
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	6.735,99	2,03
18	Fiets voor woon-werkverkeer	9.015,28	2,72
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	13.667,42	4,12
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	439,87	0,13
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	31.676,19	9,56
22	Arbo-voorzieningen	7.752,98	2,34
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	9.475,88	2,86
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	14.089,55	4,25
25	Studiekosten van medewerkers	15.149,83	4,57
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	21.816,77	6,58
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	17.908,47	5,40
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	39.430,47	11,90
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	48.246,79	14,56
Totale Administratieve lasten Vergoedingen en Verstrekkingen		331.414,34	100,00

Bron: *Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.*

4.5 De periodieke algemene onkostenvergoeding

In het onderzoek is speciaal aandacht besteed aan de periodieke algemene onkostenvergoeding. Het gaat om het verstrekken van een periodieke algemene onkostenvergoeding aan medewerkers, in de vorm van een vast bedrag ter dekking van verschillende kosten. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om reis- en verblijfkosten, telefoonvergoeding, abonnementen e.d.

Het blijkt dat 46% van de ondernemers de periodieke algemene onkostenvergoeding verstrekt, waarbij de diverse componenten gespecificeerd zijn. 49% doet dat niet (5% gaf geen antwoord).

De fiscus stelt als eis dat de periodieke algemene onkostenvergoeding vooraf met de Belastingdienst is afgestemd. 57% van de ondernemers stelt dat dit ook het geval is; 16% heeft dat niet gedaan (en 27% wilde geen antwoord geven).

BIJLAGE I Vragenformulier telefonische interviews

FORMAT TELEFONISCHE INTERVIEWS PROJECT VERGOEDINGEN EN VERSTREKKINGEN

Gesprekspartner: de voor de salarisadministratie verantwoordelijke functionaris, meestal het hoofd van de financiële administratie. Eventueel via hem/haar door laten verbinden met de juiste persoon.

INTRO 1: goedemorgen/middag/avond, u spreekt met XXX van EIM te Zoetermeer. Ik benader u namens het Ministerie van Financiën. In opdracht van het ministerie doen wij onderzoek naar het gebruik van de verschillende Vergoedingen en Verstrekkings in de loonsfeer. Het gaat bijvoorbeeld om het vergoeden van reiskosten, werkkleding, gereedschappen en persoonlijke verzorging, al dan niet via declaraties. Met het verkregen inzicht wil het Ministerie van Financiën nagaan welke Vergoedingen en Verstrekkings vereenvoudigd kunnen worden.

Mag ik u daar enige vragen over stellen?

- ja → ga naar ONDERDEEL I
- nee → Dan wens ik u nog een prettige dag/avond. → Einde gesprek

ONDERDEEL I: ALGEMEEN

INTRO 2: als eerste wil ik enige kenmerken van uw bedrijf of organisatie met u doornemen. (Sector en rechtsvorm gaan via het label)

- 1 Hoeveel personen heeft uw bedrijf/organisatie op de loonlijst (inclusief eventuele nevenvestigingen)?
*Toelichting: Geen FTE's, maar aantal personen! **LET OP:** we willen info op het niveau van de hoofdvestiging (onderneming/organisatie), inclusief nevenvestigingen. (Op de loonlijst, dus ook exclusief uitzendkrachten)*
  - ..... personen → ga naar VRAAG 3
  - weet niet/wnz → ga naar VRAAG 2

- 2 Kunt u dan een orde van grootte aangeven voor het aantal personen op de loonlijst van uw bedrijf/organisatie? Is dat:
  - minder dan 5 personen → EINDE GESPREK
  - van 5 tot en met 9 personen
  - van 10 tot en met 19 personen
  - van 20 tot en met 49 personen
  - van 50 tot en met 99 personen
  - van 100 tot en met 249 personen
  - van 250 tot en met 499 personen
  - 500 of meer personen
  - weet niet/wnz

- 3 Valt uw bedrijf onder de Vennootschapsbelasting?
- nee
  - ja
  - weet niet/wnz
- 4 Hoeveel personen vallen onder de categorie: DGA's (Directeuren-Groootaandeelhouders) overige directeuren of leden van de Raad van Bestuur?
- geen/0 personen
  - Directeuren/-grootaandeelhouder: ..... personen
  - Overige directeuren of leden van de Raad van Bestuur: ..... personen
  - weet niet/wnz
- 5 Heeft u uw loon- of salarisadministratie en de aangifte Loonheffing bij de Belastingdienst bij een intermediair uitbesteed? Bijvoorbeeld een salarisverwerkingsbureau, accountants of administratie/boekhoudkantoren?
- ja, beide zijn uitbesteed. (We hoeven alleen de basisgegevens en de mutaties door te geven.)
  - nee, de salarisadministratie doen we zelf; de aangifte Loonheffing is uitbesteed
  - nee, zowel de salarisadministratie als de aangifte Loonheffing doen we zelf
  - weet niet/wnz

ONDERDEEL II: AANWEZIGHEID VAN VERGOEDINGEN EN VERSTREKKINGEN

INTRO 3: Ik wil met u doornemen welke soorten vergoedingen in geld en verstrekkingen in natura in het afgelopen jaar (2008) zijn genoten door personen die werkzaam zijn in uw bedrijf/de organisatie.

- 6 Is het voor u duidelijk wat onder Vergoedingen en verstrekkingen in de loonsfeer verstaan wordt?
- ja → ga naar VRAAG 7
  - nee → ga naar Intro 4
  - weet niet/wnz. → ga naar Intro 4

Intro 4: Mag ik u dan een kleine toelichting geven. Het gaat om vergoedingen of verstrekkingen die u, al dan niet via declaraties, aan uw medewerkers geeft. Afhankelijk van het type en de omvang kunnen vergoedingen en verstrekkingen geheel of gedeeltelijk als loon aangemerkt worden. We praten dan over belast/onbelast. Vergoedingen zijn dus in geld en voorbeelden daarvan zijn: reiskosten, studiekosten, verblijfkosten, telefoon- en internetkosten. Verstrekkingen worden in natura (fysiek) gegeven. Voorbeelden daarvan zijn: werkkleding, gereedschappen en fietsen voor het woon-werkverkeer.

- 7 Ik noem u een aantal vergoedingen of verstrekkingen en aan u het verzoek één van de volgende antwoorden te verstrekken
- *ja komt voor*
  - *nee, komt niet voor of*
  - *ik weet niet*

VOOR ALLE DUIDELIJKHEID: HET GAAT TELKENS OM VERGOEDINGEN IN GELD, AL DAN NIET VIA DECLARATIES, EN VERSTREKKINGEN (IN NATURA) DIE VORIG JAAR (2008) DOOR PERSONEN DIE WERKZAAM ZIJN IN UW BEDRIJF/ORGANISATIE ZIJN GENOTEN.

HET GAAT OM DE VOLGENDE ONDERWERPEN:

- 1 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van boeken en abonnementen op het werkterrein.
- 2 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van bijscholing, cursussen, congressen, trainingen e.d.
(Toelichting: veelal heeft de werkgever het initiatief genomen om de medewerker bij te scholen, een cursus te laten volgen e.d.)
- 3 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van studiekosten van medewerkers.
- 4 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van Werkkleding en uniformen.
(Toelichting: bijvoorbeeld het vergoeden of verstrekken van werkkleding en uniformen en vergoedingen voor het wassen van die werkkleding.)
- 5 Vergoedingen en verstrekkingen met betrekking tot de Persoonlijke verzorging zoals een toupet, haarverzorging, gebitsverfraaiing, andere kleding of schoeisel dan werkkleding, sieraden of andere accessoires enzovoorts.
(Toelichting: GEEN werkkleding of uniformen. Het gaat om de persoonlijke verzorging van medewerkers om zakelijke redenen.)
- 6 Het vergoeden van representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten.
(Toelichting: het gaat om vergoedingen of verstrekkingen aan personen die op de loonlijst staan - kunnen dus ook directeuren van een BV/NV zijn - voor bijvoorbeeld de kosten van het uit eten gaan met een klant, van presentjes en bloemen aan klanten en relaties bij jubilea.)
- 7 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis.
(Toelichting: het gaat om computers, laptops, beeld- en geluidsapparatuur, gereedschap, tekstverwerkers, muziekinstrumenten, schrijf- en rekenmachines, beeldapparatuur.)
- 8 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen.
(Toelichting: het gaat om mobiele en vaste telefoons, blackberry's alsmede de kosten van telefoon- en internetaansluitingen bij de medewerker thuis.)
- 9 Het vergoeden van uitgaven ten behoeve van de Werkruimte bij de medewerker thuis.
(Toelichting: het gaat om voorzieningen in en de inrichting van werkruimte bij de medewerker thuis.)

- 10 Het geven van vergoedingen voor Verhuiskosten.
- 11 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van Abonnementen voor reizen met het openbaar vervoer.
- 12 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van Losse kaartjes voor reizen met het openbaar vervoer.
- 13 Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer.
- 14 Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer.
- 15 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van een fiets voor woon-werkverkeer.
- 16 Het geven van een Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders.
(Toelichting: de kosten van levensonderhoud en huisvesting voor verblijven van medewerkers die elders – binnen- en buitenland – tijdelijke werkzaamheden verrichten.)
- 17 Het geven van een Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders.
(Toelichting: de kosten van levensonderhoud en huisvesting voor verblijven van medewerkers die elders – binnen- en buitenland – tijdelijke werkzaamheden verrichten.)
- 18 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van de kosten van Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders.
(Toelichting: de kosten van levensonderhoud en huisvesting voor verblijven van medewerkers die elders – binnen- en buitenland – meer op permanente basis werkzaamheden verrichten.)
- 19 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd.
(Toelichting: het gaat om koffie, thee, gebak, stukje fruit en andere tussendoortjes van weinig waarde.)
- 20 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen, e.d.
- 21 Extra kosten thuis voor de medewerker van voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continu-diensten.
- 22 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van Bedrijfsfitness.
- 23 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke (waaronder ook personeelsrecepties, teamuitjes, de kosten van jubilea – incl. uit eten gaan met de jubilaris).
- 24 Het geven van een subsidie of vergoeding van de contributie van personeelsverenigingen.
- 25 Het gratis of met korting verstrekken van producten van het eigen bedrijf (Toelichting: in vergelijking met de normale verkoopprijs in de winkel).
- 26 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van Arbovoorzieningen.
(Toelichting: bijvoorbeeld veiligheidsbrillen, medische keuringen, EHBO/BHV-cursus, stoelmassage. Let op: het gaat om de vergoedingen/verstrekkingen aan medewerkers ten laste van het be-

drijf/de organisatie. De kosten van het individueel aanpassen van meubilair en apparatuur komen veelal ten laste van anderen, zoals UWV, WMO e.d.)

- 27 Premies voor een verzekering tegen ongevallen tijdens het werk die recht geven op een eenmalige uitkering.
(Toelichting: vergelijkbaar met de uitkeringen die iemand krijgt indien een reisverzekering is afgesloten.)
- 28 Het geven van vergoedingen voor en verstrekken van de kosten van Outplacement.
(Toelichting: de kosten om voor medewerkers op korte termijn een nieuwe baan te vinden. Bijvoorbeeld sollicitatiekosten, sollicitatietrainingen en de inzet van outplacementbureaus.)
- 29 Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen.
(Toelichting: Als het personeel in 2008 5,3% of meer rente betaalde, was er geen rentevoordeel.)
- 30 Verstrekken van een periodieke Algemene kostenvergoeding in de vorm van een vast bedrag ter dekking van verschillende kosten.

ONDERDEEL III: KENMERKEN VAN AANWEZIGHEID VAN VERGOEDINGEN EN VERSTREKKINGEN

Voor de Vergoedingen en Verstrekkingen waarop bij vraag 7 het antwoord 'JA, KOMT VOOR' is verstrekt moet het systeem (at random) maximaal 3 Vergoedingen en Verstrekkingen selecteren. Voor die (maximaal) 3 Vergoedingen en Verstrekkingen moeten de volgende vragen worden gesteld.

INTRO 5: Voor een aantal specifieke Vergoedingen en Verstrekkingen wil ik u een aantal vragen stellen.

- 7 Hoeveel medewerkers hebben in het afgelopen jaar (2008) van de regeling genoten? (Mag een schatting zijn.)
- ..... medewerkers
- weet niet/wnz
- 8 Hoeveel personen (genoemd onder vraag 7) hebben in het afgelopen jaar (2008) van de regeling genoten en behoren tot de categorie leden van de directie, raden van bestuur en DGA's (Directeuren-Grotaandeelhouders)?
- geen/0 personen
- Directeuren/-grootaandeelhouder: ..... personen
- Overige directeuren of leden van de Raad van Bestuur: ..... personen
- weet niet/wnz

WIJZE VAN VERGOEDING

- 9 Hoe wordt de verstrekking of vergoeding in de meeste gevallen aan medewerkers gegeven?
- niet
  - wordt fysiek/in natura gegeven
  - de verstrekking of vergoeding wordt fysiek/in natura genoten (bijvoorbeeld bij bedrijfsfitness, personeelsfeesten)
  - medewerkers declareren de kosten
  - medewerkers krijgen een vaste kostenvergoeding
  - medewerkers maken gebruik van een creditcard van de werkgever (het bedrijf/de organisatie)
  - medewerkers geven een visitekaartje af en tekenen een factuur ter plaatse. Betreffende bedrijf stuurt de factuur naar uw bedrijf/organisatie
  - anders, namelijk: .....
  - weet niet/wnz

WIJZE VAN HEFFEN

- 10 Is de verstrekking of vergoeding voor de medewerker belast of onbelast?
Toelichting: moet de medewerker over de vergoeding of verstrekking wel (belast) of geen (onbelast) - belasting betalen?
- belast → ga naar VRAAG 12
  - onbelast → ga naar VRAAG 11
  - deels belast, deels onbelast → ga naar VRAAG 11
  - anders, namelijk: ..... → ga naar VRAAG 11
  - weet niet/wnz
- 11 Valt de verstrekking of vergoeding voor de werkgever onder de eindheffing?
- ja → ga naar VRAAG 12
  - nee → ga naar VRAAG 13
  - anders, namelijk: ..... → ga naar VRAAG 12
  - weet niet/wnz

Toelichting op het begrip EINDHEFFING: Werkgevers hebben de mogelijkheid eindheffing toe te passen. D.w.z. de werkgever betaalt de belasting die over bepaalde loonbestanddelen is verschuldigd. Dus de werknemer hoeft met die belasting geen rekening te houden in zijn aangifte. Voor bepaalde loonbestanddelen heeft de werkgever keuze om eindheffing toe te passen (bijvoorbeeld personeelsfeesten); voor andere loonbestanddelen is hij verplicht om eindheffing toe te passen (bijvoorbeeld het spaarloon.)

WIJZE VAN AANGIFTE

- 12 Hoe vaak wordt voor de verstrekking of vergoeding aangifte gedaan?
- periodiek via de maandelijkse aangifte loonheffingen
  - periodiek, via de 4-wekelijkse aangifte loonheffingen
  - 1 keer per jaar
  - anders, namelijk: .....
  - weet niet/wnz

- 13 U bedrijf/organisatie zal de vergoeding of verstrekking in de financiële administratie verwerken. Wordt per individuele medewerker geadministreerd wat de omvang van de vergoeding of verstrekking is?
- ja → Ga naar vraag 14
  - nee → Ga naar vraag 15
  - weet niet/wnz
- 14 Hoe vaak per jaar wordt de vergoeding of verstrekking door uw bedrijf/organisatie per medewerker in de financiële administratie geadministreerd?
- eenmalig
  - elke (werk)dag
  - wekelijks
  - 4-wekelijks
  - maandelijks
  - 4 keer per jaar, elk kwartaal
  - 2 keer per jaar, elk halfjaar
  - 1 keer per jaar, elk jaar
  - anders, namelijk: .....
  - weet niet/wnz

ONDERDEEL IV: INTERNETENQUÊTE

- 15 Voor vervolgonderzoek zullen we bij bedrijven/organisaties nader onderzoek verrichten om inzicht te krijgen in de gemiddelde omvang van de Vergoedingen en verstrekkingen. We zullen dat d.m.v. een korte internetenquête doen. Wilt u aan deze internetenquête medewerking verlenen?
- ja → Ga naar vraag 16
  - nee → Ga naar vraag 17
- 16 Mag ik dan uw gegevens noteren? Ik heb staan:
- Uw naam: .....
  - naam/adres bedrijf: → zie label
  - telefoonnummer: → zie label
  - e-mailadres: .....→ Dank u wel, u krijgt z.s.m. de internet-enquête in uw mailbox.

ONDERDEEL V: STOPWATCHONDERZOEK

- 17 Voor vervolgonderzoek zullen we ook bij bedrijven/organisaties nader onderzoek verrichten om inzicht te krijgen in de belasting van het administreren van Vergoedingen en verstrekkingen. We zullen dat mede m.b.v. stopwatch-onderzoek doen. Mag daarvoor een onderzoeker van EIM bij uw bedrijf/organisatie langskomen? (Het gaat om maximaal 1 uur.)
- ja → ga naar vraag 17 (alleen als vraag 16 nog niet is beantwoord. In dat geval: → ga naar EINDE)
  - nee → ga naar EINDE

- 18 Mag ik dan uw gegevens noteren? Ik heb staan:
- Uw naam: .....
  - naam/adres bedrijf: → zie label
  - telefoonnummer: → zie label
  - e-mailadres: .....

EINDE: Dan waren dit al mijn vragen. Ik dank u hartelijk voor uw medewerking en wens u nog een prettige dag/avond.

BIJLAGE II Vragenformulier Internetenquête

ST30716C INTERNET - Vergoedingen en verstrekkingen - Microsoft Internet Explorer

Address <http://rvb.dubinterviewer.com/scripts/dubinterviewer.dll/frames?Quest=389&resp=10395&password=8417514>

EIM
onderdeel van Panteia

ONDERDEEL IA: Het gratis of met korting verstrekken van producten van het eigen bedrijf

Deze vraag gaat over "Het gratis of met korting verstrekken van producten van het eigen bedrijf". In het telefonisch interview heeft u het aantal medewerkers aangegeven die in het afgelopen jaar(2008) deze vergoeding genoten hebben. Dat aantal was: 12 medewerkers, waarvan 2 medewerkers die behoren tot de categorie leden van de directie, raden van bestuur en DGA's (Directeur-Grotaandehouders).

Voor de beide groepen (de 10 medewerkers enerzijds en de 2 medewerkers die behoren tot de categorie leden van de directie, raden van bestuur en DGA's (Directeur-Grotaandehouders) anderzijds) willen we graag per inkomenscategorie weten wat de gemiddelde omvang in (euro's) was van deze vergoeding die in 2008 per medewerker is genoten. Voor de inkomenscategorieën maken we gebruik van het schijventarief loonbelasting/premie volksverzekeringen.

Wilt u de volgende twee tabellen invullen? In de onderstaande tabel gaat het telkens over de de 10 medewerkers die deze vergoeding in 2008 hebben genoten. Voor uw antwoorden kunt u volstaan met een schatting.

a) in kolom 1: Wat is de verdeling van het aantal medewerkers, uitgedrukt in procenten, over de inkomenscategorieën?
 b) In kolom 2: Wilt u per inkomenscategorie één persoon van de betreffende medewerkers in gedachte nemen? Bij voorkeur een representatieve/doorsnee persoon. Wat was de omvang van de verstrekking/vergoeding voor deze medewerker in 2008?
 c) In kolom 3: Welk deel van de (doorsnee) verstrekking/vergoeding is onbelast bij de medewerker
 d) In kolom 4: Welk deel van de (doorsnee) verstrekking/vergoeding is belast bij de medewerker (via de loonbelastingtabellen)?
 e) In kolom 5 Welk deel van de (doorsnee) verstrekking/vergoeding is belast bij de werkgever (via de eindheffing)?

	1. aantal medewerkers (in %)	2. Doorsnee verstr./verg. van medew. in 2008	3. Waarvan onbelast bij medew. (in %)	4. Waarvan belast bij medew. (in %)	5. Waarvan belast bij werkgever (via eindheffing) (in %)
t/m € 17.579	<input type="text"/>	€ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
van € 17.580 t/m € 53.860	<input type="text"/>	€ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
€ 53.861 of meer	<input type="text"/>	€ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Totaal	0				

[vorige](#) [volgende](#)

Done Internet

ST30716C INTERNET - Vergoedingen en verstrekkingen - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Home Search Favorites Refresh Print Mail New Tab

Address <http://rvb.dubinterviewer.com/scripts/dubinterviewer.dll/frames?Quest=389&resp=10395&password=8417514> Go Links

Google Search Bookmarks Check AutoFill Sign In

EIM
onderdeel van Panteia

ONDERDEEL IA: Het gratis of met korting verstrekken van producten van het eigen bedrijf

In de volgende tabel gaat het telkens over de 2 medewerkers die behoren tot de categorie leden van de directie, raden van bestuur en DGA's (Directeur-Grotoaandeelhouders). Wilt u de onderstaande tabel invullen? Voor uw antwoorden kunt u volstaan met een schatting.

a) in kolom 1: Wat is de verdeling van het aantal medewerkers, uitgedrukt in procenten, over de inkomenscategoriën?
 b) In kolom 2: Wilt u per inkomenscategorie één persoon van de betreffende medewerkers in gedachte nemen? Bij voorkeur een representatieve/doorsnee persoon. Wat is de doorgaans de omvang van de verstrekking/vergoeding voor deze medewerker, per jaar, per inkomensgroep?
 c) In kolom 3: Welk deel van de (doorsnee) verstrekking/vergoeding is onbelast bij de medewerker
 d) In kolom 4: Welk deel van de (doorsnee) verstrekking/vergoeding is belast bij de medewerker (via de loonbelastingtabellen)?
 e) In kolom 5: Welk deel van de (doorsnee) verstrekking/vergoeding is belast bij de werkgever (via de eindheffing)?

	1. aantal medewerkers (in %)	2. Doorsnee verstr./verg. van medew. in 2008	3. Waarvan onbelast bij medew. (in %)	4. Waarvan belast bij medew. (in %)	5. Waarvan belast bij werkgever (via eindheffing) (in %)
t/m € 17.579	<input type="text"/>	€ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
van € 17.580 t/m € 53.860	<input type="text"/>	€ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
€ 53.861 of meer	<input type="text"/>	€ <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Totaal	0				

vorige volgende

Done Internet

ST30716C INTERNET - Vergoedingen en verstrekkingen - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Home Search Favorites Refresh Print Mail W PDF Print Mail Search

Address <http://rvb.dubinterviewer.com/scripts/dubinterviewer.dll/frames?Quest=389&resp=10079&password=2777557> Go Links

Google Search + - Bookmarks Check AutoFill Sign In

EIM
onderdeel van Panteia

ONDERDEEL II: SPECIFIEKE VRAGEN VOOR VERGOEDINGEN EN VERSTREKKINGEN

7 U verstrekt aan medewerkers een periodieke algemene onkostenvergoeding in de vorm van een vastbedrag ter dekking van verschillende kosten. Is de verstrekking per loonbestanddeel (reis- en verblijfkosten, telefoonvergoeding, abonnementen e.d.) gespecificeerd?

Ja
 Nee
 Weet niet

[vorige](#) [volgende](#)

ST30716C INTERNET - Vergoedingen en verstrekkingen - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Home Search Favorites Refresh Print Mail New Tab Close

Address <http://rvb.dubinterviewer.com/scripts/dubinterviewer.dll/frames?Quest=389&resp=10079&password=2777557> Go Links

Google Search + - Bookmarks Check AutoFill Sign In

EIM
onderdeel van Panteia

8 Is de omvang van de periodieke algemene onkostenvergoeding in de vorm van een vastbedrag ter dekking van verschillende kosten afgestemd met de Belastingdienst/Belasting/Inspecteur?

Ja

Nee

Weet niet

[vorige](#) [volgende](#)

Done Internet

BIJLAGE III   Onderzoeksresultaten per sector

tabel 66 LANDBOUW: Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, en totale belastingvrije omvang, in mln. euro en als aandeel in de loonsom, 2008

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
1	Persoonlijke verzorging	12	0,0	690	0,6	21	0,4	0,01
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	84	0,1	254	0,2	0	0,2	0,01
3	Verhuiskosten	45	0,0	135	0,1	5	0,6	0,02
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	62	0,1	225	0,2	0	0,2	0,01
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	109	0,1	199	0,2	0	0,0	0,00
6	Outplacement	8	0,0	39	0,0	6	0,1	0,00
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	1.779	1,9	2.237	1,8	0	0,9	0,03
8	Werkkleding en uniformen	72.009	77,4	83.827	69,1	4.135	13,3	0,41
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	16.065	17,3	22.189	18,3	2.247	11,8	0,37
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	10.577	11,4	16.448	13,6	2.326	13,7	0,43
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	1.815	1,9	3.621	3,0	12	1,0	0,03
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	5.323	5,7	7.713	6,4	396	10,7	0,33
13	Bedrijfsfitness	1.818	2,0	3.310	2,7	8	0,4	0,01
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	63.161	67,9	93.503	77,0	18.265	31,1	0,97
15	Contributie van personeelsverenigingen	203	0,2	4.425	3,6	504	1,1	0,03
16	Producten van het eigen bedrijf	28.034	30,1	29.591	24,4	4.923	8,9	0,28
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	7.136	7,7	7.191	5,9	417	3,0	0,09
18	Fiets voor woon-werkverkeer	5.509	5,9	7.963	6,6	264	3,9	0,12
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	42.253	45,4	71.631	59,0	8.466	32,1	1,00
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	73.647	79,1	97.639	80,4	31.174	12,9	0,40

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>		<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>		<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
		<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>					
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	45.549	48,9	59.040	48,6	3.229	7,4	0,23
22	Arbo-voorzieningen	61.704	66,3	64.199	52,9	15.809	15,1	0,47
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	12.477	13,4	14.588	12,0	3.371	3,0	0,09
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	50.972	54,8	58.260	48,0	4.529	26,2	0,82
25	Studiekosten van medewerkers	38.610	41,5	40.652	33,5	5.220	30,9	0,96
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	1.850	2,0	3.490	2,9	0	3,8	0,12
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	3.748	4,0	6.397	5,3	0	1,4	0,04
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	51.115	54,9	58.399	48,1	377	30,7	0,96
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	3.701	4,0	4.704	3,9	0	2,7	0,09

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 67 INDUSTRIE: Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, en totale belastingvrije omvang, in mln. euro en als aandeel in de loonsom, 2008

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
1	Persoonlijke verzorging	169	0,4	5.588	0,6	337	3,0	0,01
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	501	1,0	725	0,1	142	0,4	0,00
3	Verhuiskosten	1.930	4,0	5.101	0,5	166	23,7	0,05
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	578	1,2	3.274	0,4	84	3,2	0,01
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	301	0,6	2.020	0,2	0	0,1	0,00
6	Outplacement	498	1,0	5.646	0,6	0	15,4	0,04
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	475	1,0	16.438	1,8	0	6,3	0,01
8	Werkkleding en uniformen	34.138	70,8	214.406	23,0	3.190	34,3	0,08
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	18.531	38,5	85.707	9,2	10.639	46,9	0,11
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	3.947	8,2	78.497	8,4	1.836	57,4	0,13
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	4.823	10,0	53.913	5,8	1.405	14,7	0,03
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	4.409	9,2	92.369	9,9	5.278	127,6	0,29
13	Bedrijfsfitness	1.271	2,6	60.639	6,5	578	7,4	0,02
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	25.314	52,5	630.084	67,6	19.686	215,6	0,50
15	Contributie van personeelsverenigingen	5.273	10,9	160.598	17,2	1.677	42,1	0,10
16	Producten van het eigen bedrijf	14.373	29,8	76.098	8,2	2.595	21,7	0,05
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	13.026	27,0	169.224	18,2	5.974	68,0	0,16
18	Fiets voor woon-werkverkeer	7.225	15,0	63.672	6,8	0	31,7	0,07
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	17.736	36,8	173.834	18,7	19.671	77,9	0,18
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	36.132	75,0	538.614	57,8	34.845	77,2	0,18

		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>		<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>		<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
		<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>					
<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>								
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	26.655	55,3	271.691	29,2	20.038	34,1	0,08
22	Arbo-voorzieningen	27.967	58,0	272.419	29,2	10.688	64,5	0,15
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	7.394	15,3	168.063	18,0	9.606	34,5	0,08
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	22.194	46,1	292.227	31,4	0	125,8	0,29
25	Studiekosten van medewerkers	16.534	34,3	105.682	11,3	0	82,9	0,19
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	6.503	13,5	136.700	14,7	0	147,4	0,34
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	8.345	17,3	81.188	8,7	835	17,3	0,04
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	27.156	56,4	172.384	18,5	14.864	85,2	0,20
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	8.936	18,5	244.119	26,2	0	142,5	0,33

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 68 BOUW: Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, en totale belastingvrije omvang, in mln. euro en als aandeel in de loonsom, 2008

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
1	Persoonlijke verzorging	5.860	6,1	3.077	0,8	60	1,7	0,01
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	190	0,2	603	0,2	211	0,3	0,00
3	Verhuiskosten	2.018	2,1	3.130	0,8	0	14,3	0,08
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	6.054	6,3	13.134	3,4	438	12,6	0,07
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	2.128	2,2	4.493	1,2	169	0,2	0,00
6	Outplacement	112	0,1	255	0,1	0	0,7	0,00
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	435	0,5	577	0,1	0	0,2	0,00
8	Werkkleding en uniformen	89.900	93,0	194.569	49,8	6.163	31,0	0,18
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	30.058	31,1	52.521	13,5	9.773	31,3	0,18
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	13.483	13,9	41.401	10,6	1.375	30,6	0,17
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	4.543	4,7	15.545	4,0	0	4,2	0,02
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	6.997	7,2	42.194	10,8	2.047	58,3	0,33
13	Bedrijfsfitness	2.214	2,3	3.419	0,9	773	0,8	0,00
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	55.650	57,6	243.206	62,3	29.650	82,0	0,47
15	Contributie van personeelsverenigingen	8.854	9,2	39.240	10,1	233	10,3	0,06
16	Producten van het eigen bedrijf	28.334	29,3	36.470	9,3	1.422	10,4	0,06
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	31.031	32,1	58.880	15,1	3.301	24,5	0,14
18	Fiets voor woon-werkverkeer	14.607	15,1	30.310	7,8	0	15,1	0,09
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	49.625	51,3	91.222	23,4	14.340	40,8	0,23
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	65.700	68,0	234.318	60,0	37.263	32,7	0,19

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkge-</i>		<i>Aantal werk-</i>		<i>Bedrag belas-</i>		
		<i>vers dat ver-</i>	<i>% werkgevers</i>	<i>nemers dat</i>	<i>% werknemers</i>	<i>tingvrije ver-</i>	<i>Aandeel</i>	
		<i>goeding/ver-</i>	<i>dat vergoeding/</i>	<i>vergoeding/</i>	<i>dat vergoeding/</i>	<i>w.v. dga's en</i>	<i>goeding/ver-</i>	<i>in de</i>
		<i>strekking ver-</i>	<i>verstrekking ver-</i>	<i>verstrekking</i>	<i>verstrekking ont-</i>	<i>overige direc-</i>	<i>strekking (in</i>	<i>loonsom</i>
		<i>strekt heeft</i>	<i>strekt heeft</i>	<i>ontvangt</i>	<i>vangt</i>	<i>teuren</i>	<i>mln. euro)</i>	<i>(%)</i>
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	38.800	40,1	88.599	22,7	8.984	11,1	0,06
22	Arbo-voorzieningen	58.027	60,0	110.149	28,2	12.000	26,0	0,15
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	7.701	8,0	41.376	10,6	6.122	8,5	0,05
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	48.119	49,8	115.840	29,7	7.529	51,7	0,29
25	Studiekosten van medewerkers	33.425	34,6	45.647	11,7	1.162	35,6	0,20
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	8.442	8,7	39.610	10,1	0	42,7	0,24
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	21.717	22,5	26.562	6,8	0	5,6	0,03
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	39.949	41,3	70.501	18,1	1.610	36,6	0,21
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	5.768	6,0	55.913	14,3	0	32,6	0,19

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 69 GROOTHANDEL: Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, en totale belastingvrije omvang, in mln. euro en als aandeel in de loonsom, 2008

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
1	Persoonlijke verzorging	1.128	1,9	3.676	0,8	195	2,0	0,01
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	2.853	4,8	5.525	1,2	537	3,2	0,01
3	Verhuiskosten	1.344	2,2	2.240	0,5	0	10,2	0,05
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	1.281	2,1	2.319	0,5	29	2,3	0,01
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	27	0,0	27	0,0	0	0,0	0,00
6	Outplacement	83	0,1	137	0,0	0	0,4	0,00
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	1.714	2,9	3.488	0,7	0	1,3	0,01
8	Werkkleding en uniformen	41.414	69,2	173.533	36,5	2.296	27,8	0,13
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	27.812	46,5	36.466	7,7	8.625	23,1	0,11
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	12.309	20,6	30.694	6,5	4.642	25,8	0,12
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	4.994	8,3	9.219	1,9	1.972	2,9	0,01
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	7.071	11,8	22.568	4,7	4.026	31,3	0,14
13	Bedrijfsfitness	715	1,2	4.389	0,9	1.145	1,1	0,01
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	37.850	63,2	235.658	49,5	7.182	80,7	0,37
15	Contributie van personeelsverenigingen	2.291	3,8	56.389	11,9	931	14,7	0,07
16	Producten van het eigen bedrijf	16.522	27,6	97.670	20,5	2.405	27,8	0,13
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	12.841	21,5	55.171	11,6	6.656	25,3	0,12
18	Fiets voor woon-werkverkeer	3.124	5,2	18.079	3,8	621	8,9	0,04
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	26.107	43,6	76.498	16,1	8.154	34,3	0,16

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkge-</i>	<i>% werkgevers</i>	<i>Aantal werk-</i>	<i>% werknemers</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belas-</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
		<i>vers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>nemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>		<i>tingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	48.942	81,8	307.896	64,7	45.147	43,1	0,20
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	27.482	45,9	105.624	22,2	15.629	13,1	0,06
22	Arbo-voorzieningen	39.329	65,7	108.767	22,9	11.717	25,7	0,12
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	12.067	20,2	35.551	7,5	7.364	7,3	0,03
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	33.398	55,8	106.588	22,4	12.439	48,9	0,22
25	Studiekosten van medewerkers	17.769	29,7	39.796	8,4	0	31,2	0,14
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	3.314	5,5	18.581	3,9	0	20,0	0,09
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	11.704	19,6	24.257	5,1	4.029	6,0	0,03
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	36.347	60,7	104.060	21,9	2.177	54,2	0,25
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	3.680	6,1	36.039	7,6	1.408	21,9	0,10

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 70 DETAILHANDEL: Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, en totale belastingvrije omvang, in mln. euro en als aandeel in de loonsom, 2008

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
1	Persoonlijke verzorging	2.540	2,4	4.904	0,6	759	2,3	0,01
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	33	0,0	65	0,0	0	0,0	0,00
3	Verhuiskosten	2.217	2,1	3.103	0,4	0	14,2	0,08
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	15	0,0	360	0,0	0	0,4	0,00
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	2.136	2,1	4.208	0,5	806	0,2	0,00
6	Outplacement	48	0,0	153	0,0	0	0,4	0,00
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	240	0,2	304	0,0	0	0,1	0,00
8	Werkkleding en uniformen	70.282	67,6	202.919	25,6	4.914	32,4	0,19
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	16.805	16,2	19.305	2,4	6.379	13,7	0,08
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	2.735	2,6	6.046	0,8	1.823	5,9	0,03
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	48	0,0	1.351	0,2	0	0,4	0,00
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	697	0,7	8.344	1,1	1.104	11,5	0,07
13	Bedrijfsfitness	2.292	2,2	2.446	0,3	605	0,6	0,00
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	65.733	63,2	248.599	31,3	61.231	82,0	0,48
15	Contributie van personeelsverenigingen	2.695	2,6	31.342	4,0	783	8,1	0,05
16	Producten van het eigen bedrijf	74.155	71,3	209.750	26,4	12.448	60,5	0,35
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	6.977	6,7	27.498	3,5	3.122	12,5	0,07
18	Fiets voor woon-werkverkeer	6.953	6,7	12.523	1,6	2.199	6,0	0,03
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	17.097	16,4	41.975	5,3	18.854	18,7	0,11
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	87.588	84,2	382.097	48,2	67.187	53,0	0,31

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	72.535	69,7	156.672	19,8	31.932	19,3	0,11
22	Arbo-voorzieningen	50.237	48,3	89.180	11,2	10.808	21,1	0,12
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	9.487	9,1	33.867	4,3	3.611	6,9	0,04
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	48.591	46,7	106.041	13,4	19.111	50,3	0,29
25	Studiekosten van medewerkers	30.993	29,8	41.209	5,2	6.036	31,2	0,18
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	15.736	15,1	29.206	3,7	0	31,5	0,18
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	25.861	24,9	38.330	4,8	1.958	8,5	0,05
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	55.307	53,2	112.958	14,2	19.678	51,9	0,30
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	10.969	10,5	18.545	2,3	767	11,3	0,07

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 71 HORECA: Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, en totale belastingvrije omvang, in mln. euro en als aandeel in de loonsom, 2008

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
1	Persoonlijke verzorging	1.780	4,9	4.463	1,7	90	2,5	0,05
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	36	0,1	42	0,0	15	0,0	0,00
3	Verhuiskosten	26	0,1	176	0,1	0	0,8	0,02
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	69	0,2	248	0,1	75	0,2	0,00
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	3	0,0	4	0,0	0	0,0	0,00
6	Outplacement	9	0,0	105	0,0	0	0,3	0,01
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	126	0,3	503	0,2	0	0,2	0,00
8	Werkkleding en uniformen	25.972	71,6	113.453	43,1	6.686	17,9	0,37
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	5.162	14,2	11.669	4,4	1.872	6,7	0,14
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	1.694	4,7	5.300	2,0	438	4,1	0,09
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	78	0,2	156	0,1	0	0,0	0,00
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	120	0,3	1.934	0,7	136	2,7	0,06
13	Bedrijfsfitness	24	0,1	1.022	0,4	24	0,1	0,00
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	20.635	56,9	127.428	48,4	22.664	42,5	0,88
15	Contributie van personeelsverenigingen	56	0,2	10.400	4,0	197	2,7	0,06
16	Producten van het eigen bedrijf	9.214	25,4	62.249	23,7	6.501	18,3	0,38
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	1.852	5,1	9.244	3,5	873	4,1	0,08
18	Fiets voor woon-werkverkeer	2.622	7,2	5.159	2,0	675	2,5	0,05
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	7.554	20,8	19.956	7,6	1.632	9,0	0,19
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	29.310	80,8	175.264	66,6	53.695	23,3	0,48

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkge-</i>	<i>% werkgevers</i>	<i>Aantal werk-</i>	<i>% werknemers</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belas-</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
		<i>vers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>nemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>		<i>tingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	18.187	50,2	71.889	27,3	15.629	8,9	0,18
22	Arbo-voorzieningen	13.134	36,2	34.610	13,2	9.071	8,1	0,17
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	3.500	9,7	13.261	5,0	3.745	2,7	0,06
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	13.843	38,2	41.874	15,9	10.228	20,5	0,43
25	Studiekosten van medewerkers	4.070	11,2	10.621	4,0	319	8,3	0,17
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	2.891	8,0	16.323	6,2	174	17,4	0,36
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	8.356	23,0	17.064	6,5	600	3,7	0,08
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	12.888	35,5	39.585	15,0	556	20,7	0,43
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	1.614	4,4	5.294	2,0	78	3,1	0,07

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 72 TRANSPORT: Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, en totale belastingvrije omvang, in mln. euro en als aandeel in de loonsom, 2008

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
1	Persoonlijke verzorging	741	2,6	3.415	0,8	119	1,9	0,01
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	146	0,5	147	0,0	24	0,1	0,00
3	Verhuiskosten	165	0,6	952	0,2	0	4,4	0,02
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	38	0,1	131	0,0	0	0,1	0,00
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	58	0,2	842	0,2	0	0,0	0,00
6	Outplacement	746	2,6	1.774	0,4	0	4,8	0,03
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	842	2,9	1.467	0,3	0	0,6	0,00
8	Werkkleding en uniformen	14.810	51,0	85.579	19,4	596	13,7	0,07
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	8.776	30,2	14.034	3,2	5.107	10,3	0,06
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	4.453	15,3	24.336	5,5	1.669	18,7	0,10
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	1.166	4,0	6.410	1,4	81	1,7	0,01
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	3.230	11,1	34.800	7,9	1.985	48,1	0,26
13	Bedrijfsfitness	296	1,0	3.043	0,7	127	0,4	0,00
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	15.212	52,4	168.188	38,0	6.017	57,5	0,31
15	Contributie van personeelsverenigingen	391	1,3	19.974	4,5	114	5,3	0,03
16	Producten van het eigen bedrijf	3.430	11,8	19.846	4,5	692	5,7	0,03
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	5.586	19,2	41.011	9,3	2.752	17,3	0,09
18	Fiets voor woon-werkverkeer	2.750	9,5	10.062	2,3	0	5,0	0,03
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	15.247	52,5	57.275	13,0	6.882	25,7	0,14
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	17.003	58,5	174.147	39,4	14.175	24,9	0,13

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkge-</i>	<i>% werkgevers</i>	<i>Aantal werk-</i>	<i>% werknemers</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belas-</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
		<i>vers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>nemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>		<i>tingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	13.922	47,9	67.950	15,4	1.849	8,6	0,05
22	Arbo-voorzieningen	14.282	49,2	65.424	14,8	2.522	15,5	0,08
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	5.815	20,0	18.012	4,1	1.244	3,7	0,02
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	16.169	55,7	84.987	19,2	3.914	37,5	0,20
25	Studiekosten van medewerkers	8.636	29,7	34.503	7,8	2.405	26,6	0,14
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	5.730	19,7	36.074	8,2	356	38,5	0,21
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	6.838	23,5	25.299	5,7	175	5,4	0,03
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	15.540	53,5	90.007	20,4	3.953	46,0	0,25
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	2.072	7,1	36.335	8,2	774	21,7	0,12

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 73 FINANCIËLE DIENSTVERLENING: Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, en totale belastingvrije omvang, in mln. euro en als aandeel in de loonsom, 2008

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
1	Persoonlijke verzorging	476	2,8	716	0,3	47	0,4	0,00
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	1.125	6,7	1.542	0,6	152	0,9	0,00
3	Verhuiskosten	475	2,8	925	0,3	5	4,2	0,02
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	67	0,4	356	0,1	20	0,3	0,00
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	33	0,2	63	0,0	18	0,0	0,00
6	Outplacement	492	2,9	784	0,3	25	2,1	0,01
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	540	3,2	12.102	4,3	202	4,6	0,02
8	Werkkleding en uniformen	2.362	14,0	7.200	2,6	212	1,1	0,01
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	8.515	50,4	13.387	4,8	1.372	7,1	0,04
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	3.542	21,0	11.082	4,0	1.010	8,7	0,05
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	1.458	8,6	3.483	1,2	487	1,0	0,01
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	1.538	9,1	9.243	3,3	710	12,8	0,07
13	Bedrijfsfitness	1.909	11,3	6.896	2,5	422	1,0	0,01
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	9.872	58,5	94.784	34,0	3.010	32,4	0,17
15	Contributie van personeelsverenigingen	938	5,6	33.955	12,2	1.318	8,7	0,05
16	Producten van het eigen bedrijf	4.793	28,4	32.516	11,7	1.091	9,3	0,05
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	9.196	54,5	29.976	10,8	2.231	12,8	0,07
18	Fiets voor woon-werkverkeer	1.362	8,1	9.600	3,4	1.151	4,6	0,02
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	10.116	59,9	31.568	11,3	465	14,2	0,08
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	12.388	73,4	124.960	44,8	3.057	18,1	0,10

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	9.067	53,7	41.933	15,0	264	5,3	0,03
22	Arbo-voorzieningen	7.478	44,3	35.311	12,7	1.187	8,4	0,04
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	6.936	41,1	25.578	9,2	2.216	5,3	0,03
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	13.190	78,1	50.646	18,2	3.709	22,7	0,12
25	Studiekosten van medewerkers	10.977	65,0	21.537	7,7	2.124	16,5	0,09
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	3.409	20,2	25.477	9,1	0	27,5	0,15
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	4.211	24,9	14.590	5,2	137	3,1	0,02
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	11.368	67,3	43.531	15,6	887	22,7	0,12
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	4.620	27,4	28.596	10,3	323	16,9	0,09

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 74 ZAKELIJKE DIENSTVERLENING: Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, en totale belastingvrije omvang, in mln. euro en als aandeel in de loonsom, 2008

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
1	Persoonlijke verzorging	4.621	2,3	12.893	0,9	0	7,3	0,01
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	10.357	5,2	19.514	1,3	1.897	11,3	0,02
3	Verhuiskosten	13.667	6,9	24.163	1,6	0	110,5	0,20
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	5.387	2,7	8.813	0,6	440	8,3	0,01
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	15	0,0	300	0,0	0	0,0	0,00
6	Outplacement	5.114	2,6	12.829	0,9	0	34,9	0,06
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	4.923	2,5	16.701	1,1	0	6,4	0,01
8	Werkkleding en uniformen	31.185	15,8	139.213	9,4	0	22,4	0,04
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	87.314	44,2	195.206	13,2	17.608	101,7	0,18
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	35.144	17,8	128.944	8,7	14.892	104,5	0,19
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	9.297	4,7	41.838	2,8	7.360	11,5	0,02
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	25.508	12,9	100.234	6,8	7.956	138,6	0,25
13	Bedrijfsfitness	9.363	4,7	40.436	2,7	1.529	5,5	0,01
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	124.650	63,0	643.521	43,5	47.335	218,7	0,39
15	Contributie van personeelsverenigingen	14.477	7,3	110.192	7,5	3.968	28,3	0,05
16	Producten van het eigen bedrijf	23.226	11,7	85.749	5,8	2.570	24,4	0,04
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	73.815	37,3	264.662	17,9	24.284	116,1	0,21
18	Fiets voor woon-werkverkeer	42.172	21,3	91.043	6,2	2.560	45,0	0,08
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	101.228	51,2	220.192	14,9	49.537	98,5	0,18
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	138.557	70,1	805.571	54,5	59.508	115,2	0,21

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	109.830	55,5	284.264	19,2	26.607	35,5	0,06
22	Arbo-voorzieningen	55.810	28,2	265.143	17,9	7.917	62,8	0,11
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	48.726	24,6	155.642	10,5	29.193	31,8	0,06
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	120.976	61,2	429.391	29,0	22.831	190,4	0,34
25	Studiekosten van medewerkers	83.993	42,5	222.381	15,0	17.585	171,1	0,31
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	66.266	33,5	185.770	12,6	0	200,4	0,36
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	86.535	43,8	219.200	14,8	11.193	48,7	0,09
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	156.258	79,0	499.862	33,8	0	264,4	0,47
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	21.862	11,1	170.585	11,5	8.195	103,9	0,19

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 75 OVERIGE DIENSTVERLENING: Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, en totale belastingvrije omvang, in mln. euro en als aandeel in de loonsom, 2008

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
1	Persoonlijke verzorging	5.629	11,0	18.756	6,4	621	10,3	0,10
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	60	0,1	60	0,0	0	0,0	0,00
3	Verhuiskosten	1.233	2,4	2.027	0,7	0	9,3	0,09
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	51	0,1	825	0,3	36	0,8	0,01
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	3.293	6,4	4.813	1,6	0	0,2	0,00
6	Outplacement	24	0,0	156	0,1	0	0,4	0,00
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	180	0,4	654	0,2	0	0,3	0,00
8	Werkkleding en uniformen	33.984	66,2	124.816	42,3	1.497	20,0	0,20
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	16.336	31,8	26.097	8,8	3.722	14,7	0,14
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	6.758	13,2	15.918	5,4	1.140	12,3	0,12
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	1.186	2,3	2.142	0,7	359	0,7	0,01
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	1.280	2,5	3.733	1,3	123	5,2	0,05
13	Bedrijfsfitness	1.498	2,9	7.687	2,6	607	1,2	0,01
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	35.130	68,5	164.790	55,9	12.046	56,0	0,55
15	Contributie van personeelsverenigingen	5.793	11,3	28.250	9,6	752	7,3	0,07
16	Producten van het eigen bedrijf	34.475	67,2	101.910	34,6	3.469	29,1	0,29
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	1.895	3,7	19.048	6,5	646	7,6	0,08
18	Fiets voor woon-werkverkeer	3.753	7,3	4.750	1,6	0	2,4	0,02
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	6.633	12,9	23.896	8,1	5.050	10,7	0,11
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	45.305	88,3	211.274	71,6	17.992	30,1	0,30
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	33.629	65,5	88.051	29,9	9.324	11,0	0,11
22	Arbo-voorzieningen	27.133	52,9	59.656	20,2	2.279	14,1	0,14
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	14.722	28,7	40.159	13,6	4.652	8,2	0,08
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	38.653	75,3	94.205	31,9	11.300	43,3	0,43

		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>		<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>		<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
		<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>					
<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>								
25	Studiekosten van medewerkers	18.923	36,9	29.070	9,9	800	22,7	0,22
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	13.017	25,4	22.571	7,7	1.354	22,9	0,23
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	17.754	34,6	25.923	8,8	414	5,6	0,05
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	28.702	55,9	65.593	22,2	2.387	33,7	0,33
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	3.048	5,9	24.437	8,3	164	14,4	0,14

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 76 ZORG: Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, en totale belastingvrije omvang, in mln. euro en als aandeel in de loonsom, 2008

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
1	Persoonlijke verzorging	48	0,1	4.322	0,4	0	2,4	0,01
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	1.260	2,7	2.087	0,2	154	1,2	0,00
3	Verhuiskosten	317	0,7	3.090	0,3	175	14,5	0,04
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	45	0,1	1.827	0,2	0	1,8	0,01
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	38	0,1	76	0,0	0	0,0	0,00
6	Outplacement	287	0,6	2.358	0,2	0	6,4	0,02
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	104	0,2	104	0,0	65	0,0	0,00
8	Werkkleding en uniformen	18.997	41,1	133.451	11,4	374	21,5	0,06
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	7.989	17,3	57.004	4,9	2.602	27,7	0,08
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	3.855	8,3	63.611	5,4	804	46,0	0,13
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	18	0,0	8.934	0,8	0	2,4	0,01
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	1.326	2,9	50.204	4,3	232	69,3	0,20
13	Bedrijfsfitness	335	0,7	39.245	3,4	202	4,7	0,01
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	34.770	75,3	626.502	53,7	34.849	213,5	0,61
15	Contributie van personeelsverenigingen	4.073	8,8	228.616	19,6	1.856	60,0	0,17
16	Producten van het eigen bedrijf	7.221	15,6	16.608	1,4	523	4,7	0,01
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	3.051	6,6	94.221	8,1	1.180	36,5	0,10
18	Fiets voor woon-werkverkeer	3.301	7,1	50.187	4,3	643	24,9	0,07
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	8.955	19,4	140.371	12,0	7.787	63,0	0,18
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	36.531	79,1	1.103.778	94,6	10.582	160,9	0,46

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	7.365	15,9	219.379	18,8	15.134	27,5	0,08
22	Arbo-voorzieningen	27.919	60,4	250.256	21,4	7.124	59,3	0,17
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	14.029	30,4	149.064	12,8	8.545	30,6	0,09
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	35.335	76,5	338.692	29,0	15.447	149,5	0,43
25	Studiekosten van medewerkers	25.763	55,8	117.691	10,1	9.200	90,6	0,26
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	6.584	14,3	138.015	11,8	553	148,3	0,42
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	10.272	22,2	92.735	7,9	4.933	20,6	0,06
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	29.414	63,7	367.293	31,5	24.172	184,6	0,53
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	7.246	15,7	309.511	26,5	6.491	184,4	0,53

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 77 ONDERWIJS: Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, en totale belastingvrije omvang, in mln. euro en als aandeel in de loonsom, 2008

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werk-</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werk-</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belas-</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
		<i>gevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>		<i>nemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>			<i>tingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	
1	Persoonlijke verzorging	14	0,1	8.247	1,8	0	4,7	0,02
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	685	3,8	1.947	0,4	87	1,2	0,01
3	Verhuiskosten	510	2,9	2.030	0,5	68	9,4	0,04
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	45	0,3	749	0,2	21	0,7	0,00
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	539	3,0	647	0,1	75	0,0	0,00
6	Outplacement	1.439	8,1	3.482	0,8	42	9,4	0,04
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	28	0,2	2.413	0,5	0	0,9	0,00
8	Werkkleding en uniformen	2.583	14,5	8.125	1,8	129	1,3	0,01
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	6.317	35,4	28.597	6,3	2.097	14,5	0,06
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	3.102	17,4	22.424	5,0	1.337	17,1	0,08
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	648	3,6	14.880	3,3	362	4,1	0,02
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	2.905	16,3	28.129	6,2	802	38,8	0,17
13	Bedrijfsfitness	912	5,1	9.034	2,0	204	1,2	0,01
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	11.732	65,7	242.516	53,8	3.118	83,3	0,37
15	Contributie van personeelsverenigingen	1.539	8,6	69.494	15,4	2.801	17,8	0,08
16	Producten van het eigen bedrijf	2.307	12,9	47.029	10,4	140	13,2	0,06
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	3.814	21,3	44.120	9,8	1.263	17,5	0,08
18	Fiets voor woon-werkverkeer	2.556	14,3	20.977	4,7	588	10,4	0,05
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	7.564	42,3	48.668	10,8	1.329	21,9	0,10
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	14.225	79,6	290.014	64,3	4.811	42,2	0,19
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	9.530	53,3	80.641	17,9	2.478	10,2	0,05
22	Arbo-voorzieningen	8.404	47,0	98.862	21,9	2.992	23,4	0,10
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	3.344	18,7	53.084	11,8	2.488	10,9	0,05

		<i>Aantal werk- gevers dat vergoe- ding/ver- strekking ver- strekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/ verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werk- nemers dat vergoeding/ verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/ verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige direc- teuren</i>	<i>Bedrag belas- tingvrije ver- goeding/ver- strekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>								
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	10.866	60,8	122.818	27,2	5.388	54,2	0,24
25	Studiekosten van medewerkers	6.920	38,7	39.320	8,7	1.496	30,6	0,14
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	3.233	18,1	52.674	11,7	0	56,8	0,25
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	7.207	40,3	34.872	7,7	413	7,5	0,03
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	11.672	65,3	122.598	27,2	3.674	63,4	0,28
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	6.754	37,8	65.466	14,5	962	38,8	0,17

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

tabel 78 OVERHEID: Gebruik onder werkgevers en bijbehorende werknemers (incl. dga's en overige directeuren) per vergoeding/verstrekking, absolute aantallen en als % van het totaal, en totale belastingvrije omvang, in mln. euro en als aandeel in de loonsom, 2008

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
1	Persoonlijke verzorging	80	2,2	2.739	0,6	39	1,5	0,01
2	Werkruimte bij de werknemer thuis	141	3,8	3.169	0,7	67	2,0	0,01
3	Verhuiskosten	850	22,9	5.135	1,1	178	23,9	0,11
4	Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	246	6,6	5.283	1,2	145	5,1	0,02
5	Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	61	1,6	915	0,2	0	0,0	0,00
6	Outplacement	536	14,5	4.916	1,1	0	13,4	0,06
7	Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	133	3,6	2.863	0,6	0	1,1	0,00
8	Werkkleding en uniformen	2.098	56,6	40.015	8,9	35	6,4	0,03
9	Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	690	18,6	16.804	3,7	205	7,7	0,03
10	Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	446	12,0	24.860	5,5	470	18,1	0,08
11	Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	212	5,7	14.769	3,3	0	4,0	0,02
12	Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	421	11,4	51.708	11,5	360	71,4	0,32
13	Bedrijfsfitness	1.092	29,5	42.403	9,4	277	5,1	0,02
14	Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	1.892	51,1	270.655	60,1	469	93,1	0,42
15	Contributie van personeelsverenigingen	779	21,0	149.749	33,2	452	39,5	0,18
16	Producten van het eigen bedrijf	62	1,7	6.253	1,4	0	1,8	0,01
17	Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	681	18,4	36.186	8,0	319	13,9	0,06
18	Fiets voor woon-werkverkeer	1.088	29,4	47.096	10,5	85	23,4	0,10
19	Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	1.675	45,2	93.643	20,8	81	42,1	0,19
20	Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	1.880	50,7	361.092	80,1	383	52,8	0,24

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>		<i>Aantal werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>% werkgevers dat vergoeding/verstrekking verstrekt heeft</i>	<i>Aantal werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>% werknemers dat vergoeding/verstrekking ontvangt</i>	<i>w.v. dga's en overige directeuren</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (in mln. euro)</i>	<i>Aandeel in de loonsom (%)</i>
21	Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	1.982	53,5	166.173	36,9	0	21,0	0,09
22	Arbo-voorzieningen	1.971	53,2	149.278	33,1	0	35,4	0,16
23	Boeken en abonnementen op het werkterrein	950	25,6	82.530	18,3	716	17,0	0,08
24	Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	2.381	64,2	197.424	43,8	2.528	85,6	0,38
25	Studiekosten van medewerkers	2.178	58,8	68.089	15,1	0	53,4	0,24
26	Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	1.196	32,3	147.785	32,8	792	158,6	0,71
27	Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	1.692	45,7	53.939	12,0	0	11,4	0,05
28	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	1.627	43,9	210.998	46,8	0	111,6	0,50
29	Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	1.825	49,2	216.789	48,1	237	126,7	0,57

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.

Omvang naar wijze van vergoeden/verstrekken

tabel 79 Totale belastingvrije omvang naar wijze van vergoeden/verstrekken, per vergoeding/verstrekking, absoluut bedrag, in mln. euro, en aandeel - % -, 2008

Vergoeding en/of verstrekking	Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (mln. euro)		Bedrag via vergoeding (mln. euro)		Bedrag via verstrekking (mln. euro)	
			% via vergoeding	% via verstrekking		
1 Persoonlijke verzorging	40,3		39	61	15,9	24,4
2 Werkruimte bij de werknemer thuis	20,8		51	49	10,6	10,2
3 Verhuiskosten	240,0		48	52	114,2	125,8
4 Huisvesting buiten de woonplaats door permanente werkzaamheden elders	35,9		14	86	5,1	30,7
5 Voeding, verlichting of verwarming in verband met onregelmatige diensten of continudiensten	0,8		54	46	0,4	0,4
6 Outplacement	88,7		22	78	19,5	69,1
7 Rentevoordeel van aan personeel verstrekte leningen	22,9		51	49	11,6	11,2
8 Werkkleding en uniformen	243,1		83	17	202,8	40,3
9 Representatiekosten en relatiegeschenken (aan medewerkers) ten behoeve van klanten	317,2		12	88	39,2	278,0
10 Apparatuur, gereedschappen en instrumenten voor gebruik thuis	363,0		68	32	245,9	117,1
11 Vaste verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	48,5		0	100	0,2	48,4
12 Variabele verblijfskostenvergoeding door tijdelijke werkzaamheden elders	626,1		0	100	1,4	624,7
13 Bedrijfsfitness	29,5		58	42	17,2	12,2
14 Personeelsfeesten, personeelsreizen, en dergelijke	1.288,5		84	16	1087,6	200,9
15 Contributie van personeelsverenigingen	245,9		42	58	102,8	143,2
16 Producten van het eigen bedrijf	235,8		76	24	179,9	55,9
17 Periodieke algemene kostenvergoeding in de vorm van vast bedrag ter dekking van verschillende kosten	359,1		2	98	6,9	352,2
18 Fiets voor woon-werkverkeer	183,7		42	58	76,3	107,4
19 Telefoons, internet en dergelijke communicatiemiddelen	488,7		53	47	260,9	227,8
20 Consumpties tijdens werktijd, die geen deel uitmaken van de maaltijd	686,4		94	6	644,6	41,8

<i>Vergoeding en/of verstrekking</i>	<i>Bedrag belastingvrije vergoeding/verstrekking (mln. euro)</i>			<i>Bedrag via vergoeding (mln. euro)</i>		<i>Bedrag via verstrekking (mln. euro)</i>	
		<i>% via vergoeding</i>	<i>% via verstrekking</i>				
21 Maaltijden als gevolg van overwerk, koopavonden, dienstreizen e.d.	213,0	57	43	121,0		91,9	
22 Arbo-voorzieningen	379,5	53	47	199,4		180,1	
23 Boeken en abonnementen op het werkterrein	170,5	57	43	97,7		72,8	
24 Bijscholing, cursussen, congressen, training e.d.	906,6	33	67	295,6		611,1	
25 Studiekosten van medewerkers	631,5	20	80	125,7		505,9	
26 Abonnementen voor reizen met openbaar vervoer	915,8	4	96	35,4		880,4	
27 Losse kaartjes voor reizen met openbaar vervoer	144,7	4	96	5,7		139,0	
28 Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van maximaal € 0,19 per kilometer	1.005,8	1	99	6,9		998,9	
29 Vergoedingen, declaraties, voor reizen met eigen vervoer van meer dan € 0,19 per kilometer	720,8	53	47	384,8		336,0	

Bron: Enquête Vergoedingen en verstrekkingen, bewerking EIM.